

ปีที่ ๒๙ • เมษายน ๒๕๒๗

วารสาร ข้าราชการ

• เพื่อข้าราชการทุกคน

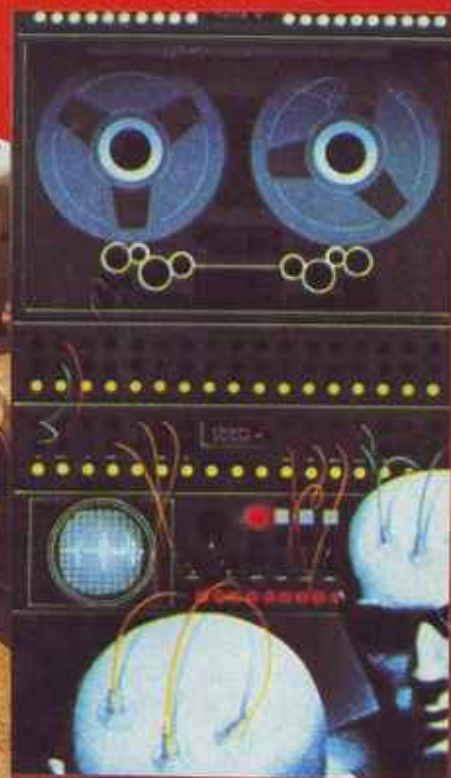

ยุคใหม่
ปีรอบปีที่ 29

ISSN 0125-0906

ฉบับพิเศษ

วันข้าราชการพลเรือน ๒๕๒๗

● ข้าราชการกับการพัฒนา

● อนาคตกรรมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการปฏิบัติงาน

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๗

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๒ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๑๓๕ บาท รวมค่าส่ง กรุณาขอรับและส่งเงินในนาม **ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ.** ถนนพิษณุโลก กท ๑๐๓๐๐ โดยส่งจ่ายธนาคา/เช็คไปรษณีย์ที่ ป.ท.สำนักงานเนียบ นายกรัฐมนตรี

ต้องการถามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัย ข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลัง หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและบทความแสดงความคิดเห็น โปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง;

เจ้าของ สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

ผู้จัดการสวัสดิการ นายนิวัฒน์ วชิรวิภากร

ฝ่ายจัดการ นางสาวอัจฉรา สุวพันธ์

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายไสรจ สุจริตกุล
นายสำราญ ทาวรายุศม์
นายวิลาศ สิงหวิสัย
นายชูระ แก้วไชโย

บรรณาธิการ

นางทิพาวดี เมฆสุวรรณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ
นายปรีชา วิชัยดิษฐ์

กองบรรณาธิการ

นายชัยวัฒน์ พลภักดิ์
นายสุรพงษ์ อนุสนธิ์
นางมณีนรัตน์ ผลิพัฒน์
นายบุญร่วม นภาโชติ
นางสาววิณา สีวากรณ์
นางสาววรารภรณ์ รุจิวิวัฒน์กุล
นายณรงค์ชัย ฉายสุขเกษม

ประชาสัมพันธ์

นายธงชัย วาณิชกะ

ออกแบบปก

นายนิเวศน์ สิทธิชัย

ศิลปกรรม

นายมนตรี จตุรภัทร

ปกพิมพ์ที่

นายตรีธา ปิยโร

สถานที่พิมพ์

พินิจ พิมพ์

บริษัท ประชาชน จำกัด

(แผนกการพิมพ์)

๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม

บางรัก ๑๐๕๐๐

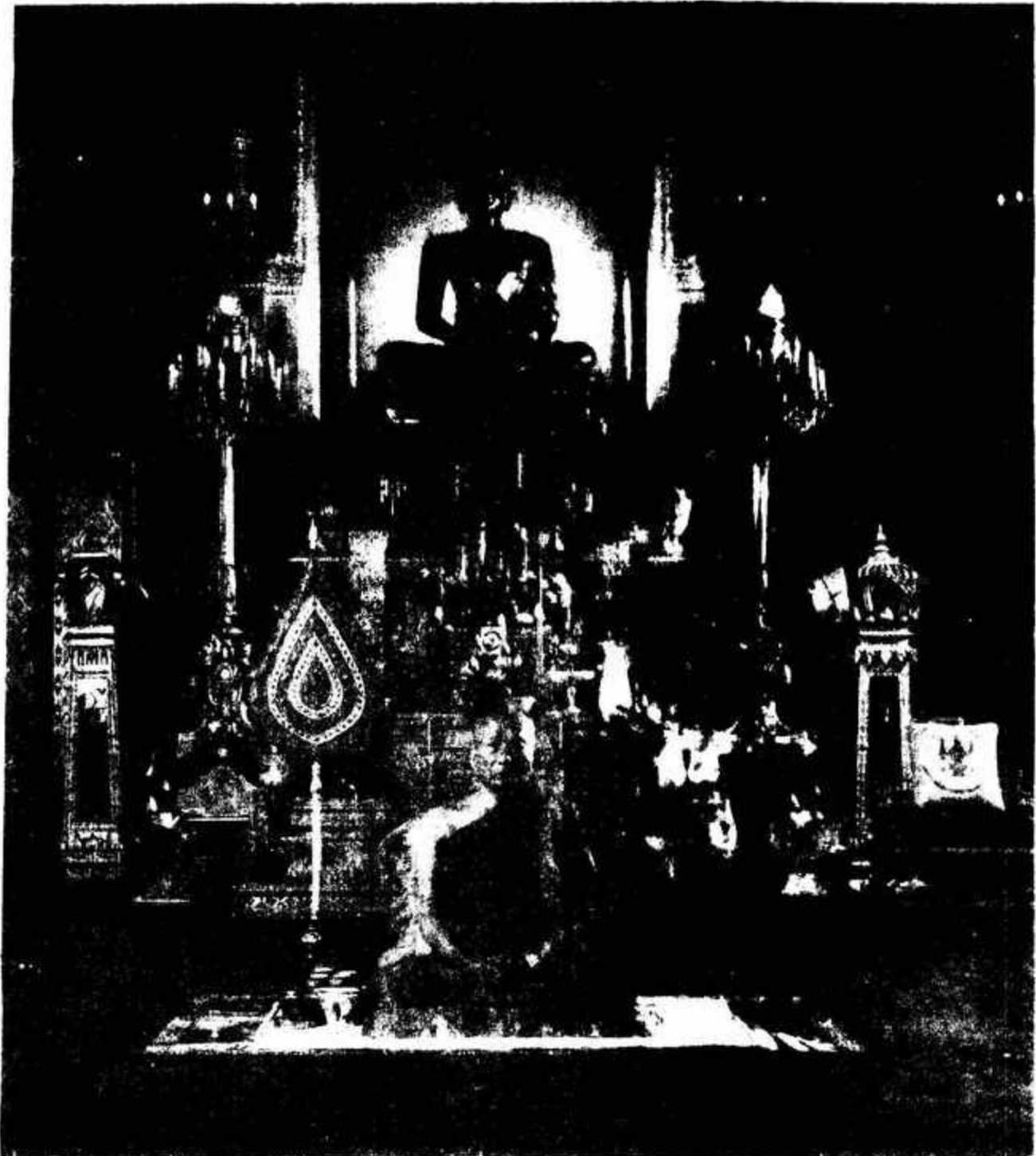
โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒

๒๓๕-๐๓๘๙

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายนิรันดร์ เหวระกุล

พ.ศ. ๒๕๒๗

พระโฆษา
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
วันข้าราชการพลเรือน
๑ เมษายน ๒๕๖๗

เจริญพร ท่านข้าราชการพลเรือนทั้งหลาย

วันที่ ๑ เมษายน ที่ถือว่าเป็นวันข้าราชการพลเรือน ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง ณ บัดนี้แล้ว คณะกรรมการจัดงาน ซึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงทุกกระทรวง และหัวหน้าหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดงานวันข้าราชการพลเรือน ให้เป็นวันรวมน้ำใจข้าราชการ จะได้รำลึกถึงภารกิจ หน้าที่ความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์ของตน ที่จะพึงมีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน อันเป็นหลักของการปฏิบัติงาน ในฐานะข้าราชการพลเรือน เพื่อให้ส่วนที่ยังบกพร่องได้เจริญวิบุรณ สันนิษฐานส่วนที่วิบุรณให้มีมั่นคงยิ่งขึ้นสืบไป

ประเทศไทยบ้านเมืองไทย เป็นมรดกของประชาชนคนไทยทุกคนในชาติที่เกิดมา ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด ๆ อาชีพการงานอย่างไร เพศภาวะอย่างไร ทุกคนจะต้องตระหนักในความมีชาติ มีประเทศบ้านเมืองที่ตนอยู่อาศัย จะต้องรักเทิดทูนประเทศไทยบ้านเมืองของตน เหมือนทรัพย์สินมรดกอันมีค่าสูงสุด ที่จะต้องรักษาไว้ด้วยชีวิตและเลือดเนื้อ การขาดความรักเทิดทูนและหวงแหนประเทศไทยบ้านเมือง ก็คือการทำลายประเทศชาติอย่างหมดศักดิ์ศรีของมนุษย์ย่อมสามารถทำลายสมบัติอื่นได้ทุกอย่าง

ข้าราชการพลเรือนมีภารกิจหน้าที่ในการบำรุงรักษา และปฏิบัติเพื่อความเจริญของประชาชาติ ให้สมบูรณ์พูนผล ต้องปฏิบัติตนและส่งเสริมหน้าที่ราชการเพื่อความเจริญของชาติบ้านเมืองเป็นสำคัญ ไม่ประพฤติตนดั่งกามาค เขาเปรียบหาประโยชน์ตนจากหน้าที่ราชการ ประพฤติทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นการป้อนทำลายประเทศชาติอย่างหมดขยาย เหมือนโรคเมรัยเรื้อรังก่อเกิดอยู่ในร่างกายฉะนั้น ในฐานะข้าราชการผู้มีระเบียบวินัย มีจรรยาความประพฤติดี มีศีลธรรมประจำใจ ซื่อตรงจงรักภักดี ย่อมเป็นตัวอย่างแก่เพื่อนข้าราชการตลอดประชาชนทั่วไป ได้ยึดถือเป็นตัวอย่างปฏิบัติตาม

พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุขของประเทศชาติ ทรงดำรงพระองค์ในทศพิธราชธรรม ทรงบำเพ็ญพระราชภารกิจอันเป็นคุณประโยชน์ยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติและประชาชน ดังเป็นที่ทราบซึ่งต่อพระมหากษัตริย์คุณอย่างกว้างขวาง ประจักษ์ใจอยู่ทั่วกันแล้ว ประเทศไทยอยู่รอดปลอดภัย ประชาชนมีความสุข พ้นภัยพิบัติต่าง ๆ และทรงความเป็นชาติเอกราชจนตราหน้าทุกวันนี้ ก็เพราะพระบารมีในพระมหากษัตริย์ราชเจ้าเป็นอัครชัย มวลชนเหล่าพลนิกรทั้งหลายต่างเชื่องสรรเสริญพระบารมีและถวายความจงรักภักดีในองค์พระประมุข ด้วยดวงใจเคารพรักและบูชา ด้วยน้ำใจอันงามแท้จริง

ข้าราชการพลเรือนทั้งหลายมีโอกาสอันดี ที่ได้รับสนองพระราชภารกิจปฏิบัติราชการในตำแหน่งหน้าที่ของตน ๆ สนองพระเดชพระคุณ เหมือนผู้ร่วมอยู่ในรัฐนาวาค้ำเคียวกัน ควรสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณเป็นต้นเกล้าต้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ อุทิศชีวิตสนองพระราชภารกิจจนสุดกำลังสามารถด้วยน้ำใจจงรักภักดี ก็จะเป็นศรีสง่าชัยมงคลสมหน้าที่ข้าราชการพลเรือนโดยแท้

เมื่อข้าราชการพลเรือนทั้งหลายต่างยึดมั่นปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและศีลธรรม ตระหนักในหน้าที่ มีความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์โดยส่วนเดียว ก็เป็นอันหวังได้ว่า ย่อมถึงความเจริญรุ่งเรืองสถาพรในตำแหน่งหน้าที่ตามกำลังสามารถของตน ๆ บ้านเมืองและประชาชนย่อมพลอยร่วมเย็นเป็นสุข มีความสงบร่มเย็นสมความปรารถนาทั่วกัน

ขออำนาจพรให้ข้าราชการพลเรือนทั้งหลาย พร้อมทั้งครอบครัวจงประสบความสุขจำเจริญ เจริญยิ่ง ด้วยคุณพิพรชัยมงคล คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณธนสารสมบัติ ในที่ทุกสถานตลอดกาลทุกเมื่อทั่วกันเทอญ.

สวัสดิ์ค่ะ

วารสารข้าราชการฉบับนี้เป็นฉบับพิเศษเนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ซึ่งตรงกับวันที่ ๑ เมษายน ของทุกปี

วันข้าราชการพลเรือนปีนี้ได้กำหนดหัวข้อว่า **“ข้าราชการกับการพัฒนาอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน”** วารสารของเราจึงได้สรรหาสาระที่น่าสนใจในหัวเรื่องดังกล่าวมาเสนอ คือ บทความของ **ดร.จิราวุธ อิศรางกูร ณ อยุธยา** รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม **ดร.สง่า สรรพศรี** ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน **คุณโมสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์** **ดร.สาวิตรี โพธิ์วิหก** และ **คุณบุญอุดม ธรรมจรรย์** นอกจากนี้แล้วยังมีข้อคิดในเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ข้อเขียนของ **ดร.วิลาศ สิงหวิสัย** และ **ดร.ไพรัตน์ เคชะรินทร์** เป็นต้น

เนื่องจากเนื้อหาสาระที่หนาแน่นกว่าปกติ เราจึงจำเป็นต้องตัดคอลัมน์ประจำบางอัน เช่น กฎหมายและระเบียบใหม่ ๆ เป็นต้น เพื่อให้หน้ากระดาษลงตัว จึงขอภัยท่านผู้อ่าน มา ณ ที่นี้ด้วย และจะลงทดแทนไว้ในฉบับหน้าค่ะ

หัวข้อจัดงานวันข้าราชการพลเรือนปีนี้เหมาะสมและตรงกับสถานการณ์ในขณะนี้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะเกือบทุกประเทศที่พัฒนาแล้วกำลังก้าวเข้าสู่ยุค “ไฮเทค” เราจึงต้องเร่งรีบพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศให้ได้ การพัฒนาอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน จึงเป็นความเร่งด่วนที่ทุกคนในสังคมจะต้องร่วมมือกันสร้างให้เกิดขึ้น

แม้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมจะเป็นสิ่งที่เราแสวงหา และต้องการให้เกิดขึ้น แต่เราก็ต้องไม่ลืมว่าความเจริญก้าวหน้านั้นต้องแลกกับ**ความสูญเสี**อะไรต่อมิอะไรหลายอย่างในชีวิตของคนเราไป ธรรมชาติที่นำอภิมรณย์อาจถูกเปลี่ยนแปลงไปสู่มลภาวะเป็นพิษ ทุ่งนาและทุ่งหญ้าที่เขียวขจีอาจเปลี่ยนเป็นห้องแถว ศูนย์การค้า โรงอาบ อบ นวด จนถึงโรงรับจำนำ และลำคลองอาจกลายเป็นถนนคอนกรีตเพื่อรองรับการขนส่ง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะทำลายโครงสร้างวัฒนธรรมของสังคมชนบทไปสิ้น ตาสี ยายมา ที่เคยเป็นมาแต่เดิม ก็อาจกลายเป็น ดร.สิ และคุณหญิงมา ที่รู้จักแต่เครื่องปั้นไฟฟ้า เต้าแก๊ส และคอมพิวเตอร์ โดยจะไม่รู้จักแม้แต่ชื่อของเพื่อนบ้านที่ใช้แนวรั้วร่วมกันด้วยซ้ำ

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราไม่อาจปฏิเสธได้ถึงความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการพัฒนา

การเลือกนโยบายพัฒนาเรื่องใด ๆ ก็ตาม มักหลีกเลี่ยงไม่ได้กับการ**แลกเปลี่ยน**ของ**กลุ่มบุคคล**หนึ่งกับอีก**กลุ่มบุคคล**หนึ่งเสมอ การพัฒนาอุตสาหกรรมก็เช่นกัน หากไม่รอบคอบอาจนำไปสู่การแลกเปลี่ยนในความร่ำรวยของกลุ่มนักธุรกิจผู้ลงทุนประกอบการในการพัฒนา กับประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่เรียบง่ายของกลุ่มชาวบ้าน ปัญหาพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงอยู่ที่การเลือกโครงการที่เหมาะสม โดยผู้รับผิดชอบจะต้องมีการศึกษา วิเคราะห์อย่างรอบคอบถึง**ผลได้ ผลเสียและผลกระทบที่จะมีต่อกลุ่มบุคคล** **ต่อสังคมและวัฒนธรรม** **ต่อธรรมชาติ** และ**ต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ** อย่างรอบด้าน ทั้งนี้ เพื่อช่วยลดความปวดร้าวที่จะเกิดขึ้นจากผลของการพัฒนาให้เหลือน้อยที่สุด

รัฐจะต้องแน่ใจว่าโครงการที่เลือกนั้น เป็นโครงการที่จะ**นำประโยชน์ไปสู่สาธารณชน**อย่างแท้จริง โดยผู้ที่อยู่ในฐานะที่เหนือกว่าทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจะต้องได้รับการ**ชักจูงให้เข้าใจและยอมรับว่าตนจะต้องเป็นผู้เสียสละในสัดส่วนที่มากกว่า** โดยอาจได้รับประโยชน์กลับคืนเพียงเล็กน้อย เพื่อให้**กลุ่มบุคคลที่น้อยกว่าเป็นผู้ได้รับประโยชน์**ในสัดส่วนที่มากกว่าจากการสูญเสียเพียงเล็กน้อยของเขาเหล่านั้น แนวทางนี้เท่านั้นที่จะนำประชาชนในชาติไปสู่ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการดำรงชีวิต

ข้าราชการซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในขบวนการตัดสินใจและดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมเรื่องใด ๆ **จึงต้องตระหนักถึงบทบาทในฐานะผู้รับใช้ประชาชน**ที่จะต้องตั้งมั่นอยู่บนฐานผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยจะต้องพยายามพินิจ พิจารณาถึงประโยชน์ ผลได้ ผลเสีย และผลกระทบอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความเป็นมนุษยชาติ พร้อมทั้งต้องไม่ลืมที่จะเข้าใจถึงความแตกต่างในทัศนคติ และหลักการดำรงชีวิตของกลุ่มบุคคลที่จะได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์นั้นด้วย**ใจเป็นธรรม และไม่ยึดมั่นถือมั่นในตนเอง**

ก่อนจากกัน ขอเพื่อนข้าราชการโปรดระลึกไว้เสมอว่า **"เกียรติ หน้าที่ สามัคคี ป๋อด้ษฐ์ เป็นคุณสมบัติข้าราชการ"** แล้วพบกันใหม่เดือนหน้าค่ะ

ปก :

การพัฒนาอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และการพลังงาน : บทบาทที่ท้าทาย
ความสามารถของข้าราชการ

สารบัญ

พระโอวาท	เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน	๓
บทบรรณาธิการ		๔
บทความวิชาการ		
●	องค์กรของรัฐและบทบาทของข้าราชการพลเรือนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และพลังงานในอนาคต - <i>ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา</i>	๑๓
●	การพัฒนาและเสริมสร้างกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - <i>ดร.สง่า สรรพศรี</i>	๓๙
●	โครงสร้างและนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานของบางประเทศ - <i>บุญถม ธรรมจริย</i>	๔๗
●	อุตสาหกรรมชนบทกับระบบบริหารราชการ - <i>โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์</i>	๕๕
●	การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับการบริหารราชการ - <i>ดร.สววิทย์ โพธิ์วินศ</i> <i>สมเจตน์ เตรศุภ</i>	๗๓
●	นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์ การพัฒนาปัจจุบัน - <i>ดร.ไพรัตน์ เตชะรินทร์</i>	๙๔
●	บทบาทของข้าราชการในการพัฒนาประเทศ - <i>ดร.วิลาศ สิงหวิสัย</i>	๘๕
●	บทบาทของกรมตำรวจในการบริการประชาชน - <i>กรมตำรวจ</i>	๑๑๒
คอลัมน์พิเศษ		
●	แนะนำนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดีเด่น - <i>รศ.ดร.โกศล เพ็ชรสุวรรณ รศ.ดร.สิทธิชัย ไกโคบายอุดม</i> <i>และ อาจารย์ศิริชัย พุทธิวัฒน์</i>	๖๓
●	เรื่องสั้นส่งประกวดจากผู้อ่าน : ข้าราชการที่ดีควรเป็นอย่างไร - <i>เสนีย์ จุ้ยโต</i>	๑๒๙
คอลัมน์ประจำ		
●	ข่าวราชการ	๙
●	สารพัดทุกข์ข้าราชการ	๘๑
●	แนะนำการสอบเลื่อนตำแหน่ง	๑๐๗
●	หลักการทำงานชีวิตและการทำงาน : ทำอย่างไรดีเมื่อรู้สึก "เจา" - <i>อัญญา เวสราวัช</i>	๙๑
●	วิสัยข้าราชการ : อุทานณ์ก่อนทำผิด - <i>เอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์</i>	๑๑๘
●	ปัญหาพระเขียนข้าราชการพลเรือน	๑๒๕

ปรับปรุงระดับเงินเดือนของข้าราชการครู

คณะกรรมการข้าราชการครู ได้พิจารณาแก้ไขกฎ ก.ศ.ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๕ ว่าด้วยการกำหนดระดับเงินเดือนของตำแหน่งข้าราชการครู ให้เท่าเทียมกับระดับเงินเดือนของข้าราชการประเภทอื่น เช่น ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ๖-๘ รองศาสตราจารย์ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ๗-๙ และศาสตราจารย์ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ๙-๑๐ และอาจได้รับสูงถึงระดับ ๑๑ ได้ นอกจากนี้ตำแหน่งข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งสารวัตรนักเรียน ศึกษา นิเทศก์ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ก็ได้รับการปรับให้มีระดับสูงขึ้นตามความเหมาะสมกับปริมาณ และคุณภาพของงานด้วย

จัดสรรเงินให้ครูใน คปต.

ผลการประชุมของคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาชนบท ของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ ๒๙ ก.พ. ๒๗ ที่ผ่านมา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอโครงการร่างแผนปฏิบัติการว่าด้วยการติดตามประเมินผลและคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาฯ ได้พิจารณาเห็นชอบให้ สำนักงาน

การประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรเงินเป็นค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงให้แก่ครูใน คปต. ที่จะทำการฝึกอบรมเรื่องบทบาทของ คปต. ในการเป็นที่ปรึกษาสภาตำบล คนละ ๒ วัน และให้แจ้ง ๖๘ จังหวัดที่จะทำการอบรมทราบ เพื่อประสานงานและความร่วมมือต่อไป รวมทั้งได้คัดเลือกวิทยากรกลาง ๕ คน ไปร่วมให้การอบรมครูใน คปต. ภายใต้คณะอนุกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่นด้วย

ให้การศึกษอบรมแก่ผู้นำท้องถิ่นระดับตำบลหมู่บ้าน

กรมการปกครองร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จัดให้มีโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการปกครองท้องถิ่นสำหรับผู้นำท้องถิ่นระดับตำบลหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน อปป. คณะกรรมการสภาตำบล โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และเพื่อสนองนโยบายการพัฒนาชนบทของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับปี ๒๕๒๗ ได้เปิดให้ชื่อใบสมัครและระเบียบการได้ในระหว่างวันที่ ๑๒ มี.ค. ถึง ๕ เม.ย. ๒๗ และเปิดลงทะเบียนระหว่างวันที่ ๑๙ มี.ค.-๑๒ เม.ย. ๒๗ นี้

องค์กรของรัฐ และบทบาทของข้าราชการพลเรือน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงาน ในอนาคต

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา*

บทความนี้ มุ่งที่จะให้ผู้อ่านได้รับ ทราบถึง แนวนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงาน ซึ่งได้ดำเนินการมาในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๕ ตลอดจนทำความรู้จัก กับตัวองค์กรของรัฐ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานดังกล่าว เมื่อได้รับภาพดังกล่าวแล้ว ก็จะสามารถมองเห็นบทบาท ของข้าราชการได้

๑. องค์กรของรัฐที่ให้การพัฒนาส่งเสริม อุตสาหกรรมและพลังงาน

บทบาทของรัฐในการพัฒนาอุตสาหกรรมและ พลังงานของประเทศนั้นนอกจากการกำหนดนโยบาย และระบบการพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงานที่เน้น นอนโดยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็น แม่บทในการดำเนินงาน การออกกฎหมายเพื่อการ ควบคุม พัฒนา และส่งเสริมอุตสาหกรรมและพลังงาน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์แล้ว บทบาทที่สำคัญอีก ประการหนึ่งของรัฐบาลคือการจัดตั้งหน่วยราชการขึ้น สำหรับทำหน้าที่บริหารงานการส่งเสริมอุตสาหกรรม และพลังงาน ตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่

*รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

รัฐบาลได้กำหนดเอาไว้ งานส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น มีทั้งด้านการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ในการผลิต การวิจัย ทดลองค้นคว้าเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีให้ก้าวหน้า และด้านการควบคุมคุ้มครองการอุตสาหกรรมที่กระทำอยู่แล้วหรือที่จะเกิดใหม่ ให้ดำเนินการไปตามแบบแผนและวิธีการที่ดี อันจะทำให้บังเกิดผลดีแก่เศรษฐกิจของประเทศ และหน่วยราชการที่รับผิดชอบในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงานนั้นมีทั้งหน่วยราชการที่รับผิดชอบทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งนับวันจะทวีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น

๑.๑ การพัฒนาส่งเสริมโดยตรง

องค์กรของรัฐที่มีบทบาทในการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมและพลังงานของประเทศโดยตรง คือ กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

๑.๑.๑ กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน้าที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีอยู่ทุกประเภทและทุกขนาด ให้เจริญก้าวหน้าและมีเสถียรภาพมั่นคง ส่งเสริมให้มีโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ขึ้น และควบคุมการดำเนินงานโรงงานอุตสาหกรรมของเอกชนไม่ให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน ตลอดจนกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำรวจแหล่งทรัพยากรธรณีที่มีอยู่ในประเทศ รวมทั้งควบคุมการผลิตและจำหน่ายแร่ด้วย

การดำเนินการของกระทรวงอุตสาหกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น ได้ยึดแนวนโยบายของรัฐบาลชุดต่าง ๆ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหลักในการดำเนินการ รัฐบาลชุดปัจจุบัน โดย ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมได้กำหนดแนวนโยบายเศรษฐกิจดังนี้

“๔. จะเร่งรัดการลงทุนของภาคเอกชน ทั้งทุนภายในประเทศและทุนจากต่างประเทศให้เพิ่มมากขึ้น โดยจะลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานและระเบียบของทางราชการให้เหลือน้อยที่สุด ตลอดจนให้ความยุติธรรมแก่ผู้ลงทุนภายในและต่างประเทศ ในครั้งนี้จะร่วมมือและประสานงานกับภาคเอกชนอย่างใกล้ชิด เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยจะสนับสนุนการพัฒนาองค์การภาคเอกชนให้เป็นสถาบันที่มั่นคงและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม

ฯลฯ

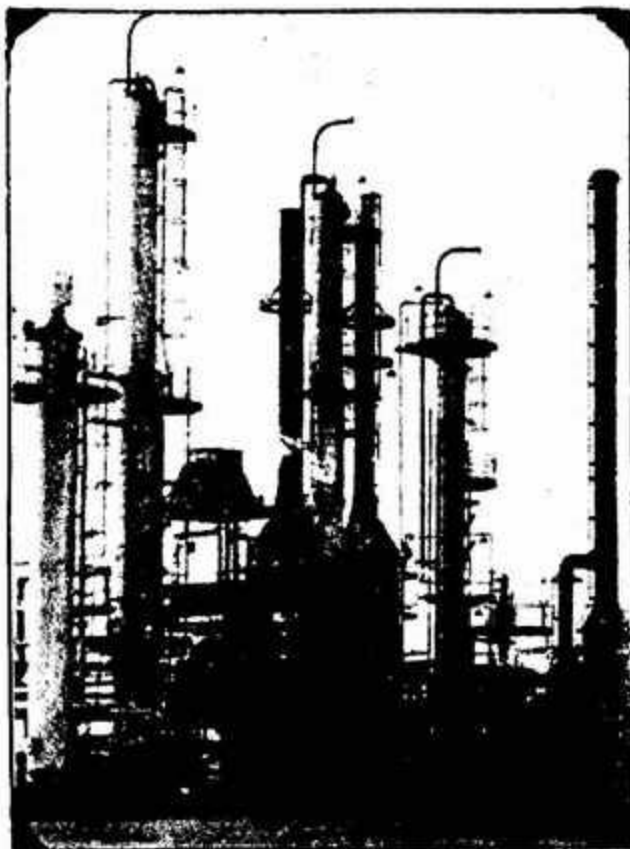
๕. จะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้นจะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน ทักษะภายในประเทศ และผลิตเพื่อส่งออก ทั้งนี้ โดยเน้นการกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค จะเร่งรัดดำเนินการเพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะสินแร่ขนานชนิดตลอดจนอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ด้วย ความรอบคอบเพื่อผลประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้จะได้กำหนดให้มีแผนพัฒนาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาวของประเทศด้วย

ฯลฯ

๘. จะจัดให้มีแผนการใช้พลังงานขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจการเงินและทรัพยากรด้านพลังงานของประเทศ โดยจะเน้นหนักด้านการประหยัดการใช้ทรัพยากรพลังงานที่มีอยู่ การหาพลังงานทดแทน และกรรมวิธีการใช้พลังงานใหม่ทุกด้าน”

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) ซึ่งอยู่ในช่วงดำเนินการขณะนี้ได้กำหนดจุดประสงค์ในการปรับโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมและกระจายอุตสาหกรรมโดยมุ่งที่จะลดการพึ่งพาการนำเข้าและส่งเสริมการส่งออกและกระจายอุตสาหกรรมออกไปสู่ส่วนภูมิภาคเป็นหลัก โดยมีจุดประสงค์สำคัญที่จะให้อุตสาหกรรมไทยมีประสิทธิภาพดีขึ้นรวมทั้งเพิ่มบทบาทในการส่งออก

หารายได้เข้าประเทศและช่วยลดภาวะการขาดดุลการค้า และให้อุตสาหกรรมได้เริ่มกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายให้ผลผลิตอุตสาหกรรมส่วนรวมขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗.๖ ต่อปี การผลิตเพื่อส่งออกให้ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมปีละ ๒ หมวด ในจำนวน ๑๐ หมวด เริ่มจากอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า คือ อุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องไฟฟ้า ภายในบ้าน ตลอดจนกำหนดเป้าหมายที่จะกระจายอุตสาหกรรมออกไปสู่ส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกซึ่งรัฐบาลได้ประกาศนโยบายที่แน่นอนไว้แล้ว โดยกำหนดพื้นที่บริเวณลัดทึบ ระยะเวลาให้เป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน พัฒนาขยายท่าเรือน้ำลึกที่ลัดทึบทันที และเร่งทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการนี้ ตลอดจนพิจารณาถึงความต่อเนื่องระหว่างอุตสาหกรรมและก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยที่จะใช้เป็นวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมเปโตรเคมีและอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี

กระทรวงอุตสาหกรรมในฐานะที่มีบทบาทต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยตรงก็ได้เร่งดำเนินการทางด้านต่าง ๆ เพื่อสนองตอบให้สอดคล้องกับแผนนโยบายดังกล่าว กิจกรรมที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการไปแล้วและกำลังดำเนินการอยู่ได้แก่

๑. จัดตั้ง "ศูนย์บริการเพื่อการลงทุน" ขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรมโดยสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์บริการเพื่อการลงทุนนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานของผู้ลงทุนประกอบกิจการอุตสาหกรรมทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค ศูนย์ฯ นี้ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับและพิจารณาคำขออนุญาตพิจารณาอนุญาตในกรณีที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้อนุญาตพิจารณาจัดการให้ได้มาซึ่งการอนุญาตในกรณีที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจากผู้อนุญาต ขอความร่วมมือจากส่วนราชการ องค์การของรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาต ให้บริการ และอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สำหรับกิจการที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานตามประเภทของโรงงานที่ได้กำหนดไว้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์บริการเพื่อการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๕

๒. จัดตั้ง "ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้ และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ" ขึ้นในสังกัดกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมในภูมิภาคเพื่อให้มีหน่วยงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในภูมิภาค โดยศูนย์ดังกล่าวจะปฏิบัติงานและหรือร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่รับผิดชอบในภูมิภาคนั้น ๆ เพื่อเป็นการสนองนโยบายและมาตรการของรัฐในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมให้กระจายออกไปสู่ภูมิภาคให้มากขึ้น

๓. จัดตั้งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่ตั้งขึ้น

มีหน้าที่ปฏิบัติการต่าง ๆ ในจังหวัดแทนกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค กับทั้งให้บริการและความสะดวกแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม รวมทั้งประชาชนในลุ่มภูมิภาคโดยใกล้ชิดและทันที่ที่ปัจจุบันมีสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ๔๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี นครสวรรค์ ชลบุรี อุดรดิตต์ นครราชสีมา ราชบุรี สงขลา สุราษฎร์ธานี ปัตตานี เชียงใหม่ เชียงราย สระบุรี ลพบุรี อุตรดิตถ์ พิษณุโลก จันทบุรี ลำปาง นครศรีธรรมราช สุพรรณบุรี กาญจนบุรี สุโขทัย ภูเก็ต ชุมพร นราธิวาส รัยเอ็ด สกลนคร ปราจีนบุรี สมุทรปราการ สุรินทร์ มหาสารคาม เพชร เพชรบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบูรณ์ ระนอง นครพนม สมุทรสาคร ตรัง ตราน นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง ลำพูน พังงา กำแพงเพชร และกาฬสินธุ์

๕. ทางด้านพลังงานซึ่งรัฐบาลมีแนวนโยบายเน้นหนักในด้านการประหยัด การหาพลังงานทดแทน การใช้ทรัพยากรพลังงานที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด นั้น เพื่อสนองแนวนโยบายดังกล่าว กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนขึ้นเป็นการภายในและอยู่ระหว่างดำเนินการขออนุมัติจัดตั้งเป็นหน่วยงานที่ถูกต้องตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ สำนักงานนี้มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอัลกอฮอลล์และพลังงานทดแทนให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานของคณะกรรมการ อุนุกรรมการ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพลังงานทดแทน ติดตามประเมินผลการพัฒนาและปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมอัลกอฮอลล์และพลังงานทดแทน ตลอดจนการประหยัดพลังงานในสาขาอุตสาหกรรมของประเทศ เผยแพร่ข้อสนเทศและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ รวมทั้งทดสอบทางเทคนิคในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่โดยทั่วไป และร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและหน่วยราชการในประเทศที่เกี่ยวข้อง

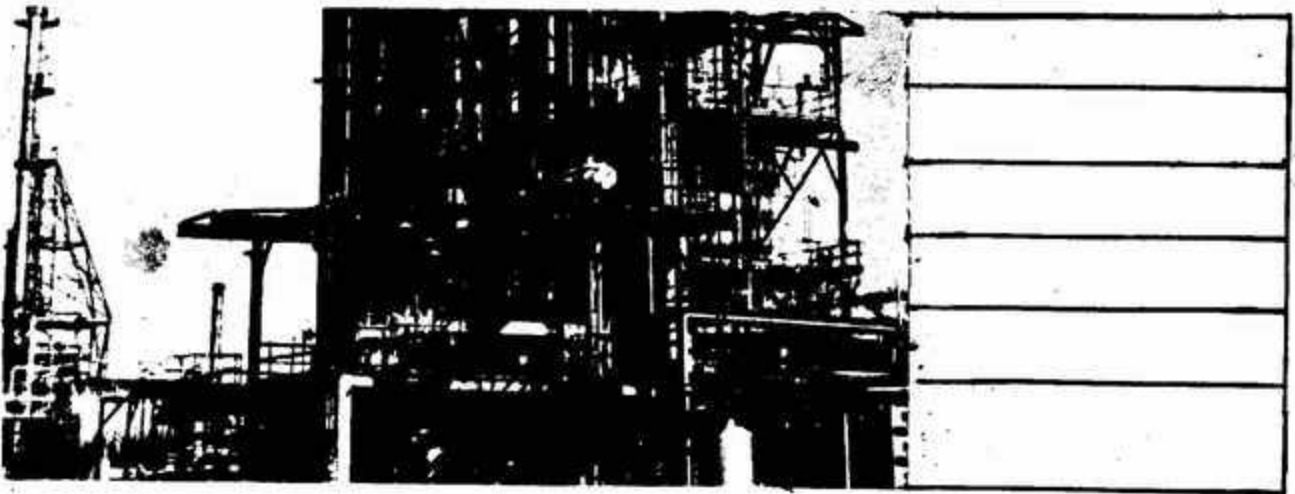
ช่องทางด้านวิชาการเศรษฐกิจเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมอัลกอฮอลล์และพลังงานทดแทน

๕. กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงาน และอาจจะแสดงถึงแนวโน้มความก้าวหน้าของการอุตสาหกรรมในประเทศในอนาคตด้วย

๕.๑ โครงการอุตสาหกรรมพื้นฐาน

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมภายในประเทศส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบถึงสำเร็จรูปจากต่างประเทศเพื่อเป็นวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ โดยผ่านกรรมวิธีการผลิตที่ไม่ยุ่งยากหรือไม่ต้องใช้เทคนิควิชาการสูงนัก ซึ่งมีผลทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทำให้ประเทศขาดดุลย์การค้าต่างประเทศสูงขึ้น ไม่มีการพัฒนาด้านฝีมือแรงงาน เทคนิควิชาการใหม่ ๆ และทำให้การพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปได้อย่าง เพื่อให้บรรลุถึงนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาถึงปัญหาเหล่านี้ และโดยที่ประเทศไทยได้ค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยด้วยปริมาณและคุณภาพในเชิงพาณิชย์ จึงเห็นสมควรให้มีการนำก๊าซธรรมชาตินี้มาใช้พัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมหลักดำเนินการในการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ และขณะนี้กำลังดำเนินการดำเนินการพัฒนาและจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และโรงงานอุตสาหกรรมปุ๋ย รวม ๓ โครงการคือ

๑. โครงการอุตสาหกรรมผลิตเหล็กพูน ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลีย จัดส่งผู้เชี่ยวชาญบริษัทที่ปรึกษาพร้อมออสเตรเลียทำการศึกษาสำรวจความเหมาะสมเบื้องต้นก่อนการลงทุนในโครงการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตเหล็กพูนโดยใช้ก๊าซธรรมชาติในประเทศเพื่อผลิตเหล็กพูนเป็นวัตถุดิบ

จำหน่ายให้โรงงานอุตสาหกรรมผลิตเหล็กที่มีอยู่ในประเทศเป็นการทดแทนปริมาณนำเข้าของเศษเหล็กซึ่งมีแนวโน้มว่าจะขาดแคลนและมีราคาสูงขึ้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นชอบกับรายงานการศึกษาดังกล่าว และได้สนับสนุนให้บริษัทเอกชนผู้ผลิตเหล็กภายในประเทศรวมตัวกันจัดตั้งบริษัทสยามเพื่อโรอินดัสตรี จำกัด ขึ้นเพื่อดำเนินการลงทุนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตเหล็กพูนตามโครงการนี้ต่อไป

๒. โครงการอุตสาหกรรมเหล็กสมบูรณ์แบบได้รับความช่วยเหลือจากองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ จัดส่งผู้เชี่ยวชาญบริษัทที่ปรึกษาพร้อมออสเตรียมทำการศึกษและจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กแห่งชาติ และได้รับความช่วยเหลือจากประเทศเนเธอร์แลนด์ ในการรักษาความเป็นไปได้ของอุตสาหกรรมเหล็กสมบูรณ์แบบ แต่เนื่องจากเป็นโครงการที่ต้องใช้เงินสูงมาก ฉะนั้น จะต้องดูความเป็นได้ในแง่ต้นทุนเมื่อเทียบกับตลาดโลก และผลตอบแทนต่อโครงการกันอย่างรอบคอบที่สุด

๓. โครงการอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี ได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมปุ๋ยนานาชาติ ร่วมกับธนาคารโลก และจากรัฐบาลญี่ปุ่น ทำการศึกษาสำรวจความเหมาะสมและรู้ทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี และรู้ทางความเหมาะสมเบื้องต้นก่อนการลงทุนในโครงการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยใน

ประเทศจากข้อเสนอแนะของรายงานการศึกษาดังกล่าว ทั้งสองฉบับมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ประเทศไทยควรใช้ประโยชน์จากก๊าซธรรมชาติในประเทศเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมีในประเทศให้ทันกับความต้องการใช้ภายในประเทศและทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ ในขณะนี้ได้เข้าไปร่วมกันภายใต้คณะกรรมการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกดำเนินการเป็นขั้นตอนมาโดยตลอด จนจะสามารถเปิดประมูลการก่อสร้างได้แล้ว

โครงการทั้งสามโครงการดังกล่าวแล้ว นอกจากเป็นการใช้ประโยชน์ก๊าซธรรมชาติที่พบในประเทศอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมากที่สุดแล้ว ยังเกิดประโยชน์ต่อประเทศคือ ทำให้ลดการขาดดุลการค้าต่างประเทศได้ปีละไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องขึ้นอีกมาก เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและเป็นการยกระดับการครองชีพของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ

๕.๒ โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจที่ประเทศไทยเผชิญอยู่กับภาวะการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศอย่างมากมาย ในขณะนี้ ทำให้นโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศได้เปลี่ยนมานำหนักด้านการลงทุนประเภทอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น งานของกระทรวง

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมก็ได้หันมาส่งเสริมและคุ้มครองอุตสาหกรรมประเภทนี้มากขึ้นเช่นกัน โดยมุ่งในด้านการเพิ่มปริมาณผลผลิตอุตสาหกรรมประเภทที่สามารถส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศอยู่แล้ว เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ แป้งมันสำปะหลัง อาหารกระป๋อง เป็นต้น และประเภทที่มีผู้ทางจะส่งออกได้ในอนาคต เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากเส้นใยมะพร้าว FEWTER (เครื่องใช้ที่ทำจากติบุกผสมตะกั่ว) เครื่องหวาย เป็นต้น ให้มีปริมาณมากเพียงพอกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ ทั้งนี้กระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดเป็นนโยบายและวางแผนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจสาขาอื่น ๆ ให้ขยายตัวตามขึ้นไปด้วย เช่น สนับสนุนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ โดยเฉพาะผลผลิตทางด้านเกษตร สนับสนุนการใช้แรงงานภายในประเทศ สนับสนุนการใช้แรงงานภายในประเทศ สนับสนุนให้มีการกระจายอุตสาหกรรมออกไปสู่ส่วนภูมิภาค เป็นต้น

๕.๓ โครงการอุตสาหกรรมผลิตเกลือหินและโซดาแอช

ประเภทของโครงการ

เป็นโครงการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๕ ประเทศ จะร่วมลงทุนในหลักการดังนี้

- ประเทศไทย ร้อยละ ๖๐
- ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ร้อยละ ๑๓
- ประเทศสิงคโปร์ ร้อยละ ๑

ขนาดของการลงทุน

ยอดเงินที่จะใช้ในการลงทุนในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๙ - ๑๙๘๓ มีประมาณ ๑๖๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ ๓,๒๘๐ ล้านบาท ทั้งนี้เป็นการคำนวณจากราคาในปัจจุบันโดยไม่รวมถึง Working Capital ระยะเวลาดำเนินการและการผลิต

โครงการนี้ล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ สาเหตุสำคัญ

ก็คือ จะต้องหาเกลือหินมาป้อนในราคาและคุณภาพที่ทำให้โครงการสามารถดำเนินการได้ ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมก็กำลังพยายามดำเนินการแก้ไขปัญหานี้อย่างรีบเร่ง

๕.๔ โครงการสำรวจและพัฒนาพลังงานทดแทน

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในอันที่จะสำรวจและพัฒนาพัฒนาทรัพยากรธรณีด้านพลังงานทดแทนมาใช้ประโยชน์ตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ซึ่งจะได้มีการลดการนำเข้า ซึ่งพลังงานน้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียมในอัตราเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี โดยการใช้ทรัพยากรพลังงานจากแหล่งภายในประเทศ ทั้งนี้ไม่ได้รวมถึงก๊าซธรรมชาติและปิโตรเลียม ซึ่งได้รับการดำเนินการโดยภาคเอกชน และได้ทำการพัฒนาถึงขั้นผลิตแล้วในปัจจุบัน และถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีแหล่งก๊าซธรรมชาติและน้ำมันดิบแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอต่อความต้องการของประเทศ ดังนั้นการเสาะแสวงหาแหล่งพลังงานทดแทนตลอดจนการพัฒนาการใช้ประโยชน์และพัฒนาเทคโนโลยีในการใช้ประโยชน์ซึ่งพลังงานทดแทนจึงยังคงมีความจำเป็นต่อประเทศอยู่มาก และจำเป็นต้องมีการเร่งรัดในการดำเนินงาน

โครงการสำรวจและพัฒนาพลังงานทดแทนประกอบด้วยการทำงานในลักษณะโครงการย่อย ๔ โครงการคือ

๑. โครงการสำรวจและพัฒนาถ่านหิน
๒. โครงการสำรวจและพัฒนาหินน้ำมัน
๓. โครงการสำรวจและพัฒนาแร่กัมมันตรังสี
๔. โครงการสำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงานความร้อนใต้พิภพ

๕.๕ โครงการประหยัดพลังงาน

เพื่อเป็นการลดดุลย์การค้าต่างประเทศ และช่วยแก้ไขฐานะการเงินของประเทศ โครงการนี้จะลดอัตราการใช้พลังงานในประเทศโดยส่วนรวมลง ไม่ให้ขยายตัวเกินอัตราร้อยละ ๔.๘ ต่อปี โดยเน้นการปรับปรุง

ประสิทธิภาพและประหยัดการใช้พลังงาน สาขาคมนาคมขนส่ง และสาขาอุตสาหกรรมเป็นพิเศษ และลดปริมาณการนำเข้าน้ำมันโดยให้อัตราลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๓ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕

เพื่อให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ที่ได้มีเป้าหมายให้มีการประหยัดพลังงาน และกำหนดให้การใช้พลังงานเพิ่มขึ้นปีละไม่เกินร้อยละ ๔.๔ เนื่องจากกิจการอุตสาหกรรมใช้พลังงานประมาณร้อยละ ๓๐ ของพลังงานที่ใช้ทั้งหมด กรมโรงงานอุตสาหกรรม

จึงได้จัดให้มีโครงการประหยัดพลังงานในกิจการอุตสาหกรรมโดยอาศัยบุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่มีอยู่ในการดำเนินการ จากผลการปฏิบัติงานพบว่าสามารถดำเนินการได้เฉพาะมาตรการเบื้องต้น ซึ่งมีขั้นตอนง่าย ๆ และโรงงานไม่ต้องลงทุนมากมายนัก ดังนั้น กรมโรงงานอุตสาหกรรมจึงได้ตั้งเป้าหมายของโครงการประหยัดพลังงานในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ไว้ดังนี้

โครงการย่อย	หน่วย	เป้าหมาย				
		๒๕๒๕	๒๕๒๖	๒๕๒๗	๒๕๒๘	๒๕๒๙
๑. โครงการพลังงานทดแทนจากวัสดุเหลือใช้	โครงการวิจัย	๒	๘	๑๔	๒๐	๒๖
๒. โครงการฝึกอบรม	จำนวนคน	๓๖๐	๘๕๐	๑,๓๒๐	๑,๘๐๐	๒,๒๘๐
๓. โครงการบริการประหยัดพลังงาน						
๓.๑ บริการโรงงาน	โรงงาน	๑,๐๐๐	๒,๓๐๐	๓,๙๐๐	๕,๘๐๐	๖,๙๐๐
๓.๒ สสำรวจข้อมูล	โครงการ	๓	๗	๑๓	๑๙	๒๕

๕.๖ โครงการจัดตั้งเขตปลอดภาษีเพื่อการส่งออก

เพื่อส่งเสริมให้มีการส่งเสริมภัณฑ์ออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ อันเป็นการแก้ปัญหาการขาดเงินตราต่างประเทศ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้จัดทำโครงการเพื่อจัดตั้งเขตปลอดภาษีเพื่อการส่งออกขึ้น ทั้งนี้ เพราะได้พิจารณาเห็นว่า โครงการลักษณะนี้จะสร้างงานให้คนมีงานทำได้เป็นจำนวนมากสามารถแก้ปัญหาค่าครองชีพและในขณะเดียวกันก็เป็นการสนับสนุนกิจการอุตสาหกรรมภายในประเทศให้สามารถส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้อย่างสะดวก และรวดเร็วขึ้น ทำให้ได้เงินตราต่างประเทศเข้ามามากขึ้น

ปัจจุบันเขตปลอดภาษีเพื่อการส่งออก ได้จัดตั้งขึ้นในเขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบังแล้ว ซึ่งคาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้ภายในระยะเวลาอันใกล้นี้ นอกจากนี้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เริ่มสำรวจหาข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาจัดตั้งเขตปลอดภาษีเพื่อการส่งออกขึ้นในบริเวณท่าอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับบริเวณท่าเรือสตง๊อบ ซึ่งจะพัฒนาเป็นท่าเรือน้ำลึกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งนั้น ได้มีการดำเนินงานถึงขั้นออกแบบเพื่อจัดตั้งเขตปลอดภาษีเพื่อการส่งออกต่อไปแล้ว

๑.๑.๒ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการพลังงาน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญ

ในขบวนการผลิต แต่โดยที่ประเทศไทยอย่างเข้าสู่ระบบ การพัฒนาอุตสาหกรรมไม่นานนัก การนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการอุตสาหกรรม ยังอยู่ในวงจำกัดและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยังไม่ตระหนักถึงการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเท่าที่ควร และเทคโนโลยีที่ใช้กันอยู่ ซึ่งส่วนมากนำเข้ามาจากต่างประเทศก็ไม่ได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย นอกจากนี้ประชาชนในชนบทยังไม่สามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย เรื่องนี้จึงเป็นเครื่องถ่วงความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพลังงาน ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อแก้ไขปัญหาและเร่งรัดให้มีการพัฒนา และนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการพลังงานมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการเกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม

๒. ควบคุม กำกับ บังคับบัญชาการปฏิบัติการ และดำเนินงานเกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการประสานงานให้สอดคล้องกันอันจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงแห่งชาติ

๓. จัดทำ ปรับปรุงแก้ไข แผนดำเนินงาน แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวด้วย

๔. พัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศไปสู่การผลิตและการตลาด

๕. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวมทั้งจัดทำสถิติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม

นโยบายทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภาคือ

๑. จะเร่งรัดส่งเสริมการวิจัยและการให้บริการทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี โดยเน้นหนักในการสนับสนุนงานพัฒนาด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

๒. จะวางแผนการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ในการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสถานะของสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

๓. จะส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี จากในประเทศและจากต่างประเทศให้เหมาะสม เพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อม

๔. จะเร่งรัดส่งเสริมการสำรวจวิจัยและพัฒนา การนำพลังงานทุกรูปแบบภายในประเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์โดยเร็วเพื่อลดการใช้น้ำมันที่ต้องซื้อจากต่างประเทศ

๕. จะเร่งรัดประสานงานด้านพลังงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานต่อเนื่องและให้เป็นไปในเป้าหมายแนวทางเดียวกันอย่างใกล้ชิด

๖. จะกำหนดอัตราค่าพลังงานที่ใช้เป็นประโยชน์ได้แล้วทุกชนิดให้เหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจและระดับรายได้ของประชาชน ทั้งนี้ เป็นการชักชวนให้ประชาชนใช้พลังงานที่ประหยัดและสมมูลกับการผลิต

๗. จะควบคุมการจัดหา การผลิต และการ

ใช้พลังงานให้เป็นไปโดยประหยัด และได้ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม เพื่อให้มีพลังงานใช้อย่างเพียงพอเหมาะสมกับภาวะการณ์ทั้งในยามปกติและยามฉุกเฉิน

๘. อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ โดยจัดให้มีการใช้และฟื้นฟูทรัพยากรเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นธรรมในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกและฟื้นฟูป่าไม้ของชาติและการขุดใช้ทรัพยากรแร่ธาตุ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ได้กำหนดการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและการใช้พลังงาน และปรับโครงสร้างระบบการขนส่งและการสื่อสารควบคู่กันได้ เพื่อลดการพึ่งแหล่งพลังงานจากต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายสำคัญในการลดอัตราการนำเข้าพลังงานในส่วนรวมลงไม่ให้ขยายตัวเกินอัตราร้อยละ ๔.๘ ต่อปีโดยเฉลี่ยใน ๕ ปีข้างหน้า และลดปริมาณการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียมลงเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี ในเวลาเดียวกันชลอการก่อสร้างถนนและปรับปรุงประสิทธิภาพการขนส่งทางรถไฟ ส่งเสริมการขนส่งทางน้ำภายในประเทศและชายฝั่งทะเลให้มากขึ้น

เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานพร้อมทั้งขยายกิจการขนส่งทางอากาศและกิจการสื่อสารโทรคมนาคมควบคู่กันไปเพื่อลดการขาดดุลการค้าและฟื้นฟูฐานะทางการเงินของประเทศ ซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักประการหนึ่งของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕

๑.๒ การส่งเสริมทางอ้อม

องค์กรของรัฐที่มีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมและพลังงานทางอ้อมได้แก่

๑.๒.๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดหาวัตถุดิบสำหรับกิจการอุตสาหกรรม เช่น จากผลผลิตการเกษตร จากป่าไม้ จากการผลิตสัตว์ และจากการประมง เป็นต้น

๑.๒.๒ กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรสำหรับกิจการอุตสาหกรรม

๑.๒.๓ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ฝึกอบรมช่างฝีมือในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการฝึกอบรมยกระดับฝีมือช่าง และการฝึกอบรมครูผู้ฝึกและหัวหน้างานด้วย

๑.๒.๔ กระทรวงพาณิชย์ ช่วยในการส่งเสริม การจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยทั่วไป และทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบคุณภาพของสินค้า บางประเภทที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศให้อยู่ใน มาตรฐานที่ประเทศผู้ซื้อต้องการ

๑.๒.๕ ธนาคารกรุงไทย จำกัด และบริษัทเงินทุน อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ความช่วยเหลือ ทางการเงินแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

๑.๒.๖ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน มีหน้าที่ดำเนินการโฆษณาเผยแพร่บรรยากาศการลงทุน ชักจูงให้มีการลงทุนในกิจการที่เป็น ประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวม วิเคราะห์ โครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน ตรวจสอบ และควบคุม ตลอดจนการประเมินผลการลงทุนตาม โครงการที่ได้รับส่งเสริม เป็นต้น

๑.๒.๗ การปราบปรามหลวง การประปาส่วน ภูมิภาค กระทรวงคมนาคม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ การ ไฟฟ้านครหลวงฯ และการสื่อสารแห่งประเทศไทย ดำเนินการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ กิจการอุตสาหกรรม เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การ คมนาคมขนส่ง สื่อสาร โทรศัพท์ ฯลฯ

นอกจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรม และพลังงาน ทั้งโดยทาง ตรงและทางอ้อมแล้ว ปัจจุบันยังมีหน่วยงานที่รับ- รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและมาตรการให้ความช่วย- เหลือคุ้มครองอุตสาหกรรมอีกด้วย คือ

- กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ พิจารณาให้ความช่วยเหลือคุ้มครองโดยการควบคุม การนำเข้าหรือห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ซึ่งเข้ามาใน ลักษณะแข่งขันกันอย่างรุนแรง จนก่อให้เกิดความ กระทบกระเทือนแก่ผู้ผลิตภายในประเทศ หรือห้ามการ ส่งออกสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบและอาจทำให้ วัตถุดิบมีราคาสูง ซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ต้นทุนการ ผลิตสินค้าสำเร็จรูปสูงตามขึ้นด้วย

- กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง พิจารณา ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองโดยการตั้งกำแพงภาษีนำเข้า สินค้าสำเร็จรูปให้สูง เพื่อป้องกันมิให้สินค้าจาก ต่างประเทศเข้ามาทำลายอุตสาหกรรมภายในประ- เทศ และขณะเดียวกันก็พิจารณาลดอากรขาเข้าวัตถุดิบที่จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อเป็นการ ช่วยลดต้นทุนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม

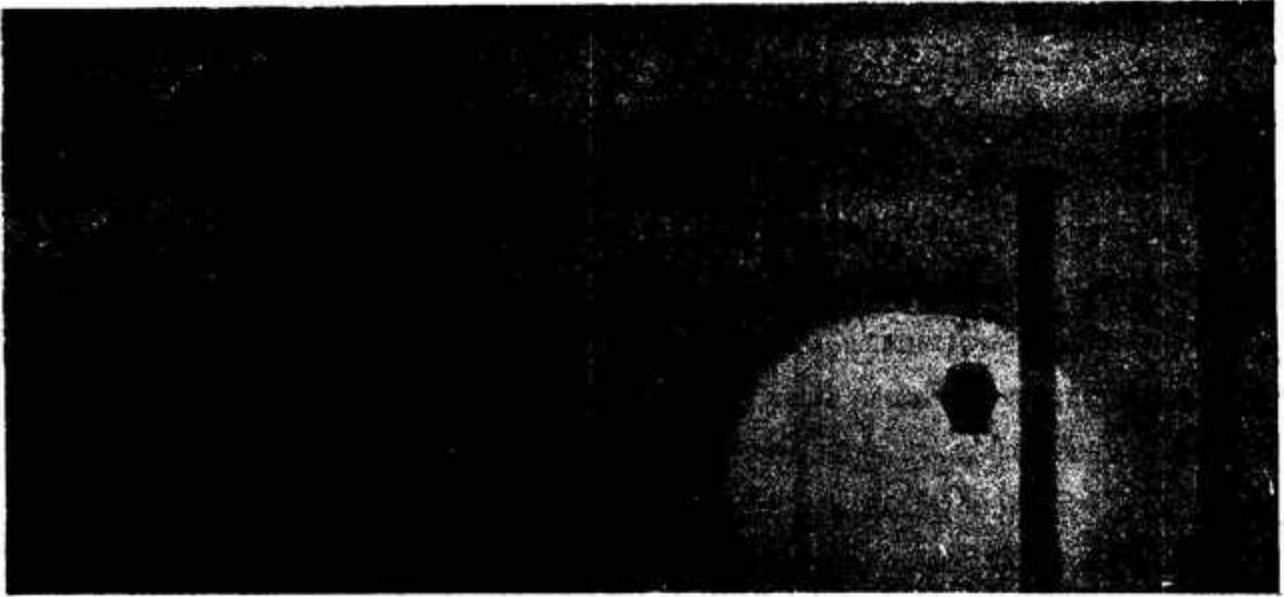
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พิจารณากำหนดอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษหรือที่ เรียกว่า Surcharge ในกรณีที่มีการทุ่มตลาดจากต่าง- ประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมที่ได้รับการ ส่งเสริม แต่เป็นมาตรการคุ้มครองระยะสั้นไม่เกิน ๑ ปี และกำหนดได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของราคารวม ค่าประกันภัยและค่าขนส่ง

- กระทรวงอุตสาหกรรม ให้ความช่วยเหลือคุ้มครองโดยการระงับการอนุญาตให้ตั้ง / ขยายโรงงาน อุตสาหกรรมไว้เป็นการชั่วคราว ในกรณีที่พิจารณา เห็นว่าอุตสาหกรรมประเภทนั้น ๆ มีกำลังผลิตส่วน รวมมากเพียงพอแล้ว หรือมีตลาดที่จำกัด เพื่อป้องกัน มิให้เกิดการแข่งขันกันเองจนเกิดผลเสียหายโดย เฉพาะในกรณีซึ่งวัตถุดิบมีอยู่จำกัดก็จะเกิดการขาด แคลนและเกิดการแย่งซื้อวัตถุดิบทำให้ราคาสูงเป็น ผลกระทบให้ต้นทุนการผลิตสูง

๒. การพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงาน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙)

๒.๑ กวาระอุตสาหกรรมก่อนแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

การพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ได้ยึดถือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติเป็นหลัก ซึ่งในช่วงระยะเวลาของแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ และที่ ๒ ได้เน้นหนักในเรื่องการ พัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและ อุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ ต่อมาใน ระยะเวลาหลัง ๆ คือในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ การ

พัฒนาได้เน้นหนักในเรื่องอุตสาหกรรมส่งออก สำหรับภาวะการอุตสาหกรรมในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา เป็นช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ (ปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) การพัฒนาได้เน้นหนักใน อุตสาหกรรมการส่งออกเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ และให้ฐานะการเงินของ ประเทศอยู่ในลักษณะที่สมดุลกันมากยิ่งขึ้น แต่ขณะ เดียวกันในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ นี้ก็ได้เน้นความ สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตผลทางการ เกษตรเป็นวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก ด้วย เช่น อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร อุตสาหกรรม ทอกระสอบป่าน อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้มีการใช้วัตถุดิบภายในประเทศให้ เกิดประโยชน์ที่สุด และให้มีการจ้างแรงงานเพิ่ม มากขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ ที่ผ่านมานี้ แม้ว่าภาวะการลงทุน ทางด้านอุตสาหกรรมโดยทั่ว ๆ ไปจะไม่ค่อยเอื้ออำนวยนัก อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขึ้นราคาน้ำมัน ของกลุ่มโอเปคและเกิดภาวะเงินตึงตัวโดยทั่วไปก็ ตาม แต่ปรากฏว่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ อัตราการขยายตัวในสาขาอุตสาหกรรมได้ผลเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน กกล่าวคือตามเป้าหมายกำหนดให้การขยายตัวสาขา

อุตสาหกรรมโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๙.๖ แต่เมื่อ สิ้นสุดระยะเวลาตามแผนปรากฏว่าอัตราการขยายตัว สาขาอุตสาหกรรมมีถึงร้อยละ ๑๑ ซึ่งนับว่าการ พัฒนาอุตสาหกรรมขยายตัวเติบโตขึ้นได้ผลเป็นที่น่า พอใจ และโดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ ทำให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ ๆ และขนาดใหญ่ขึ้นหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องกล และอุปกรณ์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเคมีพื้นฐานและผลิต- ภัณฑ์เคมี อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นว่าในระยะของการปฏิบัติตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา ได้มีการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมในอัตราที่สูง มาก ดังจะเห็นได้ว่าได้มีอุตสาหกรรมใหม่ เช่น อุตสาหกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ โรงกลั่นน้ำมัน ยางรถยนต์ วัสดุก่อสร้าง เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระดาษ เหล็ก นมข้นหวาน ประกอบรถยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ตลอดจนอุตสาหกรรมจากไม้ เครื่องเขียน เครื่องประดับ อัญมณี เป็นต้น เป็น ที่ประจักษ์ชัดว่าภาคอุตสาหกรรมได้พัฒนาและเพิ่ม บทบาทในระบบเศรษฐกิจส่วนรวมมากยิ่งขึ้น คือ สัด- ส่วนผลผลิตของภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มจากร้อยละ ๑๓.๑ ของผลผลิตรวมของประเทศในปี ๒๕๐๓ เป็น ร้อยละ ๒๑.๑ ในปี ๒๕๒๔ เมื่อเทียบกับภาคเกษตร

ซึ่งมีผลผลิตประมาณร้อยละ ๒๔.๔ ในปี ๒๕๒๔ สำหรับผลความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมโรงงานในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ - ฉบับที่ ๔ พอจะสรุปได้ดังนี้

ในระยะระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๐๙ อุตสาหกรรมประเภทโรงงานได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง มีอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๐.๕ ต่อปี ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นมาก มีมูลค่าเป็นส่วนถึงร้อยละ ๑๒.๒ ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติในปี ๒๕๐๙ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๐๓ ซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๑๐.๕ ในระยะของแผนพัฒนาฉบับแรกนี้ได้มีกิจการอุตสาหกรรมใหม่เกิดขึ้นหลายชนิดด้วยกัน อาทิเช่น การกลั่นน้ำมัน การผลิตยางรถยนต์ การประกอบรถยนต์ การถลุงแร่ดีบุก การผลิตกระดาษ การผลิตแก้วและกระจก การปั้นด้ายและทอผ้า การผลิตยารักษาโรคและอุปกรณ์การก่อสร้าง เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม เช่น การผลิตกระสอบ การสีข้าว การผลิตซีเมนต์ ก็ได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว เมื่อสิ้น พ.ศ. ๒๕๐๙ มีโรงงานที่จดทะเบียนแล้วทั้งสิ้น ๔๑,๒๑๒ โรงงาน (รวมทั้งโรงสีข้าวด้วย)

ในช่วงระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔) อุตสาหกรรมโรงงานได้มีการพัฒนาขยายตัวเพิ่มขึ้นอีก มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้สูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๕ ต่อปี สูงกว่าอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติซึ่งเฉลี่ยร้อยละ ๗.๒ ต่อปี ในปี ๒๕๑๔ มูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีประมาณ ๒๒,๐๐๐ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๗.๒ ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติ นอกจากการเพิ่มรายได้แล้ว การขยายตัวในทางอุตสาหกรรมได้เพิ่มการมีงานทำขึ้นปีละประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๑๔ แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีจำนวนประมาณ ๗๕๐,๐๐๐ คน หรือประมาณร้อยละ ๕ ของแรงงานทั้งหมด จำนวนโรงงานที่จดทะเบียนไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรม

ได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ ๒,๓๐๐ โรง ในปี ๒๕๑๔ โรงงานซึ่งตั้งขึ้นใหม่ในระยะเวลาดังกล่าวประมาณร้อยละ ๙๓ เป็นโรงงานขนาดเล็ก มีเงินทุนน้อยกว่า ๑ ล้านบาท และมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนที่มีอยู่ดั้งเดิมแล้ว

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙ ซึ่งเป็นช่วงระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ อัตราการขยายตัวของผลผลิตสาขาอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ ๘.๖ ต่อปี ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงร้อยละ ๐.๖ เท่านั้น นับว่าเป็นอัตราการขยายตัวที่ต่ำเมื่อเทียบกับอัตราเพิ่มร้อยละ ๑๑.๕ ต่อปี ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๒ การขยายตัวส่วนใหญ่มีในช่วงแรกของแผน (พ.ศ. ๒๕๑๕ - พ.ศ. ๒๕๑๗) อันเป็นระยะที่ภาวะตลาดในต่างประเทศอันววย โดยสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกหลายประเภทเพิ่มขึ้น เช่น น้ำตาล มีปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นถึง ๕ เท่าตัว นอกจากนี้ยังมีผ้าและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง เหล็กและเหล็กแท่ง เครื่องใช้ในบ้านที่ทำด้วยไม้ ตลอดจนอุปกรณ์ไฟฟ้า ก็ขยายตัวออกมากตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา การผลิตในสาขาอุตสาหกรรมเริ่มได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะการขาดแคลนวัตถุดิบและการเพิ่มราคาสินค้าเข้าจากภาวะเงินเฟ้อทั่วโลก ตลอดจนทั้งความต้องการของตลาดต่างประเทศและในประเทศเริ่มลดลง เป็นผลทำให้การลงทุนในประเทศลดลง ซึ่งทำให้การผลิตในสาขาอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราที่ต่ำลงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๙ โดยมีอัตราเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๖.๒ ต่อปี เท่านั้น มูลค่าของผลผลิตอุตสาหกรรมในช่วงของแผนเท่ากับ ๓๕,๕๗๕ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๓ ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศ

สำหรับผลความก้าวหน้าของการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔) การขยายตัวของการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๓

ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ในประเทศที่วางไว้ร้อยละ ๒๒.๙ จำนวนโรงงานทั้งประเทศในปี ๒๕๒๒ เพิ่มขึ้นเป็น ๖๗,๗๓๖ โรง เป็นโรงงานในภาคกลางร้อยละ ๔๐.๙ และเขตกรุงเทพมหานครร้อยละ ๒๑.๒ ซึ่งแสดงว่าการอุตสาหกรรมของประเทศยัง “กระจุก” อยู่เฉพาะในส่วนกลางของประเทศ ไม่ได้กระจายออกไปสู่ภูมิภาคมากนัก ตลอดระยะ ๒๐ ปี ของการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามจากรัฐได้ดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดมาผลผลิตภาคอุตสาหกรรมได้ขยายตัวในระดับที่ดี ทำให้อุตสาหกรรมมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้นจนใกล้เคียงกับการเกษตรกรรม

ปี ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นปีที่สิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ ภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปยังคงชะงักงันต่อเนื่องนับแต่เกิดวิกฤติการณ์น้ำมันระลอกสองปี ๒๕๒๔ นี้เป็นปีที่สิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ ภาวะการอุตสาหกรรมโดยทั่วไปแม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจขงชชช แต่การผลิตสินค้าจากโรงงานอุตสาหกรรมมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบและพลังงานค่อย ๆ หมดไป อุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบจากการเกษตรและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรเริ่มขยายตัวในอัตราสูง เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาล โรงสีข้าว อาหารกระป๋อง ยาสูบ แผ่นเหล็กวิลาสทำกระป๋อง นอกจากนี้อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การขนส่ง เช่น เครื่องยนต์ดีเซล รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ยางรถยนต์ หม้อหุงข้าวไฟฟ้า โทรทัศน์สีและขาวดำ ตู้เย็น ก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก ทั้งนี้เพราะความต้องการทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีอุตสาหกรรมบางประเภทที่ผลิตลดลง เช่น เหล็กเส้น ไม้อัด การทอกระสอบ ป่าน เครื่องดื่ม เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ส่วนทางด้าน การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม แม้จะไม่แจ่มใสนักแต่โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี และการปรับค่าเงินบาทในช่วงต้นปี ๒๕๒๔ ก็มีผลช่วยให้มีการส่งออก

ได้มากขึ้น โดยเฉพาะสิ่งทอ อัญมณี โครงก่อสร้างอลูมิเนียม แผงวงจรไฟฟ้า ยางรถของ เป็นต้น ซึ่งก็ส่งผลกระทบต่อภาวะการผลิตของอุตสาหกรรมดังกล่าว พื้นตัวขึ้นมาก ในปีนี้อัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ในภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ ๘.๔

ปี ๒๕๒๕ ภาวะอุตสาหกรรมยังอยู่ในลักษณะที่ทรงตัวในระยะต้นปี มีเพียงอุตสาหกรรมประเภทอาหารเท่านั้นที่ยังขยายตัวได้ดี สาเหตุของการทรงตัวก็เนื่องมาจากความขงชชชของภาวะเศรษฐกิจติดต่อกันมาจกปี ๒๕๒๔ แต่มาระยะกลางปีภาวะการผลิตของอุตสาหกรรมเริ่มฟื้นตัว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมซีเมนต์ สบประรดกระป๋อง สิ่งทอเหล็ก น้ำมัน สำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์และยางรถยนต์ก็ขยายตัวขึ้นเล็กน้อย โดยส่วนรวมอาจกล่าวได้ว่านับตั้งแต่ครึ่งหลังของปี ๒๕๒๕ ต่อปี ๒๕๒๖ ภาวะอุตสาหกรรมเริ่มฟื้นตัวโดยทั่วไป และขยายตัวมากกว่าปี ๒๕๒๔ เล็กน้อย อัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์ในภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๙.๕

ภาวะการส่งเสริมการลงทุน

ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ปรากฏข้อมูล

เกี่ยวกับการขอรับการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

	ปี ๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕
ขอรับการส่งเสริม (ราย)	๒๐๒	๒๓๓	๑๖๐	๑๗๐	๑๑๑
เงินทุนทั้งสิ้น (ล้านบาท)	๒๕,๔๙๘	๒๔,๓๔๗	๒๐,๔๗๕	๘๖,๐๐๙	๑๐,๑๓๙
ได้รับบัตรส่งเสริม	๑๒๘	๑๕๔	๑๔๓	๑๒๑	๑๒๒
เงินทุนทั้งสิ้น (ล้านบาท)	๑๕,๙๑๙	๑๔,๐๒๖	๑๒,๓๐๖	๑๘,๗๔๐	๓๖,๘๖๓

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ภาวะการขอตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทั่วประเทศ

ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา มีการขอ

อนุญาตตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภทดังนี้คือ

	ปี ๒๕๒๑	๒๕๒๒	๒๕๒๓	๒๕๒๔	๒๕๒๕
จำนวนโรงงานขอตั้งใหม่	๖,๓๒๒	๗,๔๕๐	๖,๔๘๖	๕,๙๗๙	๔,๓๒๑
อัตราเพิ่ม-ลด ร้อยละ	๒๘.๕	๑๗.๗	-๑๒.๘	-๗.๘	-๒๗.๗

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

๒.๒ ภาวะพลังงานก่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

ในช่วง ๒๐ ปี ที่ได้มีการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๔ นั้น เศรษฐกิจของประเทศได้ขยายตัวเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วแทบทุกด้าน ได้มีการกระจายการผลิตไปอย่างกว้างขวางทั้งในสาขาการเกษตรการบริการและพาณิชยกรรม และการพัฒนาขยายฐานอุตสาหกรรมที่ทันสมัยขึ้นในบริเวณกรุงเทพมหานคร การขยายตัวของอุตสาหกรรม อุตสาหกรรม และชุมชน ทำให้ความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วคือ โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๒๐ ต่อ

ปี ทำให้มีการขยายกำลังผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจาก ๒๘๖ เมกกะวัตต์ในปี ๒๕๐๔ เป็น ๓,๗๓๖ เมกกะวัตต์ ในปี ๒๕๒๔

ผลของการพัฒนาดังกล่าวได้ทำให้ความต้องการใช้พลังงานของประเทศทุกชนิดเพิ่มทวีขึ้นอย่างรวดเร็วถึง ๖ เท่าตัว ในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมาคือ จากการใช้พลังงานทั้งหมดเทียบเท่าน้ำมันดิบเพียง ๒,๗๖๐ ล้านลิตร ในปี ๒๕๐๔ เพิ่มมาเป็น ๑๗,๙๖๐ ล้านลิตร ในปี ๒๕๒๔ ส่วนใหญ่หรือถึงร้อยละ ๗๕ เป็นพลังงานที่พึ่งการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียมเป็นหลัก ซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด

เป็นที่น่าสังเกตว่า ก่อนปี ๒๕๑๗ หรือ “ยุคน้ำมันถูก” นั้น ความต้องการใช้พลังงานในประเทศได้ขยายตัวในอัตราค่อนข้างสูง คือ โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ ๑๓ ต่อปี ในช่วงปี ๒๕๐๔ ถึง ๒๕๑๖ และหลังจากกลุ่มโอเปคได้ประกาศขึ้นราคาน้ำมันครั้งใหญ่ในปี ๒๕๑๗ ซึ่งโลกได้เปลี่ยนเข้าสู่ “ยุคน้ำมันแพง” แล้วปรากฏว่าอัตราการใช้พลังงานในประเทศได้เริ่มขยายตัวช้าลงเหลือเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๗ ต่อปี ในช่วงปี ๒๕๑๗ ถึงปี ๒๕๒๔ ซึ่งนับว่ายังสูงอยู่ เพราะรัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามตรึงหรือชะลอการปรับราคาพลังงานในประเทศไว้มิให้เพิ่มขึ้นตามความเป็นจริงของราคาน้ำมันในตลาดโลก ซึ่งได้เพิ่มขึ้นถึง ๑๒ เท่าตัว ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ จนถึงปี ๒๕๒๓

การที่สถานการณ์พลังงานในประเทศทั้งด้านราคา อัตราการใช้และการจัดหาพลังงานทดแทนในประเทศมิได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกที่ก้าวเข้าสู่ยุคน้ำมันแพงได้ทันท่วงทีนั้น เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ความต้องการใช้พลังงานในประเทศยังคงเพิ่มขึ้น จนในปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๖ ต่อปี มีผลทำให้ประเทศต้องจ่ายเงินตราต่างประเทศที่หามาได้จากการส่งสินค้าออกถึงประมาณร้อยละ ๔๒ เพื่อสั่งซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศเป็นมูลค่าประมาณ ๖๔,๐๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๒๔ นี้ และเป็นสาเหตุสำคัญยิ่งที่ทำให้ดุลการค้าต่างประเทศของไทยประสบกับภาวะการขาดดุลอย่างมหึมา จนเข้าขั้นอันตรายต่อฐานะทางการเงินของประเทศ และจะเห็นได้ว่าประเทศไทยต้องส่งน้ำมันเชื้อเพลิงเข้ามามากเป็นอันดับที่ ๕ ของโลกในหมู่ประเทศที่กำลังพัฒนาด้วยกัน ทั้งหมดนี้จึงนับว่าเป็นสถานการณ์พลังงานที่เข้าขั้นอันตรายต่อการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและฐานะทางการเงินของประเทศ ซึ่งกำลังใช้จ่ายเกินตัวเป็นอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตและการใช้พลังงานในประเทศอย่างเป็นระบบใน ๕ ปีข้างหน้า คือในระยะ

ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ เพราะจากสถานการณ์พลังงานของประเทศดังกล่าวข้างต้น พอจะชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาหลักของโครงสร้างการใช้พลังงาน ราคาพลังงานและการพึ่งน้ำมันปิโตรเลียมจากต่างประเทศมาสนองความต้องการใช้พลังงานในประเทศในอัตราส่วนสูงมาก ตลอดทั้งปัญหาบริหารกิจการพลังงานของประเทศที่กระจุกกระจายกันอยู่หลายหน่วยงานทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

๒.๓ สรุปแผนพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

๒.๓.๑ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมได้เน้นหนักในเรื่องการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม การกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม อุตสาหกรรมพื้นฐาน อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และการประหยัดพลังงานในอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในเรื่องการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม รัฐถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการไปตามระยะเวลาและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในระยะเวลาที่ผ่านมาการขยายตัวของอุตสาหกรรมยังไม่เหมาะสม และมีส่วนก่อให้เกิดการขาดดุลมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวม ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เหล็กต่างๆ เป็นต้น ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่ามีการขยายตัวออกไปมาก แต่ยิ่งขยายตัวมากเท่าใดก็ยิ่งต้องนำเข้าชิ้นส่วนอุปกรณ์และวัตถุดิบมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งการขยายตัวของอุตสาหกรรมในลักษณะเช่นนี้จะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจแต่อย่างใด จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างเพื่อให้มีการใช้ของภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้เน้นหนักในการพัฒนาอุตสาหกรรมส่งออก

และเร่งรัดให้มีการส่งออกได้อย่างจริงจังโดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบและวิธีการต่าง ๆ เพื่อลดขั้นตอนการส่งออกให้น้อยลง และมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ทั้งได้ตั้งเป้าหมายไว้แน่นอนว่า ให้อุตสาหกรรมส่งออกขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี และพยายามเร่งรัดให้ขยายตัวขึ้นไปถึงร้อยละ ๒๕ ต่อปี โดยเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออกประเภทแปรรูปสินค้าขั้นปฐมให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากยาง อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอโดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป วัสดุก่อสร้าง ชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้า ชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องประดับ และอัญมณีต่าง ๆ ให้มีการส่งออกมากยิ่งขึ้น

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ได้กำหนดเป้าหมายการปรับโครงสร้างการผลิตและการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

๑. เพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมส่วนรวมให้ขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗.๖ ต่อปี

๒. กำหนดให้มูลค่าอุตสาหกรรมส่งออกขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี และพยายามขยายให้ได้ถึงร้อยละ ๒๕ ต่อปี โดยเร่งรัดการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าขั้นปฐมให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น อาหารแปรรูป อัญมณี เครื่องประดับ เครื่องเรือน ผลิตภัณฑ์จากยาง หนัง และไม้ ขณะเดียวกันเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง ชิ้นส่วนไฟฟ้า ชิ้นส่วนรถยนต์ และจักรยานยนต์ เครื่องแต่งกาย ให้ส่งออกได้มากขึ้น

๓. ให้อุตสาหกรรมเพื่อใช้ภายในประเทศขยายตัวได้ประมาณร้อยละ ๕-๖ ต่อปี

๔. พัฒนาและปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเป็นรายหมวด ๑๐ หมวด ปีละ ๒ หมวด

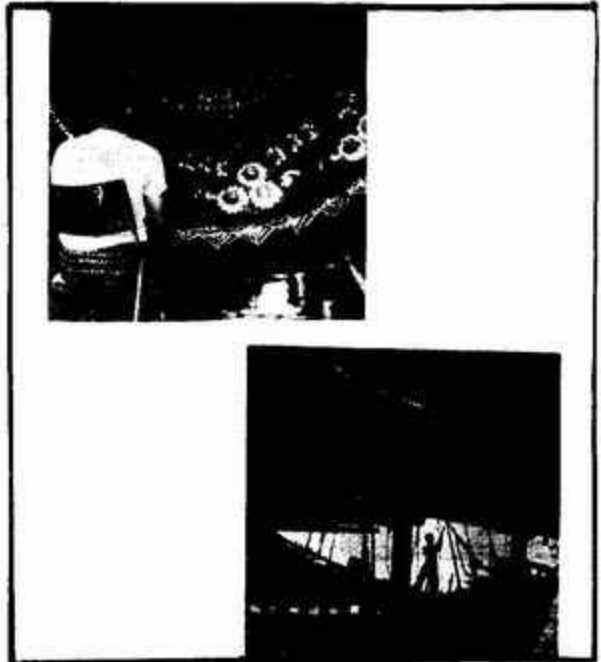
๕. กำหนดให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมขยายตัวในอัตราสูงกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขณะเดียวกัน

จะให้อุตสาหกรรมในภูมิภาคขยายตัวเร็วกว่าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้วย

๖. กำหนดเป้าหมายจ้างแรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗.๖ ต่อปี หรือประมาณปีละ ๑๖๘,๔๐๐ คน

๗. กำหนดให้การใช้พลังงานจากน้ำมันปิโตรเลียมในภาคอุตสาหกรรมไม่ให้เพิ่มเกินกว่าร้อยละ ๔ ต่อปี

และเพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ได้กำหนดแนวนโยบายและมาตรการการพัฒนาอุตสาหกรรมดังนี้

๑. นโยบายการลงทุนอุตสาหกรรมทั่วไป

๑.๑ รัฐจะส่งเสริมให้เอกชนทั้งในและนอกประเทศเป็นผู้ลงทุนประกอบการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยรัฐจะมีมาตรการและกำหนดกฎเกณฑ์ที่จะให้ภาคอุตสาหกรรมพัฒนาไปในทิศทางและตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑.๒ ในกรณีทั่วไปรัฐจะเข้าร่วมลงทุนกับเอกชนในโครงการอุตสาหกรรมเพื่อการริเริ่มเท่านั้นและเป็นการชั่วคราวแต่ในกรณีที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศรัฐอาจเข้าร่วมลงทุนเป็นการถาวร

๑.๓ รัฐจะหลีกเลี่ยงการใช้มาตรการควบคุมราคา นอกจากกรณีที่เกิดโครงสร้างของตลาดบางอุตสาหกรรมเป็นไปในลักษณะของการผูกขาด โดยทั่วไปจะใช้กลไกทางตลาดร่วมมือกับรัฐในการรักษาระดับราคา

๑.๔ รัฐจะร่วมมือสนับสนุนให้ภาคเอกชนนำเอานโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมที่กล่าวมาไปปฏิบัติให้สามารถบรรลุเป้าหมายให้ได้

๒. นโยบายและมาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะด้าน

๒.๑ การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมเฉพาะประเภท

รัฐจะมุ่งปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมบางประเภทที่มีอยู่เดิมและที่จะตั้งขึ้นใหม่ให้มีประสิทธิภาพที่สามารถจะแข่งขันในตลาดต่างประเทศและตลาดภายในได้ โดยเน้นการปรับปรุงคุณภาพลดต้นทุนการผลิตและกำหนดราคาให้เป็นธรรมแก่ผู้บริโภคภายในด้วย เช่นการปรับอัตราภาษีศุลกากรให้อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินสมควร หรือปรับอัตราภาษีการค้า หรือภาษีสรรพสามิตโดยเก็บจากสินค้านำเข้าและสินค้าที่ผลิตในประเทศในอัตราเท่ากัน ตลอดจนยกเลิกการควบคุมการนำเข้าในกรณีทั่วไป และควบคุมราคาสินค้าในกรณีที่จำเป็นและในระยะสั้นเท่านั้น

๒.๒ การส่งเสริมการส่งออก

รัฐจะเร่งรัดให้มีการลงทุนเพิ่มการผลิตเพื่อการส่งออก โดยกำหนดให้มีสิ่งจูงใจ และความสะดวกรวมทั้งจัดอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งออก ขณะเดียวกันจะปรับปรุงสิ่งจูงใจในการผลิตเพื่อขายในประเทศไม่ให้ได้เปรียบกว่าการผลิตเพื่อการส่งออกมากเกินไป เช่น จัดให้มีหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะและมีกฎหมายพิเศษสำหรับการส่งเสริมการส่งออก เพื่อประสานงานนโยบายและมาตรการส่งเสริมจัดตั้งระบบประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก จัดตั้งเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและคลังสินค้าทัณฑ์บน และส่งเสริมและควบคุมคุณภาพ

และมาตรฐานของสินค้าออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งเสริมการขยายการส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียน และร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการขยายการส่งออกในตลาดโลก

๒.๓ การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในภูมิภาค

รัฐจะสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้เป็นฐานหลักของการพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งประเทศ และขณะเดียวกันจะเร่งกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค เพื่อก่อให้เกิดการกระจายความเจริญและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งนี้จะสอดคล้องกับการพัฒนาเมืองหลักของประเทศต่อไป เช่น ปรับปรุงและขยายงานการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค พัฒนาสถาบันและระบบสินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค ปรับปรุงงานด้านการวิจัยและพัฒนาเทคนิคการผลิตและการจัดการขยายตลาดแก่สินค้าอุตสาหกรรมขนาดย่อม สนับสนุนให้มีการรับช่วงการผลิตระหว่างอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดใหญ่ เร่งรัดการกำหนดเขตอุตสาหกรรมตามขนาดและประเภทของอุตสาหกรรมในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งเร่งรัดพัฒนาเขตอุตสาหกรรมในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและนิคมอุตสาหกรรมในภูมิภาค พร้อมทั้งทำการสำรวจความเป็นไปได้แถบฝั่งทะเลอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นเขตอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๓. การส่งเสริมการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม

รัฐจะส่งเสริมการจ้างงานโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมส่งออกและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานและเทคโนโลยีที่ใช้แรงงานมาก รวมทั้งจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและคุณภาพให้แก่แรงงานทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน เช่น ส่งเสริมการจ้างงานเพิ่มขึ้นในกิจการอุตสาหกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มทักษะและคุณภาพ

ของแรงงานโดยให้เอกชนเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมส่งออกประเภทที่ใช้แรงงานมาก ตลอดจนขอความช่วยเหลือจากเอกชน และจากต่างประเทศในด้านเงินทุน เพื่อการฝึกอบรม ทั้งนี้ รวมทั้งเครื่องจักร เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรม

๔. การประหยัดพลังงานในภาคอุตสาหกรรม รัฐจะส่งเสริมให้มีการประหยัดพลังงานทุกประเภทในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งพลังงานจากน้ำมันปิโตรเลียม นอกจากนี้รัฐจะปรับโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงทุกรูปแบบให้สะท้อนถึงต้นทุนทางเศรษฐกิจที่แท้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด เช่น กำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุน และมาตรการลดหย่อนภาษีเพื่อสนับสนุนใช้อุตสาหกรรมประหยัดพลังงาน นอกจากนี้รัฐยังจะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ผลิตพลังงานทดแทนน้ำมันและอุปกรณ์ที่ช่วยในการประหยัด พลังงานจากน้ำมัน ตลอดจนส่งเสริมให้อุตสาหกรรมเปลี่ยนมาใช้พลังงานอื่นทดแทนน้ำมัน ฯลฯ เป็นต้น

๕. การจัดระบบและระดมการลงทุนจากต่างประเทศ

เพื่อมุ่งส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในประเทศอย่างแท้จริง รัฐบาลจะจัดให้มีหน่วยงานที่จะดำเนินการส่งเสริมคัดเลือกกำกับการลงทุน การซื้อขาย การถ่ายทอดเทคโนโลยี และจัดทะเบียนการลงทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมให้มีการกระจายแหล่งที่มาของการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีและยกระดับทักษะของแรงงานไทยในธุรกิจการลงทุนจากต่างประเทศ

๖. การจัดระบบการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน

รัฐจะจัดระบบและวางแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สำคัญให้เกิดขึ้นในประเทศโดย

เฉพาะการจัดทำแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักและเหล็กกล้ารวมทั้งสถานที่ตั้งโรงงานและสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงสร้างพื้นฐานและอื่น ๆ ตลอดจนจัดระบบและวางแผนการพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยเร็วที่สุด เช่น จัดทำแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานในบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ต่อเนื่องในระหว่างอุตสาหกรรมและวัตถุดิบที่จะป้อนโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งก๊าซธรรมชาติ เช่น การแยกก๊าซธรรมชาติอุตสาหกรรมปิโตรเลียม เคมีคอล อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี เป็นต้น กับ จัดระบบการส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นฐานโดยมอบให้หน่วยงานเพียงหน่วยเดียวรับผิดชอบโดยเฉพาะและให้หน่วยงานดังกล่าวมีขีดความสามารถในการพิจารณาความเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาโครงการในชั้นลงทุน และส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นฐาน เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก และเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสมกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่โดยให้ความคุ้มครองไม่สูงกว่าอุตสาหกรรมทั่วไป ทั้งนี้รัฐจะเข้าร่วมลงทุนโดยตรงในโครงการอุตสาหกรรมพื้นฐานในกรณีที่มีความจำเป็นเท่านั้น เช่น โครงการลงทุนที่มีข้อผูกพันต่อการร่วมลงทุนระหว่างประเทศ หรือโครงการลงทุนขนาดใหญ่มากที่เอกชนไม่สามารถลงทุนได้โดยลำพัง

๗. การประสานการปรับปรุงโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมส่วนรวม

เพื่อที่จะให้นโยบายการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นประสานและสอดคล้องกัน จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ โดยมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเอกชนและจะจัดตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาเพื่อ

ดำเนินการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม
รายสาขาให้เจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๒ แผนพัฒนาพลังงานตามแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

เพื่อให้การปรับโครงสร้างการผลิตและการ
ใช้พลังงานในประเทศสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลัก
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ที่จะลดการขาดดุลการค้า
ต่างประเทศ และช่วยแก้ไขฐานะทางการเงินของประเทศ
มิให้ใช้จ่ายเกินตัวอย่างหนักดังเช่นที่แล้วมา
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ จึงตั้งเป้าหมายลดการใช้
พลังงาน และลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประ-
เทศลง ขณะเดียวกันจะผลิตพลังงานทดแทนในประเทศ
โดยใช้ก๊าซธรรมชาติ ถ่านลิกไนท์ และพลังน้ำให้
มากขึ้น และปฏิรูประบบบริหารพลังงานไว้ดังนี้

๑. ลดอัตราการใช้พลังงานในประเทศโดย
ส่วนรวมลง ไม่ให้ขยายตัวเกินอัตราร้อยละ ๔.๘
ต่อปี โดยเฉลี่ยใน ๕ ปีข้างหน้า โดยเน้นการปรับปรุง
ประสิทธิภาพและประหยัดการใช้พลังงานสาขา
คมนาคมขนส่ง และสาขาอุตสาหกรรมเป็นพิเศษ

๒. ลดปริมาณการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงปิโตร-
เลียมลงเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี ในช่วงแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๕

๓. ลดอัตราส่วนการพึ่งน้ำมันปิโตรเลียมจาก
ต่างประเทศลงร้อยละ ๗๕ ของความต้องการใช้พลัง-
งานทั้งหมดทุกประเภทในปี ๒๕๒๓ ให้เหลือเพียง
ร้อยละ ๔๖ ในปี ๒๕๒๙ โดยการผลิตและการใช้

แหล่งพลังงานในประเทศขึ้นมาใช้ทดแทน คือ ก๊าซ
ธรรมชาติ พลังน้ำ และถ่านหินลิกไนท์ และพลัง-
งานนอกแบบอื่น ๆ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการผลิต
พลังงานภายในประเทศ เพื่อทดแทนน้ำมันปิโตรเลียม
ไว้ดังนี้.-

(๑) กำหนดเป้าหมายการผลิตก๊าซธรรมชาติ
ในอ่าวไทย จากวันละ ๒๕๐ ล้านลูกบาศก์ฟุต ใน
ปี ๒๕๒๕ เพิ่มขึ้นเป็นวันละไม่ต่ำกว่า ๕๒๕ ล้าน-
ลูกบาศก์ฟุต ภายในปี ๒๕๒๙ โดยก่อสร้างโรงแยก
ก๊าซธรรมชาติให้มีกำลังแยกก๊าซได้ไม่ต่ำกว่าวันละ
๓๕๐ ล้านลูกบาศก์ฟุต ภายในปี ๒๕๒๙

(๒) เพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำขึ้น
ประมาณ ๒ เท่าตัว จาก ๑,๒๖๙ เมกกะวัตต์ ใน
ปี ๒๕๒๓ เป็นประมาณ ๒,๐๑๓ เมกกะวัตต์ ใน

ปี ๒๕๒๙

(๓) เพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าจากการใช้ถ่านหิน
ลิกไนท์ จาก ๒๑๐ เมกกะวัตต์ ในปี ๒๕๒๓ ขึ้น
เป็นประมาณ ๘๘๕ เมกกะวัตต์ ในปี ๒๕๒๙

(๔) เพิ่มการใช้พลังงานนอกแบบอื่น ๆ
(พลังงานจากแอลกอฮอล์ขยะ ไม้โตเร็ว พลังน้ำขนาดเล็ก
หินน้ำมัน ก๊าซชีวภาพ ความร้อนใต้พิภพ แสง
อาทิตย์ และลม) ให้ได้เทียบเท่าน้ำมันดิบประมาณ
๒๒๐-๒๙๐ ล้านลิตร ภายในปี ๒๕๒๙

๔. ขยายขีดความสามารถโรงกลั่นน้ำมันใน
ประเทศ เป็นประมาณ ๒๘๐,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน
ปฏิทิน ภายในปี ๒๕๒๙

๕. ขยายการพัฒนาไฟฟ้าไปสู่ชนบท เพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๓๑,๕๒๓ หมู่บ้าน คือเพิ่มจาก ๑๘,๕๑๑ หมู่บ้าน ในปี ๒๕๒๓ เป็นประมาณ ๕๐,๐๓๔ หมู่บ้าน ภายในปี ๒๕๒๙ หรือเพิ่มจำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ จากร้อยละ ๓๖ ในปี ๒๕๒๓ เป็นประมาณร้อยละ ๙๒ ในปี ๒๕๒๙

๖. เพิ่มปริมาณการสำรองตามกฎหมายสำหรับน้ำมันดิบและน้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียม ให้พอใช้ในยามวิกฤตการณ์ต่าง ๆ โดยเพิ่มจากปัจจุบัน ๓๖ วัน เป็น ๖๐ วันของการใช้ ภายในปี ๒๕๒๙ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ได้กำหนดแนวนโยบายและมาตรการเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายพลังงานดังกล่าว ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยเน้นประสิทธิภาพการใช้พลังงานต่อหน่วยการผลิตให้เกิดการประหยัดและลดการใช้พลังงานต่อหน่วยการผลิตลง ประหยัดพลังงานจากการขนส่งโดยปรับโครงสร้างการขนส่งให้เข้าสู่ระบบขนส่งที่ใช้พลังงานน้อย คือทางน้ำและรถไฟให้มากขึ้น ขยายระบบสื่อสารและโทรคมนาคม และเร่งปรับปรุงการจราจร ส่วนด้านอุตสาหกรรม รัฐจะใช้มาตรการทางการเงิน การคลังจูงใจให้ผู้ประกอบการ ปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงงานให้เกิดการประหยัดและปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตที่ใช้พลังงานต่อหน่วยให้น้อยลงด้วย

๒. เร่งพัฒนาพลังงานที่มีต้นกำเนิดในประเทศ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสำรวจปิโตรเลียมบนบก และในทะเล พัฒนาก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย สำรวจและพัฒนาแหล่งพลังน้ำและถ่านหินลิกไนท์เพิ่มขึ้น ทดลองสาธิตการผลิตพลังงานจากหินน้ำมัน สำรวจแร่ยูเรเนียม และพัฒนาพลังงานนอกแบบอื่น ๆ พร้อมกันไป

๓. สนับสนุนการลงทุนในกิจการพลังงานของภาครัฐบาลและภาคเอกชนทั้งภายในประเทศ และจากต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาแหล่งพลังงาน การจัดหาซื้อ

ขายและการสำรองพลังงาน

๔. ให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรมจัดตั้งหน่วยบริการประหยัดพลังงานเคลื่อนที่ (Mobile Unit) ให้บริการโรงงานในด้านเสนอแนะ การแก้ไข ปรับปรุง และแก้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการประหยัดพลังงานในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๕. กำหนดมาตรฐานการใช้พลังงานของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภทไว้ให้เป็นมาตรฐานสำหรับเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้พลังงานของโรงงานต่าง ๆ และกำหนดให้สิทธิพิเศษบางอย่างให้แก่โรงงานที่ได้มาตรฐาน เช่น ขยายระยะเวลาการชำระภาษีรายได้ของบริษัท เก็บภาษีรายได้ในอัตราต่ำหรือให้ใบรับรองชมเชย

๖. จัดให้มีการอบรมสัมมนาและประชุมร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลและผู้รับผิดชอบของโรงงานอุตสาหกรรม ในการพิจารณาร่วมมือและประสานงานด้านการประหยัดพลังงานทั้งด้านการปรับปรุง แก้ไข ศึกษา และวิเคราะห์ถึงวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินการให้มีการประหยัดในโรงงานอุตสาหกรรม

๒.๔ การคาดคะเนภาวะอุตสาหกรรมหลังแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ ๕

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ นี้จะเป็นครั้งแรกที่โครงสร้างของระบบเศรษฐกิจไทยจะมีสัดส่วนการผลิตสาขาอุตสาหกรรมใกล้เคียงกับสาขาเกษตร กล่าวคือ มูลค่าเพิ่มในสาขาเกษตรจะลดสัดส่วนลงจากร้อยละ ๒๔.๘ ของผลผลิตรวมในปี ๒๕๒๔ เหลือร้อยละ ๒๒.๕ ในปี ๒๕๒๙ ในขณะที่สัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒๑.๑ ของผลผลิตรวมในปี ๒๕๒๔ เป็น ร้อยละ ๒๒.๑ ในปี ๒๕๒๙ นอกจากนี้ลักษณะโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรจะมีการเพิ่มผลผลิตต่อไร่สูงขึ้นและการใช้ทรัพยากรที่ดินและน้ำจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พื้นที่เพาะปลูกในปี ๒๕๒๙ จะไม่เพิ่มมากขึ้นจากปี ๒๕๒๔ มาก

นัก แต่ผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นถึงประมาณร้อยละ ๒๐ ในช่วงแผนฯ ฉบับที่ ๕

ส่วนโครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมจะเปลี่ยนแปลงไปมากใน ๕ ปีข้างหน้าคือ บทบาทของอุตสาหกรรมที่ส่งออกจะมีสัดส่วนสูงขึ้นในโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศคือ จากประมาณร้อยละ ๑๕ ในปี ๒๕๒๔ เป็นอย่างน้อยร้อยละ ๒๒ ในปี ๒๕๒๙ นอกจากนี้อุตสาหกรรมไทยจะมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ดีขึ้นการผลิตจะเพิ่มการใช้แรงงานและใช้วัตถุดิบในประเทศมากขึ้น การพึ่งพาการนำเข้าจะน้อยลงและอุตสาหกรรมจะกระจายออกไปสู่ภูมิภาคมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทางด้านชายฝั่งทะเลตะวันออกจะกลายเป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคนี้ และจะช่วยลดความแออัดของกรุงเทพมหานครลงในอนาคต

ลักษณะ โครงสร้างการผลิตในประเทศ

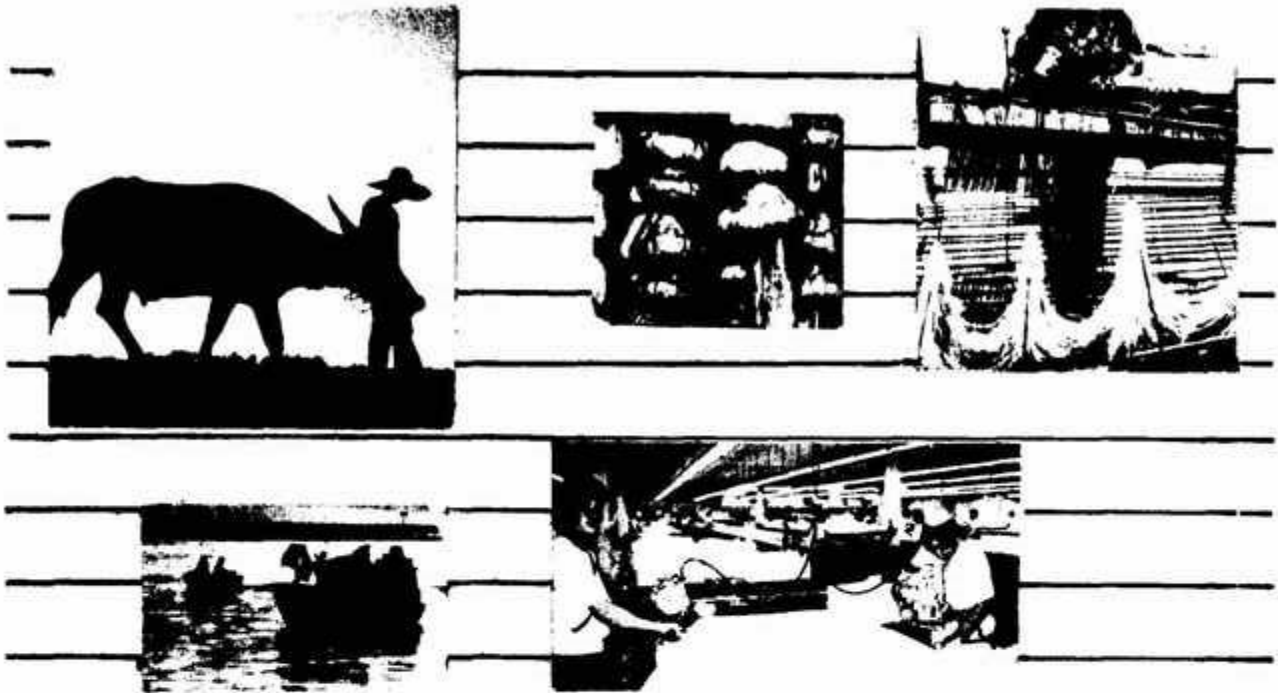
รายการ	๒๕๒๔	๒๕๒๙
สัดส่วนต่อผลผลิตรวม		
ภาคเกษตร	๒๔.๘	๒๒.๕
ภาคนอกเกษตร	๗๕.๒	๗๗.๕
- อุตสาหกรรม	๒๑.๑	๒๒.๑
- แร่ธาตุและก๊าซธรรมชาติ	๑.๗	๒.๖
- การก่อสร้าง	๕.๕	๕.๑

ประเทศไทยจะมีอุตสาหกรรมใหม่เกิดขึ้นอีกหลายประเภท โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับก๊าซธรรมชาติ เช่น อุตสาหกรรมแยกก๊าซและอุตสาหกรรมเปโตรเคมีคัลเป็นต้น ในปี ๒๕๒๙ ประเทศไทยจะผลิตและใช้ก๊าซธรรมชาติอย่างต่ำวันละ ๕๒๕ ล้านลูกบาศก์ฟุต ซึ่งจะมีส่วนสำคัญที่จะทดแทนและลดปริมาณการนำเข้าน้ำมันลงอย่างน้อยร้อยละ ๓ ต่อปี ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ นอกจากนี้การ

ผลิตและการใช้พลังงานจากแหล่งอื่น ๆ ในประเทศจะเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ่านลิกไนท์ และพลังน้ำ จึงคาดว่าจะเพิ่มกำลังผลิตติดตั้งไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๑,๔๐๐ เมกกะวัตต์

สำหรับความต้องการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จากการที่พบน้ำมันและแก๊สธรรมชาติเป็นจำนวนมากทั้งบนบกและในทะเลหลายแห่ง ประกอบกับที่ทางราชการได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางอุตสาหกรรม และโครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) ก็อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างทางอุตสาหกรรมของไทยจะค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับน้ำมันและแก๊สธรรมชาติและอุตสาหกรรมหลัก เช่น อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี อุตสาหกรรมเหล็กสุมบูรณ์แบบ และอุตสาหกรรมเหล็กพรม เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีโครงการโซดาแอซ ซึ่งเป็นโครงการตามข้อผูกพันด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มอาเซียน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการเลือกสถานที่ที่เหมาะสม

โครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นนี้ นับว่าเป็นก้าวแรกที่จะเปลี่ยนโฉมหน้าโครงสร้างอุตสาหกรรมของไทยจากอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม ซึ่งเคยทำกันมาแต่ดั้งเดิมให้เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีสูงและใช้เงินลงทุนมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมบางประเทศที่ยังไม่เคยมีการผลิตภายในประเทศมาก่อน เช่น อุตสาหกรรมเหล็กสุมบูรณ์แบบ ซึ่งจะทำการผลิตเหล็กแผ่นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลายชนิด เช่น อุตสาหกรรมการต่อเรือ ต่อตัวถังรถ และอุตสาหกรรมแปรรูปโลหะต่าง ๆ อุตสาหกรรมเคมีพลาสติก ซึ่งจะทำการผลิต Low Density Polyethylene (LDPE) High Density Polyethylene (HDPE) Poly styrene (PS) Poly Vinyl Chloride (PVC) Poly Propylene (PP) เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ ปัจจุบันยังไม่สามารถผลิตได้

ภายในประเทศ ต้องสั่งเข้ามาใช้ทำให้เสียเงินตราต่างประเทศปีละไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ ล้านบาท นอกจากนี้โครงการพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จะเป็นส่วนสำคัญในการเปลี่ยนโฉมหน้าการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ และผลักดันให้โครงการอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ ๆ เกิดขึ้นได้โดยรวดเร็ว ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจอย่างมาก และช่วยพยุగుฐานะทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศให้ดีขึ้น นับว่าเป็นโครงการซึ่งสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจที่ประเทศกำลังประสบอยู่ได้เป็นอย่างดี นับตั้งแต่ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการขาดดุลการค้า และดุลการชำระเงินที่เรื้อรังมานาน ให้ผ่อนคลายลงได้อย่างแน่นอน

กล่าวโดยสรุป ลักษณะอุตสาหกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และเป็นอุตสาหกรรมประเภทใหม่ ๆ ซึ่งประเทศไทยเรายังไม่เคยมีมาก่อน และอุตสาหกรรมเหล่านี้จะก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องขึ้นอีกมากมายหลายประเภท โดยเฉพาะการลงทุนภาคอุตสาหกรรมอาจกล่าวได้ว่าจะขยายตัวอย่างกว้างขวาง เนื่องจากได้มีการปรับปรุงแก้ไข

นโยบายส่งเสริมการลงทุนให้มีความคล่องตัวและให้การจริงจังมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นที่คาดว่าจะในระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า คือ ในระยะสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ มูลค่าผลผลิตในภาคอุตสาหกรรมจะมีส่วนสัดส่วนใกล้เคียงกับภาคเกษตร และจะสามารถปรับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้ก้าวไปสู่ประเทศกึ่งอุตสาหกรรมอย่างแน่นอน

๓. ข้าราชการพลเรือนกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการพลังงาน

การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นงานยาก งานจะราบรื่นดีก็ต่อเมื่อมีการร่วมมือกันอย่างดีระหว่างนายทุนผู้ประกอบการ ผู้ผลิต กรรมกรผู้ใช้แรงงาน และรัฐบาล รวมตลอดถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ปกติผลประโยชน์หรือความเป็นธรรมในสายตาของแต่ละฝ่ายไม่ค่อยจะตรงกันนัก ทั้งนี้ รัฐบาลเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ และเป็นกรรมการตัดสินเกี่ยวกับความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างงานในด้านอุตสาหกรรมจึงเป็นงานละเอียดอ่อนที่ต้องการความเข้าใจของทุก ๆ ฝ่าย เพื่อรักษาเสถียรภาพหรือสภาวะแวดล้อมให้อื้ออำนวยในการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมด้วย

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมมีปัญหาและข้อขัดข้องอยู่มาก แม้จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอมาก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และจากการที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ร่วมปรึกษารัฐมนตรีหรือกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหลาย ๆ ฝ่ายพอจะสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบอยู่ขณะนี้ก็คือ

(๑) นโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐไม่ชัดเจน และแน่นอน มักมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้นักลงทุนเกิดความไม่มั่นใจ เช่นในเรื่องการกำหนดเขตส่งเสริม กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ระบบการจัดเก็บภาษีอากร เป็นต้น โดยเฉพาะถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เงินทุนมาก และต้องวางโครงการติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ หากนโยบายไม่แน่นอนก็จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้ลงทุนเป็นอย่างมาก

(๒) ในการขอรับสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ กีด การขออนุญาตส่งออกกีดหรือการขอชดเชยภาษีอากรเพื่อการส่งออกกีด มีขั้นตอนและพิธีการซ้ำซ้อนมากมาย ทำให้เกิดความไม่สะดวกและล่าช้าไม่ทันการ

(๓) การให้สิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน ทำให้เกิดการต่อรองและร้องเรียนกันอยู่เสมอ การตีความตามกฎหมายในเรื่องภาษีอากรจากหน่วยงานของรัฐในบางรายมีผลทำให้ถูกเรียกเก็บภาษีย้อนหลังไปหลายปี คิดเป็นเงินจำนวนมาก ทำให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการและเกิดการท้อแท้ใจ

(๔) ในกรณีของการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ยังขาดปัจจัยพื้นฐานที่จะเอื้ออำนวยความสะดวก เช่น คลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Manufacturing Warehouse) และเขตอุตสาหกรรมการส่งออก (Export Processing Zone) เป็นต้น ตลอดจนอัตราชดเชยภาษีอากรในการส่งออกก็น้อยมาก ไม่เป็นสิ่งจูงใจพอ

(๕) การประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนยังไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้การกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน ทำให้ผู้ลงทุนเกิดความลังเลใจและต้องเสียเวลาติดต่อกับหน่วยงานหลายแห่งเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการแน่นอน

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการซึ่งจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมก็ควรจะพิจารณามาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ อาจจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเด็น คือ

๑. การปรับปรุงระบบราชการเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ในปัจจุบัน ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับบางอย่าง เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ดังนั้น การศึกษาระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ปฏิบัติอยู่ ระเบียบใดที่ล้าสมัยก็ควรจะยกเลิกหรือปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้น การซ้ำซ้อนกันของหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศก็เป็นประเด็นหนึ่ง ที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข เพราะหน่วยงานเหล่านี้มักจะขาดการประสานงานที่ดี การกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ก็ไม่เป็นแนวทางเดียวกันทำให้ผู้ลงทุนเกิดความลังเลใจและต้องเสียเวลาติดต่อกับหน่วยงานหลายแห่ง ซึ่งประเด็นนี้รัฐบาลก็มีได้เนืองนอนใจได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อขัดข้องต่าง ๆ เพื่อเร่งรัดการสร้างบรรยากาศการลงทุนให้ดีขึ้น คือ

(๑) รัฐจะให้การส่งเสริมการลงทุนเป็นการทั่วไป โดยจะประกาศประเภทของกิจการที่จะให้การส่งเสริม รวมทั้งสิทธิประโยชน์ขั้นต้นก็จะกำหนดไว้ให้ทราบล่วงหน้าอย่างชัดเจน

(๒) การให้สิ่งจูงใจเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ทั่วไป จะกระทำเฉพาะในกรณีที่มีความสำคัญเป็นพิเศษเท่านั้น

(๓) การจำกัดการลงทุนจะกระทำเฉพาะในกรณีที่ขัดแย้งกับนโยบายการพัฒนาอย่างชัดเจนเท่านั้น และจะกระทำโดยอาศัยมาตรการสิ่งจูงใจในทางลบ

(๔) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุมัติโครงการต่าง ๆ จะให้เป็นไปอย่างชัดเจนและแน่นอน หลักเสียงการใช้ดุลยพินิจ และกำหนดหน่วยงานของรัฐจะใช้ดุลยพินิจเพื่อตัดสินใจก็จะกระทำเฉพาะในกรณีที่มีปัญหา หรือในโครงการที่มีความสำคัญเป็นพิเศษเท่านั้น

(๕) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน ให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสาร ผลการวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการแก่นักลงทุนโดยความรวดเร็ว

(๖) รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนขึ้น หรือที่เรียกว่า "กรอ." เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคะชุกและประสานงานด้านการเร่งรัดส่งเสริมการลงทุน กับทั้งมีการจัดตั้งศูนย์บริการลงทุนขึ้น ๒ แห่ง คือที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ๑ แห่ง และที่กระทรวงอุตสาหกรรมอีก ๑ แห่ง เพื่อเป็นการช่วยลดขั้นตอนการขออนุญาตต่างๆ ในการประกอบกิจการให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ยังได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจระดับสูงขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น คณะทำงานเฉพาะกิจพัฒนาภาคเอกชนไทย-สหรัฐฯ และคณะทำงานเฉพาะกิจเรื่องการลงทุนจากฮ่องกง เป็นต้น เพื่อเป็นการชี้แนะและอำนวยความสะดวกตลอดจนเป็นการชี้ชวนให้นักลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในไทยให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประเทศไทยอยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนากิจการอุตสาหกรรม ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนจำนวนมากจากต่างประเทศ ต้องการเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่จากต่าง

ประเทศ ตลอดจนถึงการให้คนไทยสามารถเรียนรู้งานทางด้านอุตสาหกรรมและการมีงานทำเพิ่มมากขึ้น

๒. การปรับปรุงตัวบุคคล

ในอนาคตเป็นที่คาดการณ์ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงานของประเทศจะเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเป็นลำดับ ความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและวิชาการใหม่ๆ จากต่างประเทศก็จะมีเพิ่มมากขึ้น ข้าราชการในฐานะผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและพลังงานควรที่จะพิจารณาและเตรียมตัวเพื่อรับความเจริญก้าวหน้าดังกล่าว เรื่องสมรรถภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการเป็นเรื่องที่ข้าราชการต้องเอาใจใส่ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ วิธีการที่ข้าราชการจะพัฒนาปรับปรุงสมรรถภาพของตนให้สูงขึ้นมีหลายประการ เช่น ศึกษา นโยบายของทางราชการให้เข้าใจ เสนอความคิดเห็น ความคิดริเริ่มที่มีประโยชน์ ปฏิบัติงานให้เต็มที่ เต็มกำลังสติปัญญาและความสามารถ จัดระบบงานปรับปรุงวิธีการทำงาน สบายงานให้มีประสิทธิภาพ ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม ในขณะที่ข้าราชการเสริมสร้างสมรรถภาพของตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานนั้น รัฐบาลก็ควรเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้มีความรู้ความสามารถอยู่ในวงราชการต่อไป เพราะในปัจจุบันนี้ปัญหาหนึ่งที่วงการราชการกำลังประสบอยู่คือการขาดแคลนนักวิชาการผู้มีความรู้ความสามารถ นักวิชาการเหล่านี้ได้นี้ออกจากวงราชการเข้าสู่ธุรกิจเพิ่มมากขึ้นทุกปี สาเหตุอาจจะเป็นเพราะเงินเดือนน้อย ถูกบีบคั้นจากระบบราชการ ขาดความก้าวหน้าในอาชีพราชการ เป็นต้น ปัญหาการขาดแคลนนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถในวงราชการเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลควรริบดำเนินการแก้ไขโดยด่วน

การพัฒนาและเสริมสร้างกำลังคน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ดร. สง่า สรรพศรี*

ความพยายามของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ในการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลา ๒๐ ปี ที่ผ่านมานี้ มีความแตกต่างในเรื่องความเร็วซ้ำในการใช้ความสามารถ และความต่อเนื่องของการดำเนินการ จึงมีไม่กี่ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้

ประเทศที่ประสบความสำเร็จนั้น หากจะประเมินดูแล้วจะเห็นว่าเป็นประเทศที่มีความแน่นอนในนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการดำเนินงานตาม

นโยบายที่ได้กำหนดโดยการปรับปรุงระบบและกลไก ยังผลให้ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นได้รับการยกระดับทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศเหล่านี้ได้แก่ ประเทศเกาหลีใต้ ไต้หวัน และสิงคโปร์

ความจริงแล้วกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ได้ประชุมกันหลายครั้งหลายหน เพื่อหาทางนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาประเทศกันอย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้ว่าในการประชุมผู้นำองค์กรทางด้านวิทยาศาสตร์

*ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน

และเทคโนโลยีของประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศอินเดีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่ประชุมได้เร่งรื้อให้รัฐบาลของประเทศกำลังพัฒนากำหนดนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเด่นชัด เน้นให้มีการวิจัยและพัฒนาอย่างกว้างขวาง โดยมีข้อแม้ว่าในการพัฒนาใด ๆ นั้น จะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นมา

แต่ปัญหาที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศ โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นั่นคือ ปัญหากำลังคนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเทศไทยได้เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อยู่ ๒ รูปแบบ คือ วิทยาศาสตร์พื้นฐาน (ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ เป็นต้น) และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (แพทย์ วิศวกรรม ปศุสัตว์ เกษตร ประมง ป่าไม้ เป็นต้น) ซึ่งนำความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ ไม่ว่าจะเป็วิทยาศาสตร์พื้นฐานหรือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ต่างก็เรียกกันว่านักวิทยาศาสตร์

ส่วนเทคโนโลยีนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นทั้งปัจจัยในขบวนการผลิต การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้บังเกิดผลต่อการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้าอุตสาหกรรม การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีต่าง ๆ นี้ เรียกว่า นักเทคโนโลยี

พิจารณาจากศักยภาพของประเทศแล้วจะเห็นว่าประเทศไทยมีปัญหากำลังคนในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำลังคนที่เสนอในรายงานนี้จะประกอบด้วยกำลังคน ๒ ประเภท คือ กำลังคนที่มีพื้นความรู้ในระดับปริญญาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกำลังคนที่เป็นช่างฝีมือหรือช่างเทคนิค

การศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ก. ระดับปริญญาตรี

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ มาตั้งแต่ปี ๒๔๕๙ แต่สามารถผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรีได้ในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีการปรับปรุงการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ หรือวิทยาศาสตร์สาขาสหวิทยาการ (multidisciplinary) การศึกษาทางด้านเทคโนโลยีนั้นได้เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๔๕๙ เช่นเดียวกัน แต่ผลิตบัณฑิตในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในปี ๒๔๗๔ ผลิตบัณฑิตวิศวกรรมศาสตร์ ในปี ๒๔๗๖ ผลิตบัณฑิตแพทย์ศาสตร์ ในปี ๒๔๘๐ บัณฑิตเกษตรศาสตร์ ในปี ๒๔๘๖ และในปี ๒๕๑๔ ได้เน้นการศึกษาทางด้านเทคนิคในระดับปริญญา การศึกษาทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้มีการพัฒนาขึ้น มีคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

ข. การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี

การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรเพื่อทำงานช่างต่าง ๆ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโรงเรียนสารพัดช่าง และวิทยาลัยเทคนิค ก็ได้ผลิตช่างในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง การศึกษาในระดับนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๖

ค. การฝึกอบรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเทศไทยได้มีการศึกษาอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมานานแล้ว เช่น เทคโนโลยีทางด้านเกษตร ได้แก่ การเลี้ยงไหม การถนอมอาหาร และอุตสาหกรรมอาหาร เทคโนโลยีเกี่ยวกับโลหะ เช่น การหล่อพระ, การก่อสร้าง เหล่านี้เป็นต้น

การอบรมนั้นมีทั้งการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยการนำความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กว้างขวางขึ้น

ปัญหาทั่วไปในการพัฒนากำลังคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑. พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่เข้มแข็งพอ เครื่องมือเครื่องใช้ พอเพียงในบางหน่วยงานเท่านั้น ส่วนมากขาดโครงสร้างพื้นฐาน การดูแลรักษาเครื่องมือไม่ดีพอ เนื่องจากขาดช่างที่มีความชำนาญดูแล

๒. กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความสามารถในสาขาที่ต้องการ มีจำนวนน้อย เช่น ในสาขา petrochemical, engineering design, genetic engineering, metallurgy, และ metrology กำลังคนทางด้านนี้ขาดอยู่มาก

๓. ประเทศไทยเหมือนประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ คือ นิยมซื้อเทคโนโลยีจากประเทศอื่นโดยไม่ได้พยายาม

อย่างเต็มที่ ๆ จะสร้างขึ้นมาจาก หรือปรับปรุงดัดแปลงให้เหมาะสม ผู้ซื้อเทคโนโลยีส่วนมากเป็นนายทุนจึงไม่สนใจในการพัฒนาเทคโนโลยี ในปี ๒๕๒๖ ได้มีการนำสินค้าเข้า รวมเป็นเงิน ๒๓๗,๒๕๐ ล้านบาท เป็นน้ำมันดิบ ๕๗,๐๐๐ ล้านบาท เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค ๒๔,๖๕๐ ล้านบาท วัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ ๕๙,๗๐๐ ล้านบาท สินค้าทุน ๗๒,๐๐๐ ล้านบาท และอื่น ๆ อีก ๑๙,๙๐๐ ล้านบาท และเป็นค่าเทคโนโลยีกว่า ๑,๓๐๐ ล้านบาท

การขาดเทคโนโลยีโดยการนำเทคโนโลยีจากต่างประเทศเข้ามาชดเชยนั้นมีส่วนทำให้เกิดการขาดดุลการค้าในปี ๒๕๒๕ รวม ๓๓,๙๕๘.๙ ล้านบาท และในปี ๒๕๒๖ ได้เพิ่มขึ้นเป็น ๖๙,๒๒๖.๕ ล้านบาท ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงถึง ๑๐๓.๙%

๔. การสนับสนุนจากรัฐบาลยังไม่เพียงพอทำให้ขาดการจูงใจ ขาดความคิดริเริ่มที่จะมีผลต่อการปรับปรุงสภาวะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ขาดข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ตลาดต้องการและขาดเงินทุนสนับสนุน

๕. งานทางด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนา มีน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ยังไม่ถึงขั้นที่น่าพอใจ ส่วนการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้ได้ผลตามที่ต้องการ มีน้อย

เมื่อมีงานวิจัยและพัฒนา น้อย ทำให้ขาดการสร้างงาน ผู้ที่เรียนทางวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จะหางานยากทำให้มีผู้สนใจเรียนวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์น้อยมาก ทำให้เกิดการขาดแคลนนักวิจัยที่มีความสามารถด้านนี้

ปัญหาในภาครัฐบาล ในการพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัญหาสำหรับสายงานด้านวิทยาศาสตร์ของข้าราชการพลเรือน อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเด็นใหญ่

๑. ทางก้าวหน้าสำหรับงานด้านวิทยาศาสตร์
พอจะกล่าวได้ว่า ระบบราชการในปัจจุบันไม่เอื้อ
อำนวยให้มีความก้าวหน้าด้านนี้ได้มากนัก ยกเว้นใน
ด้านงานที่เป็นประจำ (routine) ซึ่งได้มีการปรับปรุง
แก้ไขให้ดีขึ้นบ้างเล็กน้อย แต่งานด้านวิทยาศาสตร์
ส่วนมากเป็นงานสร้างสรรค์ (creative) ซึ่งต้องการระบบ
งานที่คล่องตัวและยืดหยุ่นได้ ในขณะที่เดียวกันต้อง
ไม่หลวมจนเกิดการทุจริตหรือหลีกเลี่ยงระบบได้ง่าย
จนเกินไป จุดที่สำคัญที่สุดในการปรับปรุงระบบให้
เอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้ายิ่งขึ้นก็คือ **งบประมาณ**
ซึ่งน่าจะเน้นระบบที่มุ่งสู่เป้าหมายเป็นสำคัญ ไม่ใช่ระบบ
ซึ่งมุ่งแต่ควบคุมรายละเอียดด้านวิธีการอย่างที่ย่ำเดิน
การอยู่ในปัจจุบัน ส่วนในด้านระบบที่เกี่ยวกับองค์กร
นั้น เนื่องจากงานด้านวิทยาศาสตร์เป็นงานที่กระจาย
แทรกอยู่ในกระทรวงต่าง ๆ การที่จะวางนโยบายระดับ
สูงให้กระทรวงต่าง ๆ เหล่านี้ไปสู่เป้าหมายทางด้าน
วิทยาศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน องค์กรที่เรียกว่าสภา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือคณะกรรมการ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี
ฝ่ายวิทยาศาสตร์ จึงเป็นองค์กรสำคัญที่จะต้องได้รับ
การจัดตั้งขึ้น โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันคิด ร่วมสร้างสรรค์ด้วย ระบบ
ขององค์กรที่ว่านี้จะช่วยให้บุคคลระดับผู้นำของประเทศ
ได้ประสานความคิด และกำกับผู้อยู่ได้สังกัดให้ปฏิบัติ
การไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๒. ทางก้าวหน้าสำหรับข้าราชการในสายงาน
วิทยาศาสตร์นั้น ปัจจุบันประเทศกำลังพัฒนาบาง
ประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ได้สร้าง
เสริมความก้าวหน้าของนักวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่
ปฏิบัติงานในด้านวิจัยและพัฒนาให้ทัดเทียมกับความ
ก้าวหน้าของผู้ดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหาร เมื่อเร็ว ๆ นี้
ฟิลิปปินส์ได้ออกกฎหมายฉบับหนึ่ง กำหนดให้มี
scientific career service ที่จะสร้างความสนใจให้แก่
นักวิชาการที่จะทำงานทางด้านวิชาการ โดยกำหนดอัตรา

สูงสุดของเงินเดือนของนักวิชาการที่จะทำงานทางด้าน
วิชาการให้สูงกว่าเงินเดือนของรัฐมนตรี กล่าวคือ
ปัจจุบันเงินปีของรัฐมนตรี ๗๕,๐๐๐ เปโซ ทางรัฐบาล
ฟิลิปปินส์ได้กำหนดให้นักวิชาการได้เงินปี ๘๒,๐๐๐
เปโซ ซึ่งสูงกว่าประมาณร้อยละ ๑๐ ส่วนในประเทศ
อินโดนีเซียนั้นก็ได้จัดระบบการส่งเสริมความก้าวหน้า
โดยให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการได้รับผลตอบแทน
ขั้นสูงสุดไม่หลื่อมล้ำกัน ถ้าจะพิจารณาดูในประเทศ
มหาอำนาจ เช่น สหภาพโซเวียต นักวิทยาศาสตร์
ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็น academician นั้นมีเงินเดือน
และสิทธิเทียบเท่ากับจอมพลในกองทัพรัสเซีย สำหรับ
ประเทศไทยนั้น ผู้ปฏิบัติงานในห้องทดลองยังมีทางก้าว
หน้าจำกัด เมื่อเทียบกับผู้บริหาร

๓. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างนัก
วิทยาศาสตร์ในวงราชการกับภาคเอกชนซึ่งนับวัน
ช่องว่างนี้มีแต่จะกว้างออกไป คนดีที่มีฝีมือได้ลาออก
จากราชการไปทำงานให้ภาคเอกชนเป็นประจำ และงาน
บางสาขาก็ไม่อาจจะหาบุคคลที่มีความสามารถทดแทน
ได้ จึงนับเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไข

ปัญหาในภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคน ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัญหาการพัฒนาและเสริมสร้างกำลังคนทาง
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในภาคเอกชนนั้น
อาจจะประเมินได้ดังนี้

๑. ภาคเอกชนขาดความสนใจที่จะพัฒนา
เทคโนโลยีของตนเองอย่างจริงจัง ทำให้ขาดกำลังคนที่มี
ความสามารถจริง ๆ ธุรกิจภาคเอกชนเน้นในเรื่อง
กำไร และส่วนมากเป็นธุรกิจครัวเรือนที่ได้มีการพัฒนา
เทคโนโลยีเพียงพอแก่การผลิตในระดับที่ต้องการ
โดยอาศัยการนำเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และบาง
ครั้งเป็นเทคโนโลยีที่ล้าสมัย ไม่อาจที่จะปรับปรุง
ประสิทธิภาพให้ผลิตสินค้าสู้กับตลาดโลกได้

๒. การสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาลยังไม่

พอเพียงที่จะทำให้เอกชนสามารถพัฒนาและเสริมสร้างกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาเอง ภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่จะให้ความช่วยเหลือได้ คือ การตั้งกองทุนการลดหย่อนภาษีให้แก่เอกชนที่สนใจในการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องจัดการฝึกอบรมเฉพาะเรื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ภาคเอกชน

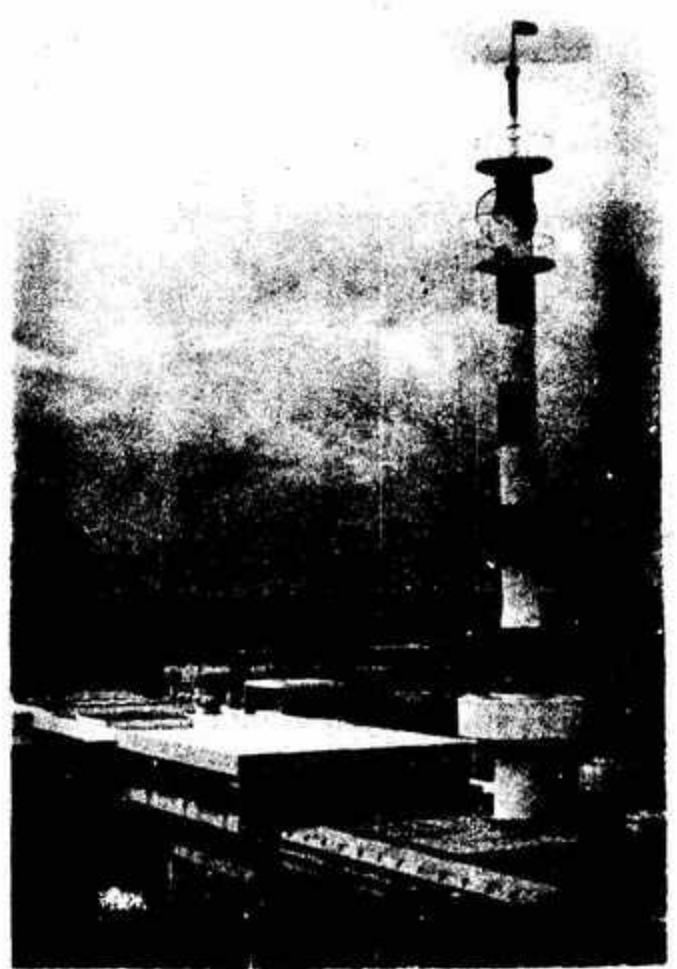
แนวทางแก้ไขปัญหาทั่วไป

๑. จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น สถาบันวิจัยและพัฒนาโลหะกรรม สถาบันวิจัยและพัฒนามาตรวิทยา สถาบันวิจัยและพัฒนาปิโตรเลียมเคมี สถาบันวิจัยและพัฒนาด้านต่าง ๆ เหล่านี้ควรมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ดีพอ

๒. จัดสรรค่าตอบแทนแก่นักวิจัยที่มาจากภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้พอเพียง ค่าตอบแทนบางครั้งก็เป็นสิ่งจูงใจสำหรับการเร่งเร้าให้นักวิทยาศาสตร์ได้ช่วยกันพัฒนาหน่วยงานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิธีการนี้จะช่วยเหลือให้นักวิทยาศาสตร์บางคนที่มีฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวไม่สู้ดีและต้องทำงานพิเศษภาคค่ำ

๓. สร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา และงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล ข้อเสนอเทศ การจัดบริการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

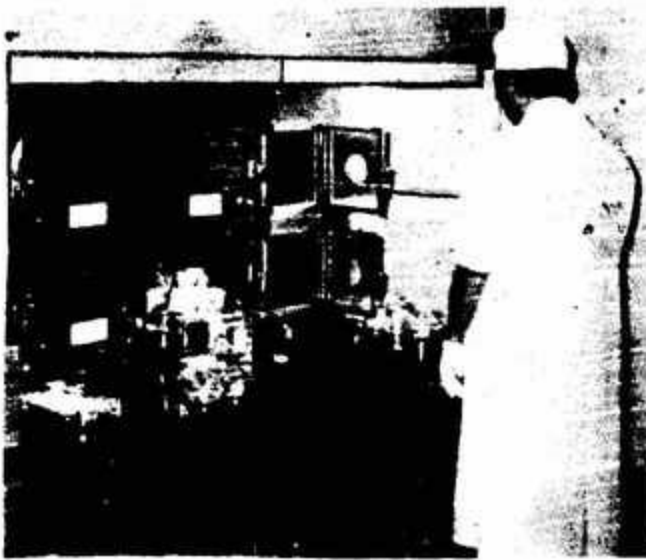
๔. ส่วนปัญหาที่สังคมมองงานทางด้านวิทยาศาสตร์หรืออาชีพทางวิทยาศาสตร์ เป็นอาชีพรองจากอาชีพอื่น รวมทั้งมีผลผลักดันให้นักศึกษาที่เรียนทางด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ลาออกกลางคัน ทำให้ประเทศชาติขาดแคลนนักวิทยาศาสตร์ชั้นแนวหน้าที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ นั้นอาจจะแก้ไขได้โดยการส่งเสริมให้ผู้มีความสามารถได้ศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์เพิ่มมากขึ้น เช่น

โครงการส่งเสริมผู้มีปรีชาญาณทางวิทยาศาสตร์ แต่แนวทางของโครงการนี้จะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐและเอกชน

แนวทางแก้ไขปัญหากลักรัฐบาล

๑. การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของนักวิทยาศาสตร์ในระบบราชการและภาคเอกชน โดยเน้นความช่วยเหลือในด้านสวัสดิการ ในการเลื่อนตำแหน่งหรือเปิดโอกาสให้นักวิทยาศาสตร์ไทยได้ทำหน้าที่เพิ่มเสริมความชำนาญในรูปของการให้ consulting services ซึ่งเป็นวิธีการที่ประเทศสิงคโปร์ใช้กันอยู่ในขณะเดียวกันก็นำเอาวิธีแก้ไขของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงที่ให้ได้ผลสำเร็จมาลองปฏิบัติใช้ อาทิเช่น ในเกาหลีได้นั้น ผู้ที่เข้าปฏิบัติงานทางด้าน electronics และ computer จะได้รับยกเว้นในการเกณฑ์ทหาร

ทั้งนี้เพราะเชื่อว่า นักวิทยาศาสตร์ที่มีปริญญาณช่วงอายุระหว่าง ๑๘-๒๘ ปี สามารถที่จะสร้าง Program Computer ได้ดีที่สุดในเรื่องที่เป็นเรื่องของประเทศชาติจะได้ซึ่งอวยโอกาสใช้สมองของบุคคลในกลุ่มนี้

เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่านักวิทยาศาสตร์ที่ได้รับอภิสิทธิ์ในรูปของเงินเดือนหรือสิ่งจูงใจจะไม่ใช้อภิสิทธิ์เหล่านี้ไปในทางที่ไม่ชอบธรรม จึงควรมีระบบประเมินผลงานของข้าราชการด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นเด่นชัดว่า นักวิทยาศาสตร์แต่ละคนนั้นทำงานได้ผลเพียงใดและควรที่จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างไร การประเมินนี้อาจรวมทั้งวิธีการแบบ Peer review และวิธีการแบบคุณผลงานที่ผ่านมา

๒. จัดสรรเครื่องมือเครื่องใช้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แก่หน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. วิธีการที่สภาวิจัยแห่งชาติได้ริเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก และต่อมามีสมาคมอีกหลายแห่งได้ดำเนินการรอยตาม ได้แก่การให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านวิทยาศาสตร์ หรือให้การยกย่องบุคคลที่ทำประโยชน์

๔. ผู้นำทางด้านการเมืองจะต้องให้ความสำคัญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการเข้าไป

คลุกคลีและติดตามผลอย่างใกล้ชิด ดังเช่นที่อดีตประธานาธิบดีปักซุงฮีได้ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

๕. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน กรมวิเทศสหการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรเป็นหน่วยงานที่เอาใจใส่ดูแลการติดต่อขอรับทุนจากต่างประเทศ

๖. สำนักงาน ก.พ.ควรจัดหาทุนการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ต้องการ เพื่อพัฒนากำลังคนในแขนงที่ต้องการ นอกจากนี้สำนักงาน ก.พ.จะต้องจัดหางานที่ตีรองรับเพื่อบำรุงขวัญแก่ผู้ที่ผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมจากต่างประเทศ

๗. ควรส่งเสริมหน่วยงานรัฐบาลที่ดำเนินการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้จัดการฝึกอบรมและพัฒนาเพิ่มเติมในข่ายงานที่จำเป็นอยู่เสมอ

แนวทางแก้ไขปัญหาภาคเอกชน

๑. รัฐควรส่งเสริมให้เอกชนพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง โดยใช้มาตรการทางภาษีและการจัดตั้งกองทุนให้เอกชนยืมไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา

๒. ควรให้รางวัลแก่ผู้มีความสามารถคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือปรับปรุงเทคโนโลยีเดิมให้ดีขึ้น

บทสรุป

๑. การที่สำนักงานข้าราชการพลเรือนได้เริ่มเปิดทางและมองเห็นการณ์ไกลที่จะสนับสนุนนักวิทยาศาสตร์ของประเทศ จึงถือว่าเป็นก้าวใหม่ที่จะเปลี่ยนโฉมหน้าให้ประเทศชาติก้าวไปสู่ภาวะแห่งความก้าวหน้าในระยะเวลาอันใกล้จึงเป็นแนวทางที่ถูกต้อง

๒. แม้ว่าการลงทุนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะอยู่ในสภาวะของการเสี่ยงก็ตาม ประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะเป็นประเทศที่ไม่ล้าหลัง สังเกตได้จากการขาดดุลการค้าของประเทศไทย มักจะขาดดุลกับประเทศที่

มีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว
เกือบทุกประเทศ

๓. ประเทศเกษตรกรรมอย่างประเทศไทย จะ
ต้องเน้นในการเพิ่มผลผลิต ปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้น
จัดการในระบบการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด อย่างไรก็ตามสินค้า
เกษตรกรรมหลัก เช่น ข้าว ทำรายได้จากการขายน้อยกว่า
ราคาเครื่องจักรที่สั่งเข้ามา ประเทศไทยจึงควรหา
ทางพึ่งตัวเองให้มากที่สุด ลดการนำเข้าและปรับปรุง
คุณภาพของสินค้าภายในประเทศไทยให้ดีขึ้น พร้อมทั้ง
พัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกอีกด้วย โดยการ
ปรับปรุงพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
โดยกำหนดนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อม
ด้วยมาตรการและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน

๑๖

บริษัท ส. ส่งเสริมไซโล จำกัด

ประกอบกิจการอุตสาหกรรมไซโล รับทำการอบเมล็ดพืช
โรงงานตั้งอยู่เลขที่ ๖๓ หมู่ ๗ ต.จำปา อ.ท่าเรือ จ.พระนครศรีอยุธยา
โทร. ๐๓๕-๓๔๑๒๗

โปรดติดต่อได้ที่ ๒๐๕/๑ ซอยพระแก้ว ถ.กรุงเกษม ป้อมปราบ
กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๒-๒๔๔๒, ๒๒๑-๐๖๘๐, ๒๒๑-๐๖๘๒

โครงสร้าง วิทยาศาสตร์ และ

และ นโยบาย เทคโนโลยี การพลังงาน

ข อ ง บ า ง ป ร ะ เ ท ศ
บ ุ ก ุ ม ฐ ร ร ม จ ร ี ย *

บทนำ

ประเทศไทย สามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ ตั้งแต่เมื่อประมาณ 5,000-7,000 ปีมาแล้ว ดังปรากฏหลักฐานของชุมชนโบราณแถบบ้านเชียง จ.อุดรธานี และชุมชนโบราณแถบ จ.กาญจนบุรี ชนกลุ่มนี้ นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ ในรูปแบบของสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม การดำรงชีพ โดยประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนอาวุธต่าง ๆ เช่น การผสมทองแดงกับดีบุกมาเป็นสัมฤทธิ์ แล้วหลอมหล่อโลหะสัมฤทธิ์ขึ้นเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยมีน้ำดินเผาใช้หลอมหล่อโลหะ การคิดค้นสีมาใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา การใช้เทคโนโลยีในอุตสาหกรรมทอผ้า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้เบื้องต้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้ตกทอดมาเป็นแม่บทให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้เป็นบทเรียนพัฒนาให้ก้าวหน้าและเหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ตลอดมา

*ผู้ตรวจราชการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน

การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศซีกโลกตะวันออก รวมทั้งประเทศไทยด้วยค่อนข้างจะช้าเมื่อเทียบกับประเทศทางตะวันตก ทั้ง ๆ ที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านนี้ แทบจะกล่าวได้ว่าเกือบจะทัดเทียมกันหรือไม่ด้อยกว่ากันเลยในยุคของการเริ่มต้น แต่ต่อมาเนื่องจากผู้นำของประเทศไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนนโยบายด้านนี้จะมุ่งเฉพาะการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมมากกว่า ซึ่งมองเห็นได้ทำนองเดียวกับในประเทศทางตะวันออกอื่น ๆ เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ในขณะที่ประเทศทางตะวันตกได้สนใจและกระตือรือร้นในการค้นคว้าด้านวิชาการวิทยาศาสตร์ โดยมีการพัฒนาวิทยาศาสตร์พื้นฐานแยกแยะออกมาเป็นสาขาต่าง ๆ จัดทำเป็นตำราเร่งผลิตนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำ จัดให้มีการแข่งขันการฟื้นฟูวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ในระหว่างประเทศ ตลอดจนมีสิ่งจูงใจเพื่อให้เกิดการสร้างบุคลากรด้านนี้ เช่น จัดให้มีรางวัลโนเบล และรางวัลต่าง ๆ ขึ้น ผู้ได้รับรางวัลนี้มีเกียรติเท่ากับ

เป็นการอย่างก้าวขึ้นสู่ความเป็นนักวิทยาศาสตร์ชั้นนำของโลก เป็นต้น

ต่อมาเกิดเป็นยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยเริ่มมีการวิจัยค้นคว้า การวางนโยบายและแผนอย่างขั้นตอน เพื่อใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์แล้ว

นโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางด้านประวัติศาสตร์ สภาพภูมิประเทศ ทรัพยากร ความสามารถของบุคลากร ตลอดจนองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เป็นสำคัญ จึงทำให้นโยบายด้านนี้ของแต่ละประเทศแตกต่างกันไป ในที่นี้จะขอหยิบยกนโยบายทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของประเทศที่พัฒนาแล้ว และที่กำลังพัฒนาบางประเทศ เพื่อให้สามารถเข้าใจแนวโน้มการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของโลก ซึ่งจะได้นำมาเป็นแนวทางประยุกต์ใช้ประกอบการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทยของเราต่อไป

ประเทศสหรัฐอเมริกา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสหรัฐฯ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในช่วงก่อนหน้าสงครามโลกครั้งที่สอง เงินงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาพุ่งขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ตลอดจนโครงการอวกาศ จนกระทั่งสหรัฐฯ กลายเป็นผู้นำทางด้านพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกในปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เกิดปัญหาภาวะมลพิษ และปัญหาชุมชนใน

ทรัพยากรเพื่อพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางด้านธุรกิจ อุตสาหกรรมทุกประเภทเพื่อมุ่งที่จะระดับประเทศ และยกระดับเศรษฐกิจของประเทศให้สูงไว้ดังเดิม รวมทั้งรักษาความเป็นหนึ่งในด้านอวกาศยุโรปกรณีด้านการทหารเป็นสำคัญ

สหรัฐอเมริกา มีกรมนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งขึ้นกับทำเนียบประธานาธิบดีเป็นหน่วยงานที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่ประธานาธิบดี ตลอดจนประเมินผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งแนะนำมาตรการที่เหมาะสมทางด้านงบประมาณการค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

เมืองและปัญหาอื่น ๆ ทำให้การค้นคว้าวิจัย มีแนวโน้มไปในทางป้องกันและแก้ไขสิ่งแวดล้อมจนถึงกับตั้งกระทรวงสิ่งแวดล้อมขึ้น นอกจากนั้น สหรัฐมีนโยบายมุ่งไปทางด้านป้องกันประเทศมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๒๓ มีการประชันกันระหว่างประเทศสหรัฐกับประเทศในยุโรป การผลิตอวกาศยุโรปกรณีได้รับการเพิ่มงบประมาณมากขึ้นทั้งนี้รวมทั้งโครงการสำรวจอวกาศด้วย ต่อมาเกิดภาวะเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการรวมกลุ่มของประเทศผลิตน้ำมันในย่านตะวันออกกลางคือกลุ่ม OPEC ได้ประกาศขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิงครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้เศรษฐกิจในทุกด้านอันเนื่องมาจากการคมนาคม การขนส่งมีราคาสูงขึ้น ทำให้แนวนโยบายการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเปลี่ยนไปในปี ๒๕๒๓ จนถึงปัจจุบัน โดยมุ่งในการหาแหล่ง

งบประมาณด้านวิจัยของสหรัฐฯ สูงมาก ประมาณ ๒.๕๐% ต่อรายได้ประชาชาติ อีกทั้งยังมีนโยบายส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากภาครัฐบาลสู่ภาคเอกชนอีกด้วย

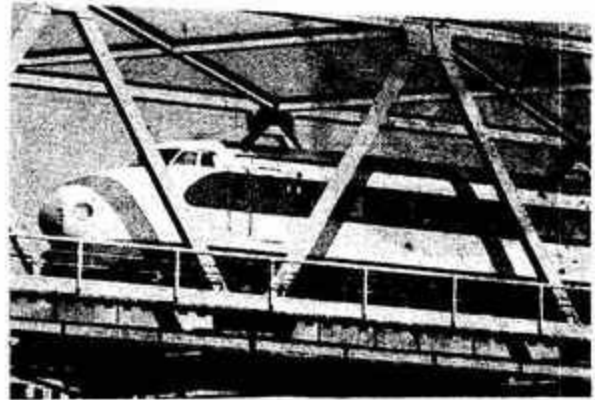
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ภัยพิบัติจากสงครามทำให้เยอรมันตะวันตก ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งกลไกของเอกชน เช่น อุตสาหกรรมและตลาด เป็นต้น และลดบทบาทแทรกแซงของรัฐบาลให้น้อยที่สุด ทำให้เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งภายในและต่างประเทศ รัฐบาลจึงจำต้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในเวลาต่อมาในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างจริงจัง

กระทรวงวิจัยและเทคโนโลยี ของประเทศเยอรมันตะวันตก มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนการกำหนดเป้าหมายและนโยบายการค้นคว้าวิจัย

เยอรมันตะวันตก ตั้งงบประมาณการวิจัยถึง ๒.๖๕% ต่อรายได้ประชาชาติซึ่งสูงกว่าสหรัฐอเมริกา โดยเน้นหนักให้มีการวิจัยในภาคเอกชนมากขึ้น ทั้งนี้โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนทางด้านเงินทุน โดยร่วมค้นคว้าวิจัย ลงทุนในการสร้างถาวรวัตถุที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ด้านบุคลากร และช่วยจ่ายดอกเบี้ยแก่ธนาคารที่สนับสนุนการลงทุนในธุรกิจที่เสี่ยงมาก

สำหรับนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของเยอรมันตะวันตกนั้น คือเพื่อสร้างสรรคิโครงสร้างการผลิตที่เหมาะสมกับความต้องการทางเศรษฐกิจของประเทศ และให้มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางเศรษฐกิจ และรักษาระดับว่าจ้างแรงงานในอัตราสูง ทั้งนี้โดยเน้นส่งเสริมงานวิจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการพัฒนาเทคโนโลยีด้วยตนเอง โครงการที่สำคัญของประเทศเยอรมัน ได้แก่โครงการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงาน การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์ เลเซอร์ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้น ประเทศเยอรมันให้ความสำคัญมากเช่นเดียวกัน

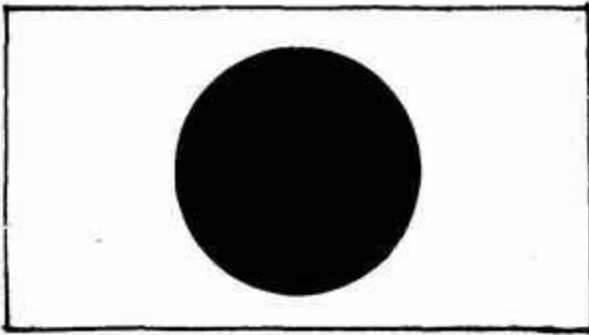

ประเทศสหภาพโซเวียตรัสเซีย

สหภาพโซเวียต ให้ความสำคัญต่องานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาก งบประมาณด้านนี้มีมากกว่า ๒๐% ของงบประมาณด้านนี้ทั้งหมดของโลกรวมกัน จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยมีมากกว่า ๓๐% ของจำนวนบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั่วโลก รวมกัน กล่าวได้ว่าระดับของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ในระดับแนวหน้าของโลก

ผู้ควบคุมนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือพรรคคอมมิวนิสต์ และคณะรัฐมนตรีของสหภาพโซเวียตและองค์กรที่นำนโยบายมาดำเนินงาน คือ คณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

แนวนโยบายการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และประหยัดวัตถุดิบ และให้กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ยกระดับงานวิจัยขององค์กรวิจัยให้สามารถนำผลงานค้นคว้าวิจัยไปใช้ในการผลิตโดยเร็ว สำหรับโครงการที่สำคัญ ๆ ของประเทศขณะนี้ได้แก่ การใช้ประโยชน์ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การขยายการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องคำนวณไฟฟ้า การพัฒนาเครื่องจักรอุปกรณ์ขนส่ง พัฒนาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ การค้นคว้าด้านอวกาศยุทโธปกรณ์ การสื่อสาร การสำรวจอวกาศ เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่น

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ภัยพิบัติจากสงครามทำให้ญี่ปุ่นเร่งพัฒนาตนเองเป็นอย่างมาก โดยมุ่งหน้ารับและลอกเลียนแบบวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้ว จนสามารถผลิตออกมาได้คุณภาพทัดเทียมกัน แต่ต่อมากการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศยากลำบากขึ้น และการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนภายในประเทศ เจริญก้าวหน้ามาก ทำให้ญี่ปุ่นสามารถพัฒนาเทคโนโลยีของตนเองได้ โดยญี่ปุ่นได้มีแผนนโยบายที่จะพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพื้นฐาน ให้มีความแข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการวิจัยขององค์กรวิจัยทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ให้สามารถกระตุ้นให้เกิดการวิจัยที่มีประสิทธิภาพได้และให้มีการร่วมมือกันอย่างจริงจัง

ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากงบประมาณด้านนี้ ได้ตั้งไว้ถึง ๒.๕% ของรายได้ประชาชาติ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ คาดว่าจะเป็น ๓% ของรายได้ประชาชาติ

ทบวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีหน้าที่ควบคุมงานธุรการที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขององค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งมีหน้าที่กำหนดและดำเนินงานตามนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนการตัดสินใจและปรับปรุงนโยบายนั้น นายกรัฐมนตรีฯ จะเป็นผู้มีอำนาจทางด้านนี้ ทั้งนี้โดยการเสนอแนะของสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

ประเทศเกาหลีใต้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน พัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่สุดประเทศหนึ่ง แม้จะเป็นประเทศเล็กและถูกแบ่งแยกออกมา ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายที่แน่นอนและเจียมขนาดของผู้นำ คือ ประธานาธิบดี ปัก จุงฮี ผู้มีหลักสำคัญและยึดมั่นว่าจะนำประเทศเกาหลีไปสู่ความร่ำรวยรุ่งเรืองด้วยนักวิชาการ โดยเฉพาะนักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมหนักให้รุดหน้าไปให้ได้ทันใจ ตามนโยบาย สิ่งที่ประธานาธิบดีทำเป็นอันดับแรกก็คือ แผนการเรียกคืนสู่เหย้า (repatriation programme) ซึ่งสามารถชักจูง ประมูลและทำทุกวิถีทางจนได้นักวิทยาศาสตร์ชาวเกาหลีชั้นนำซึ่งทำงานอยู่ในต่างประเทศ ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ให้กลับคืนมาทำงานให้แก่รัฐบาลเกาหลีได้ถึง 533 คน นอกจากนั้นยังได้เร่งแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง โดยได้ตั้งสำนักงานวางแผนกำลังคนไว้โดยเฉพาะอีกด้วย

ประเทศเกาหลีจัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์ขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ สามารถผลิตนักวิทยาศาสตร์และนักเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นได้ในระดับอุดมศึกษาถึง ๒๑.๗% นอกจากนี้ยังได้เร่งผลิตช่างฝีมือเทคนิคเขียน ช่างกล ช่างยนต์ ในระดับรอง ๆ ลงมาอีก ภายในระยะเวลา ๑๒ ปี มีช่างชำนาญการทุกระดับเพิ่มจาก ๗๓๖,๐๐๐ คน ขึ้นอีกเท่าตัว คือ ๑,๔๐๒,๐๐๐ คน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เกาหลีประกอบด้วย สำนักงานวางแผนและประสานงานสำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมแผนงาน สำนักงานพลังงานปรมาณู สำนักงานวางแผนข้อมูล สำนักงานร่วมมือทางเทคนิค และสำนักงานอุตุนิยมวิทยา พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์แห่งชาติ เดคิก เมืองวิทยาศาสตร์ สถาบันดาราศาสตร์แห่งชาติ

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ มีสถานีวิจัย

ด้านอุตสาหกรรมเฉพาะเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. สถาบันวิจัยพลังงานกัวหน้าแห่งเกาหลี
2. สถาบันพลังงานและแหล่งพลังงาน
3. สถาบันวิจัยมาตรฐานอุตสาหกรรม
4. สถาบันวิจัยเทคโนโลยีไฟฟ้า และโทรคมนาคม
5. สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเคมี
6. สถาบันเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์

องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ประเทศเกาหลีร่ำรวยก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่จะละเลยไม่กล่าวถึงไม่ได้ก็คือ โครงสร้างศูนย์ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และเทคนิคของเกาหลีมีชื่อย่อว่า KORSTIC ย่อมาจาก Korea Scientific and Technical Information Center เดิมขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาโอนมาอยู่ภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์

ศูนย์ข้อมูลได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อบริการแก่อุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนา จึงเป็นศูนย์รวมทาง

วิทยาการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเกาหลีมาก เกาหลีถือว่าการมีศูนย์ข้อมูลพร้อมเป็นชุมทรัพย์ทางวิชาการอันสำคัญยิ่ง

ผลของการให้ความสำคัญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐบาลเกาหลี ทำให้เกาหลีนำในทางอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ เช่น อุตสาหกรรมต่อเรือ ในปัจจุบันทั่วโลกแม้แต่สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สวีเดน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเจ้าแห่งการต่อเรือขนาดยักษ์ของโลก ก็ได้สั่งต่อเรือขนาดใหญ่เช่นนั้นจากประเทศเกาหลีทั้งสิ้น เพราะราคาถูกกว่า การที่ราคาถูกกว่าก็เพราะว่าเกาหลีได้ใช้เทคโนโลยีประยุกต์ถึงขั้นสุดยอดนั่นเอง

ประเทศไทย ประเทศไทยเคยได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์เป็นอู่ข้าวอู่น้ำ มีทรัพยากรแร่ธาตุธรรมชาติมากมาย ในขณะนี้ภาวะการเพิ่มขึ้นของประชากร ตลอดจนสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้จำเป็นจะต้องเร่งรัดให้มีการพัฒนา และนำเอาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งภาคอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติ ให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๕ จึงได้กำหนดให้งบวิจัยและพัฒนาของประเทศ เป็น ๐.๕% ของรายได้ประชาชาติ และให้มีการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาที่สำคัญ ๆ ให้มีจำนวนสูงขึ้นไปร้อยละ ๑๐ ต่อปี

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ได้กำหนดทิศทางและนโยบายการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยการสร้างพื้นฐานหลักของสมรรถภาพของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ เสริมสร้างสมรรถภาพในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านแหล่งข้อมูล ด้านการวิจัยและพัฒนา และด้านพัฒนาคุณภาพของนักวิทยาศาสตร์ โดยเน้นพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญ ๆ ๕ ประการคือ ด้านการอุตสาหกรรม การเกษตร การพลังงาน

การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และการป้องกันประเทศ สำหรับมาตรการสำคัญที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้เร่งดำเนินการส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ภาคเอกชนที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพที่แท้จริง เร่งจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศโดยระบบอันทันสมัยและให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาและพัฒนาทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยการเพิ่มงบประมาณการวิจัย และการร่วมลงทุนกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนการขอยกเว้นภาษีให้กับนักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

บทสรุป

ตามที่กล่าวมาโดยย่อแต่ละประเทศ จะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญแก่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก เพราะไม่แต่จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเท่านั้น ยังเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คุณภาพ

ของชีวิตและระดับความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นโดยลดภาวะมลพิษ ทำให้โลกนี้สะอาดสบายกว่าโลกที่เคยเป็นมา เป็นโลกที่ปลอดภัย และโลกที่มีความสุขสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นเกราะป้องกันประเทศได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันการเจรจาธุรกิจทางการเมืองได้ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญอีกด้วย จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกประเทศจะต้องพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศตนให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกัน ไม่เช่นนั้นประเทศไม่มีเสถียรภาพที่มั่นคงพอ สำหรับประเทศไทยนับเป็นนิมิตหมายอันดี ที่องค์พระประมุขของประเทศตลอดจนพระราชวงศ์ และคณะรัฐบาลซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำ ได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนกิจการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่จะก้าวไปข้างหน้าเพื่อเทียบเท่าเทียมไต่ประเทศไทยที่พัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อไปในอนาคตอันใกล้นี้ รวมทั้งประชาชนชาวไทยจะได้มีมั่งมี สุขสันต์ และประเทศชาติมั่นคงต่อไป

สำนักงานวรรณกรรม

๔๒/๑๓-๑๔ ถนนสุทธิสารวินิจฉัย แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๗๘๓๖๕๕, ๒๗๙๐๑๗๐, ๒๗๙๐๗๑๑

กับ **อุตสาหกรรมชนบท** **ระบบบริหารราชการ**

โอสิต ปันเป็อมรัชฎ์*

เมื่อปลายปี ๒๕๒๖ คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ หรือที่รู้จักกันในนามของ กชช. ได้ประกาศนโยบายสำคัญอันหนึ่ง คือ นโยบายที่จะให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และได้ชี้แจงว่า คำว่า อุตสาหกรรมชนบท หมายถึง อุตสาหกรรมทุกประเภทที่อยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร และ ๔ จังหวัดล้อมรอบ อย่างไรก็ดี ผลการประกาศนโยบายของ กชช. ในครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความสงสัยว่า นโยบายที่ประกาศขึ้นโดย กชช. นี้จะทำให้เกิดผลสำเร็จได้โดยวิธีใด วัตถุประสงค์ของบทความนี้

จึงมุ่งที่จะแสดงวัตถุประสงค์และเหตุผลของการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท และชี้ถึงประเด็นบางประการในการบริหารราชการแผ่นดินให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

อุตสาหกรรมชนบท : ความเป็นมา

เมื่อเอ่ยถึง "ชนบท" คนส่วนใหญ่จะมุ่งคิดไปถึงภาคเกษตรทันที ดังนั้นการพัฒนาชนบทตามความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ก็คือ การพัฒนาสาขาเกษตรนั้น

*ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เอง ซึ่งความเข้าใจที่ว่านี่ในอดีตที่ผ่านมาไม่ได้มีต
ไปจากข้อเท็จจริงนัก เพราะเกษตรได้รับภาระใน
การเป็นแหล่งจ้างงานเกือบทั้งหมดของแรงงานชนบท
ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามหลักฐานหลายประการที่มีอยู่
ในขณะนี้เริ่มชี้ให้เห็นว่าเกษตรนั้นคงไม่อาจจะแบกรับ
ภาระอันนี้เหมือนอดีตที่ผ่านมาได้อีกต่อไป ดังนั้น
ในระยะยาวโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมชนบทจะต้อง
ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ว่า
ภาคเกษตรจะค่อย ๆ ลดบทบาทในการเป็นแหล่ง
จ้างงานและรายได้ของคนชนบทลง

บทบาทของการเกษตรที่จำเป็นจะต้องลดลงดัง
กล่าวเป็นผลมาจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากร
ธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งน้ำ และที่ดิน ซึ่งเป็นปัจจัยการ
ผลิตที่สำคัญ ผลของความเสื่อมโทรมที่เห็นได้ชัดเจน
ปรากฏขึ้นในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งการเติบโตขยาย
ตัวของสาขาเกษตรเป็นไปอย่างเชื่องช้าลงและมีแนว
โน้มที่จะไม่สมดุลกับจำนวนคนที่อยู่ในชนบท ผลตอบ
แทนต่อหัวของคนในภาคนี้นอกจากจะอยู่ในระดับต่ำ
แล้ว ยังมีแนวโน้มที่อาจจะลดลงได้ในอนาคต

ครั้งหนึ่งคนชนบทที่ยากจนเหล่านี้เคยอยู่ได้แม้จะ
มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้เพราะเขาสามารถหาอาหารและรายได้
บางส่วนจากทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้และแหล่ง
น้ำ แต่เนื่องจากผลของความเสื่อมโทรมของทรัพยากร

ธรรมชาติดังกล่าว โอกาสทางเศรษฐกิจของคนชนบท
จำนวนมากเริ่มลดน้อยลงไป ปัญหาความยากจนของ
ภาคนี้ในหลายท้องที่จึงมีแนวโน้มที่จะไม่ลดลงและใน
บางกรณีกลับมีความรุนแรงยิ่งขึ้น ดังนั้น การอพยพจึง
เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้อย่างชัดเจน
และแม้จะมีการอพยพเพื่อไปหางานทำในฤดูแล้งอยู่
แล้ว ข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติก็ชี้ให้เห็นชัดเจน
ว่ามีคนชนบทอีกถึงประมาณ ๔-๕ ล้านคนต่อปีซึ่ง
ไม่ได้ทำงานในช่วงฤดูแล้ง

สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้ข้อสรุปว่า
การพัฒนาชนบทในระยะต่อไปจะต้องหันมาให้ความ
สนใจกับการพัฒนาสาขานอกการเกษตรให้มากขึ้น
กว่าแต่ก่อน ส่วนหนึ่งของสาขาการเกษตรนี้
ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมซึ่งมีความสามารถตอบสนอง
ปัญหาของการพัฒนาชนบทได้หลายประการ เช่น
มีการจ้างงานจากชนบทในสัดส่วนสูงและเป็นสาขาที่
มีความสัมพันธ์ต่อการเกษตรอย่างใกล้ชิด เพราะ
อุตสาหกรรมชนบทส่วนใหญ่ขณะนี้ใช้วัตถุดิบการ
เกษตรเป็นหลัก

การพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท : นโยบาย ในอดีต

ที่จริงแล้ว ความพยายามที่จะให้มีการพัฒนา
อุตสาหกรรมในต่างจังหวัดไม่ใช่เรื่องใหม่เพราะในอดีต
ที่ผ่านมาได้มีการพูดถึงเรื่องนี้กันอย่างกว้างขวาง
อย่างไรก็ดี ถ้ามาทบทวนดูว่านโยบายการพัฒนา
อุตสาหกรรมในต่างจังหวัดในระยะที่ผ่านมา มีจุด
มุ่งหมายเพื่ออะไร นโยบายที่ชัดเจนในเรื่องนี้ก็เพื่อ
เพิ่มผลผลิตประชาชาติ เพื่อเป้าหมายในด้านดุลการ
ชำระเงินโดยส่งเสริมให้เกิดการผลิตสินค้าทดแทนการ
นำเข้า ขยายการส่งออกและเพื่อกระจายความเจริญ
และอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อลดความแออัด
ของกรุงเทพฯ

สืบเนื่องจากเจตนารมณ์ที่แสดงไว้เช่นนั้น ก็ได้

มีการกำหนดมาตรการโดยเน้นที่จะชักจูงให้นักลงทุนออกไปตั้งโรงงานในส่วนภูมิภาค มาตรการหลักซึ่งเป็นมาตรการสำคัญของรัฐบาลมาโดยตลอดนั้น ได้แก่ การใช้นโยบายให้สิทธิลดหย่อนทางด้านภาษีแก่อุตสาหกรรมประเภทที่อยู่ในข่ายส่งเสริม และตั้งอยู่ในเขตส่งเสริม นอกจากนี้ ความเข้าใจที่ว่า การที่อุตสาหกรรมมาตั้งในกรุงเทพฯ ก็มาจากเหตุผลที่ว่า กรุงเทพฯ นั้นได้เปรียบต่างจังหวัดมากมายหลายด้าน รวมทั้งกิจการสาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา ถนน ไฟฟ้า ฉะนั้น รัฐบาลจึงได้ให้ความสนใจกับมาตรการเพื่อลดข้อเสียเปรียบของต่างจังหวัดในด้านนี้ เช่น การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ดี ถ้าจะประเมินผลความสำเร็จของนโยบายที่ผ่านมา จากเป้าหมายที่วางไว้ คือการผลักดันนักลงทุนจากส่วนกลางออกไป ข้อมูลที่มีอยู่ได้ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า นโยบายดังกล่าวยังประสบความสำเร็จ

น้อยมาก อัตราความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงยังคงเป็นไปในอัตราสูง ในขณะที่ต่างจังหวัดเองนั้น แม้อุตสาหกรรมจะเติบโตขึ้นมาแต่ก็มีอัตราเชิงซ้ำมากเมื่อเทียบกับกรุงเทพฯ และจังหวัดรอบ ๆ กรุงเทพฯ

การประเมินผลดังกล่าวสรุปได้ว่า มีความจำเป็นที่จะต้องมีนโยบายและมาตรการเพิ่มเติมขึ้นเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท หรือต่างจังหวัดขึ้นโดยเฉพาะ อุตสาหกรรมชนบทดังกล่าวนี้จะได้รับความสนใจในแง่ของสาขาที่เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นชนบท เพื่อแบกภาระการจ้างงานในชนบทจากภาคเกษตรต่อไป การมองเช่นนี้เป็นการมองในแง่มุมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชนบทมากกว่าความเจริญของสาขาอุตสาหกรรมโดยส่วนรวม จากวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปเช่นนี้ มาตรการที่จะนำไปใช้จึงมีความแตกต่างไปจากมาตรการที่เคยเป็นมาในอดีต

อุตสาหกรรมชนบท : ปัจจัยของความเติบโต

การหาแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมไม่ว่าในสาขาใดก็ตามจะต้องเริ่มต้นจากการศึกษาสาเหตุหรือปัจจัยของความเติบโตของกิจการนั้น ๆ เสียก่อน เมื่อรู้ปัจจัยแล้วก็จะสามารถวิเคราะห์หว่าอะไรคืออุปสรรคที่ทำให้ปัจจัยนั้นไม่เติบโตเท่าที่ควร และหาแนวทางเพื่อลดอุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์ดังกล่าวนี้อาจ

จะยังบกพร่องอยู่บ้างแต่ก็ได้ประมวลมาจากผลการศึกษามีอยู่ในขณะนี้เท่าที่จะทำได้

ในเรื่องสาเหตุหรือปัจจัยในการเติบโตของอุตสาหกรรมในต่างจังหวัดได้มีผู้ทำการศึกษากันไว้หลายราย อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปของผลการศึกษาดังกล่าวล้วนชี้ว่า การที่อุตสาหกรรมไปตั้งอยู่ต่างจังหวัดในบางท้องที่เพราะท้องที่นั้นเป็นแหล่งตลาดหรือมีวัตถุดิบสำคัญ ข้อสรุปดังกล่าวแม้จะมีเหตุผลอยู่บ้างแต่ยังเป็น

เหตุผลที่ละเลยความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในหลายท้องถิ่น
ทั้งนี้ ถ้าเราจะมองการเติบโตของอุตสาหกรรมในต่าง
จังหวัดในมุมมองกว้าง จะเห็นว่ามีหลายท้องถิ่นที่โรงงาน
อุตสาหกรรมได้เกิดขึ้นและไปตั้งอยู่ โดยไม่ได้มีแหล่ง
ตลาดหรือวัตถุดิบสำคัญแต่ประการใด ในขณะที่อีก
หลายท้องถิ่นที่มีวัตถุดิบสำคัญแต่ก็ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม
ไปตั้งอยู่แต่ประการใด

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นนี้ทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้
มีการศึกษาในเรื่องนี้อย่างจริงจังและในหลายท้องถิ่น
ของการศึกษามาการะเศรษฐกิจฯ สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลที่ได้จากการ
ศึกษาได้พบว่า เหตุผลในการเลือกแหล่งที่ตั้งที่สำคัญที่
สุดคือ การที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเป็นคนท้องถิ่น
เพราะมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นนั้น เมื่อจะประกอบ
อุตสาหกรรมก็ทำให้เกิดความต้องการสร้างโรงงาน
อุตสาหกรรม ณ แห่งนั้น

ถ้าจะย้อนกลับไปดูว่า ผู้ประกอบการท้องถิ่น
เหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร ผลการศึกษามากมายใน
เรื่องนี้ได้ชี้ให้เห็นตรงกันว่า ผู้ประกอบการเหล่านี้มา
จากการเป็นพ่อค้ามาก่อน การเป็นพ่อค้าทำให้รู้รู้ทาง
ตลาดทำให้เกิดความกล้าที่จะเสี่ยงลงทุนอุตสาหกรรม
โดยเริ่มต้นจากอุตสาหกรรมขนาดย่อม จากข้อเท็จจริง
ที่ปรากฏอยู่ทำให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ถูกต้องน่าจะเริ่ม ณ จุดนี้ โดยเริ่มที่จะสนับสนุน
โดยยึดเป้าหมายหลักที่ตัวผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
ในชนบทและสนับสนุนให้บทบาทผู้ประกอบการของเขา
สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างเข้มแข็ง

นอกจากนี้ ในการพิจารณาลักษณะการขยาย
ตัวของอุตสาหกรรมในต่างจังหวัดจะปรากฏว่าเป็นไป
ในลักษณะที่ว่า เริ่มต้นจากอุตสาหกรรมพื้นฐาน
ไม่กี่ประเภท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม
แล้วต่อมาจึงมีการขยายตัวไปยังอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
เช่น อาจเริ่มจากอุตสาหกรรมการเกษตรแล้วก็ต่อเนื่อง
ไปยังอุตสาหกรรมเครื่องมือในการผลิตและอุตสาหกรรม

บริการต่าง ๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในต่างจังหวัดนอกจากจะมุ่งสนับสนุนบทบาทผู้
ประกอบการท้องถิ่นแล้ว ควรจัดให้มีการพัฒนาวัตถุดิบ
ท้องถิ่นควบคู่ไปพร้อม ๆ กันด้วย

พัฒนาอุตสาหกรรมชนบทอย่างไร?

ดังที่กล่าวไว้แล้วว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมใน
ต่างจังหวัดจะต้องพิจารณาว่าอะไรคืออุปสรรคและ
ปัญหาที่ทำให้ปัจจัยสำคัญ ๒ ด้าน คือ ผู้ประกอบการ
ท้องถิ่น และวัตถุดิบท้องถิ่นไม่ได้ผลักดันให้อุตสาหกรรม
เติบโตได้เต็มที่ ในด้านผู้ประกอบการนั้น คำตอบค่อนข้าง
ชัดในเรื่องนี้ประการหนึ่งคือ ลักษณะของผู้ประกอบการ
เองซึ่งแม้จะเป็นพ่อค้ารู้รู้ทางในเชิงตลาด แต่
ส่วนใหญ่ก็ยังขาดประสบการณ์ในการลงทุนอุตสาหกรรม
เพราะการลงทุนอุตสาหกรรมนั้นมีความยุ่งยาก
มิใช่น้อยเพราะปัญหาในการดำเนินงานมีมากมาย
ตั้งแต่เรื่อง การหาเงินทุน การบริหารงานโรงงาน
ไปจนถึงการหาตลาด ประกอบกับในอดีตที่ผ่านมา
ผู้ประกอบการเหล่านี้อาจกล่าวได้ว่าปราศจากความ
เอาใจใส่จากรัฐ บริการความช่วยเหลือประเภทต่าง ๆ
ของรัฐมีอยู่อย่างจำกัด และส่วนใหญ่เป็นการสนอง
ความต้องการในเขตกรุงเทพและจังหวัดใกล้เคียง
จากสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ ทำให้ผู้ประกอบการ
ท้องถิ่นที่เข้มแข็งเท่านั้นที่สามารถเอาชนะปัญหา
ในการดำเนินงานเท่านั้นที่จะเติบโตได้สำหรับราย
ที่ไม่อาจสู้อุปสรรคก็ต้องพ่ายแพ้ไปโดยเหตุนี้จึงไม่น่า

ประหลาดใจว่า สถิติการเลิกกิจการเพราะประสบปัญหาต่าง ๆ ของโรงงานต่างจังหวัดสูงอย่างน่าใจหาย

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ทำให้เห็นว่า นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมในต่างจังหวัดที่จำเป็นรีบด่วนคือ กำหนดมาตรการที่จะสนับสนุนผู้ประกอบการในการช่วยลดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของเขาอย่างไรก็ดี ในการกำหนดมาตรการนั้นจะต้องสอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคของผู้ประกอบการขณะนี้ และจะต้องเป็นการสนับสนุนที่รัฐจะให้ได้ดี อยู่ภายใต้ขีดความสามารถของหน่วยงานของรัฐบาลในขณะนี้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นมาตรการที่เกิดผลในทางปฏิบัติ

สำหรับปัญหาที่ผู้ประกอบการเผชิญอยู่ขณะนี้ จากผลการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประกอบด้วยประเด็นหลัก ๆ ๔ ด้านด้วยกัน ด้านแรกคือ ปัญหาขาดแคลนเงินทุนซึ่งรวมทั้งทุนในการก่อตั้งโรงงาน และทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินการ ปัญหาประการที่สองคือ ปัญหาการขาดความรู้ด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการในต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะเป็นผู้อาศัยประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าที่จะเป็นผู้จบการศึกษาชั้นสูง เทคนิคการผลิตนั้นถ้าดูผิวเผินอาจนึกว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็น แต่แท้จริงเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนในการผลิตและการแข่งขันในตลาด เพราะอุตสาหกรรมเป็นการผลิตที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับเหตุการณ์ มิฉะนั้นสินค้าที่ผลิตขึ้นมาก็คงไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ปัญหาประการที่สามคือ เรื่องการจัดการและตลาด ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการต่างจังหวัดอยู่ในภาวะที่เปรียบเทียบกับผู้ประกอบการในกรุงเทพฯ เพราะบริการในการนี้ของรัฐก็ล้วนอยู่ในกรุงเทพฯ ทั้งสิ้น ส่วนปัญหาประการสุดท้ายได้แก่ การขาดความสะดวกในการปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องยื่นเรื่องราวต่าง ๆ เข้ามาให้พิจารณาตัดสินใจในกรุงเทพฯ เช่น การจัดตั้งโรงงาน การจดทะเบียนเครื่องจักร ฯลฯ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้ประกอบการที่อยู่ในต่างจังหวัด

อยู่ในฐานะเสียเปรียบ

การบริหารและการปรับปรุงองค์กร : เงื่อนไขของความสำเ็จ

มาตรการเพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการในท้องถิ่นดังกล่าวจะไม่มีทางประสบผลสำเร็จ หากว่าปราศจากระบบการจัดการและองค์กรของรัฐที่มีประสิทธิภาพ องค์กรและระบบบริหารการพัฒนาอุตสาหกรรมจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จหรือล้มเหลวของความพยายามในเรื่องนี้

การจัดองค์กรและระบบบริหารที่หมายถึงนี้จะทำได้อย่างไรนั้น จากเจตนารมณ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งชี้ให้เห็นว่า เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจ้างงานและพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น เพราะฉะนั้นขบวนการพัฒนาจึงควรมีจุดประสานที่สำคัญที่ระดับจังหวัด เหตุผลก็เพราะปัญหาและทรัพยากรของแต่ละจังหวัดแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกันไป ผู้ที่รู้ปัญหาของอุตสาหกรรมในระดับจังหวัดที่ดีที่สุดก็คือ จังหวัดนั่นเอง เมื่อรู้ปัญหารู้โอกาสในการพัฒนาทรัพยากรก็จะสามารถสนับสนุนได้ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงการพัฒนาโดยกำหนดมาตรการของส่วนกลางนั้นอาจมีผลต่อผู้ประกอบการที่อยู่ในส่วนกลาง และจะสามารถสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่นได้ภายในขอบเขตที่จำกัดมาก

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในด้านระบบราชการนั้นได้แก่ การที่กิจการอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานไม่เฉพาะกระทรวงอุตสาหกรรม ตัวอย่างเช่นในด้านวัตถุดิบ กระทรวงเกษตรฯ ก็น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง การตลาดสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมก็เป็นเรื่องของกระทรวงพาณิชย์ ฉะนั้นองค์การพัฒนาอุตสาหกรรมจึงควรรวมเอาทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้อุตสาหกรรมไม่ใช่เรื่ององค์กรรัฐบาลอย่างเดียว แต่เอกชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น การประสานงานเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทซึ่งไม่อาจทำได้

แต่เพียงในระดับชาติเท่านั้น แต่จะต้องมีองค์กรในระดับจังหวัดควบคู่กันไปด้วย การประสานงานระหว่างระดับจังหวัดกับระดับชาตินั้นควรอยู่ภายใต้กรรมการประสานแผนชาติกับแผนจังหวัดซึ่งคณะกรรมการ กชช. ได้กำหนดขึ้น กล่าวคือ แผนพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดจะเป็นเหมือนเข็มทิศชี้แนวทางสนับสนุนให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี แผนพัฒนาอุตสาหกรรมระดับจังหวัดซึ่งเป็นประจำปีนั้นเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยมีการจัดทำมาก่อน ประโยชน์ของแผนฯ นี้ก็เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมปัญหาความต้องการบริการความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐบาลของผู้ประกอบการในแต่ละปี เพื่อให้จังหวัดทำการวิเคราะห์ขั้นต้นเพื่อเสนอโครงการที่จะเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนบทบาทผู้ประกอบการท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เมื่อรวบรวมได้เป็นโครงการบรรจุไว้ในแผนฯ แล้ว จังหวัดจะส่งแผนพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดให้ส่วนกลางได้พิจารณาช่วยเหลือให้สอดคล้องทั้งในด้านงบประมาณและการจัดบริการอุตสาหกรรมสนองความต้องการเหล่านั้นได้ถูกทิศทางต่อไป

นอกจากประโยชน์ดังกล่าวแล้ว แผนพัฒนาอุตสาหกรรมระดับจังหวัดยังจะช่วยอำนวยความสะดวกในการติดตามและประเมินผลงานการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดได้อย่างเป็นระบบ เพราะทุก ๆ ฝ่ายจะสามารถตรวจสอบได้จากแผนฯ นี้ว่าจังหวัดไหนกำลังดำเนินการอะไรอยู่ การติดตามผลก็ทำได้ง่ายและเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารการพัฒนาชนบทแห่งชาติ แผนฯ อุตสาหกรรมจะต้องผนึกเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดซึ่งมีการจัดทำอยู่แล้ว ขณะนี้ตามระบบบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ของ กชช.^{๑/}

อย่างไรก็ดี แผนฯ อุตสาหกรรมจะจัดทำอย่างได้ผลก็ต่อเมื่อองค์กรจังหวัดมีความพร้อม ในระดับจังหวัดหน่วยงานที่จะต้องรับหน้าที่เป็นแกนกลาง

ในการประสานงานระหว่างองค์กรระดับจังหวัด คือ อุตสาหกรรมจังหวัด ดังนั้น อุตสาหกรรมจังหวัดจะต้องเป็นองค์กรที่เข้มแข็งพอที่จะรับภาระนี้ได้ นอกจากนั้น ยังจะต้องมีการกระจายอำนาจที่สำคัญบางประการ เช่น การจัดศูนย์ส่งเสริมการลงทุนจังหวัด ฯลฯ ลงไปสู่ระดับจังหวัดด้วย

อย่างไรก็ดี ในขณะนี้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดยังขาดความพร้อมอยู่มากด้วยเหตุผลสำคัญที่สุดคือ บทบาทของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งเน้นหนักไปในการควบคุมโรงงานหน้าที่ในด้านการส่งเสริมแทบไม่มีเลย เมื่อเป็นดังนี้จึงจำเป็นที่จะให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดได้ปรับปรุงบทบาทให้เกิดความพร้อมที่จะรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นได้

ประเด็นต่อไปอยู่ที่ว่าในช่วงที่จังหวัดยังไม่พร้อมนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมในต่างจังหวัดควรจะหยุดรอความพร้อมขององค์กรจังหวัดก่อนหรือควรหาวิธีการอื่นสนับสนุนผู้ประกอบการในต่างจังหวัดชั่วคราวก่อน คำตอบในเรื่องนี้ก็คือ ไม่ควรจะรอ ทั้งนี้ถ้าจะพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ขณะนี้บริการของรัฐในด้านอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เช่น ทุน เทคโนโลยี การจัดการและการตลาด ล้วนอยู่ที่ส่วนกลางทั้งสิ้น ประเด็นก็คือ ทำอย่างไรจะให้บริการเหล่านี้กระจายไปยังต่างจังหวัดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

หน่วยงานที่ให้บริการด้านต่าง ๆ นี้มีการจัดตั้งขึ้นมาเป็นเวลานาน เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์ แต่การให้บริการเท่าที่ผ่านมา ยังมีขอบเขตจำกัด นอกจากนั้นบทบาทการให้บริการ

๑/ แผนพัฒนาจังหวัดคือ แผนที่ระบุถึงความต้องการโครงการและงบประมาณที่จะดำเนินงานพัฒนาชนบทของจังหวัดในแต่ละปี โดยเสนอมาจากระดับตำบล ตำบลถึงอำเภอ อำเภอขึ้นสู่จังหวัด และจังหวัดได้เสนอให้ส่วนกลางพิจารณาจัดสรรโครงการและงบประมาณให้สอดคล้องต่อไป

ของหน่วยงานเหล่านี้มีลักษณะต่างคนต่างทำขาด การนึกกำลัง ขาดเป้าหมาย และแผนงานร่วมกัน การให้ความสนับสนุนจึงอาจจะกล่าวได้ว่าขาดพลัง ในการให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย

เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นว่า ความจำเป็นประการแรกคือ ให้มีการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานเหล่านี้ การจัดตั้งองค์กรในระดับส่วน กลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานเป็นวิธีหนึ่งซึ่งระบบ องค์กรกลางเพื่อประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ได้ก่อ ดั้งขึ้นแล้ว โดยมีมติของคณะกรรมการ กชช. เมื่อปลาย ปี ๒๕๒๖ องค์กรกลางนี้เรียกว่า คณะอนุกรรมการ พัฒนาอุตสาหกรรมชนบทซึ่งประกอบด้วย ๔ หน่ว ยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคณะอนุกรรมการฯ มีหน้าที่กำหนด มาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมในต่างจังหวัด และ พิจารณาปรับปรุงองค์กรพัฒนาอุตสาหกรรมระดับ จังหวัดต่อไป สำหรับในระยะแรกที่องค์กรจังหวัดยังไม่พร้อม การให้บริการได้กระทำในลักษณะของหน่วย บริการเคลื่อนที่โดยการรวบรวมหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ อนุกรรมการฯ ออกไปให้บริการแก่อุตสาหกรรมใน ต่างจังหวัด ในด้านที่ได้ศึกษาแล้วว่าเป็นปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน และเป็นด้านที่กำลังความสามารถ ของรัฐมีอยู่ คือ ทุน เทคโนโลยี การบริหาร การจัดการ และการตลาด อย่างไรก็ตาม โดยความจำกัดของบทบาท การให้บริการในอดีตที่ผ่านมา การดำเนินงานในระยะ แรกที่ได้กำหนดไว้คือ ควรทดลองในบางจังหวัดก่อน หลังจากนั้น จะได้มีการติดตามประเมินผลและหาทาง ปรับปรุงแนวทางสนับสนุนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น การ ประสานงานในลักษณะเช่นนี้จะเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบทที่ตรงจุดยิ่งขึ้น แต่ก็เป็นเรื่องใหญ่ที่ มีความยุ่งยากและต้องการเวลา ตลอดจนความสนับ สนุนจากทุกหน่วยงาน ทั้งหน่วยปฏิบัติ และหน่วยงาน กลาง เช่น สำนักงานประมาณ และสำนักงาน ก.พ. เป็นต้น ๑๖

รับเหมาและจำหน่าย เครื่องเจาะทุกชนิด	
 <p>REED</p> <p>เครื่องเจาะดิน ฝังเสาเข็ม รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>	 <p>REED</p> <p>เครื่องเจาะดิน ฝังเสาเข็ม รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>
 <p>Tone WATER WELL RIGS</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>	 <p>DIAMOND DRILL BITS</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>
 <p>Tone DRILLING MACHINE</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>	 <p>Tone DRILLING MACHINE</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>
 <p>OYO</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>	<p>ขอแจ้งขอรับบริการด้าน... รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>
 <p>OYO</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>	 <p>OYO</p> <p>รับเหมาเจาะทุกชนิด พร้อมช่างเทคนิค พร้อมเครื่องมือช่าง</p>
<p>ก.ท.ท. ซี แอนด์ เอส เอ็นบีเอ็นบีเอ็นบีเอ็นบี</p> <p>24 ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ 10150 โทร. 279-0840-1, 279-0843-4, 278-2083-4</p> <p>มีแผนจำหน่าย เครื่องจักรกลก่อสร้างทุกชนิด เครื่องยนต์ดีเซลไฟฟ้า เครื่องตัดหญ้า และเครื่องใช้ทุกชนิด</p>	

แนะนำนักวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีดีเด่น

บุคคลที่น่าสนใจประจำฉบับนี้ ซึ่งเป็นฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๗ กองบรรณาธิการขอแนะนำให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักกับ คณะบุคคลเจ้าของผลงาน "เครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก" ซึ่งได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทผลงานคิดค้น หรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ประจำปี ๒๕๒๖ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน คณะบุคคลดังกล่าวเป็นข้าราชการของ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ประกอบด้วยรองศาสตราจารย์ **ดร. โภทศ เพ็ชรสุวรรณ** รองอธิการบดี รองศาสตราจารย์ **ดร. สิทธิชัย โภคินอุคม** คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอาจารย์ **สิริชัย พุฒวัฒน์** อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ พร้อมกันนี้กองบรรณาธิการขอแนะนำเครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก ผลงานของบุคคลทั้ง ๓ ควบคู่ไปด้วย

รศ.ดร. โภทศ เพ็ชรสุวรรณ

รองอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ประวัติ เกิดเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๔๙๒ ณ อ.หลังสวน จ.ชุมพร เริ่มเรียนหนังสือครั้งแรกที่โรงเรียนประชาบาลวัดขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร ศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนหลังสวนสวนศรี

วิทยาในจังหวัดเดียวกัน แล้วเข้ามาศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ต่อมาในปี ๒๕๐๑ ได้รับทุน ก.พ. ไปศึกษาที่ Imperial College University of London ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ ๑ สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ และได้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเดียวกันนั้นเองจนจบปริญญาเอก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ เมื่อกลับมาเมืองไทยก็เริ่มต้นรับราชการเป็นอาจารย์ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตพระนครเหนือ เป็นอาจารย์อยู่ที่นั่นได้ประมาณ ๕ ปี ก็โอนมาเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยโพรคมานาคมนนทบุรี ซึ่งเป็นวิทยาเขตหนึ่งของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ย้ายมาเป็นอาจารย์ที่วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ซึ่งที่นี่เองท่านได้มีส่วนริเริ่มก่อตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ขึ้น และได้ดำรงตำแหน่งคณบดีของคณะนี้เป็นคนแรก ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๕ ดำรงตำแหน่งเป็นรองอธิการบดี และได้

ดำรงตำแหน่งนี้เรื่อยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ผลงานในอดีตที่ภูมิใจ ผลงานที่สำคัญ ๆ มีมากมาย อาทิเช่น สามารถบริหารคณะวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งแต่เดิมไม่มีใครรู้จัก นักศึกษาไม่นิยมเข้าศึกษา แม้เมื่อสอบได้แล้วก็มักจะลาออกหรือเรียนด้วยความไม่เต็มใจ จนกระทั่งกลายเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน และสามารถทำการสอนระดับปริญญาโทและเอกได้ในปี ๒๕๒๕ สามารถมุ่งใจให้อาจารย์คณะฯ นี้ สมควรใจและเต็มใจที่จะทำการสอนในสถาบันฯ นี้โดยไม่มีผู้ใดลาออกไปทำงานเอกชนเหมือนในอดีต ผลงานที่รู้สึกภูมิใจอีกประการหนึ่งก็คือ ผลงานร่วมกับ รศ.ดร.สิทธิชัย โกโคยอุดม ในการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องวัดความชื้นแบบลาดกระบัง ๐๑/๒ ซึ่งมีประโยชน์ในการช่วยเหลือชาวนา จนได้รับรางวัลนักประดิษฐ์ดีเด่น ประจำปี ๒๕๒๔ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับบริษัท IBM (Thailand) นอกจากนี้ยังได้ร่วมเป็นประธาน, กรรมการ

เครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก

ที่มา

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ รัฐบาลโดย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้ประกาศนโยบายสำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาชนบท โดยมีหลักการสำคัญอย่างหนึ่ง

คือจะช่วยเหลือชาวนาให้มีรายได้สูงขึ้น เพราะเห็นว่ารายได้หลักที่สำคัญของชาวนาก็คือ ข้าวเปลือก จึงพยายามหาวิธีที่จะทำให้ข้าวเปลือกมีราคา โดยคาดว่าจะมีผลให้เศรษฐกิจของประเทศโดยรวมดีขึ้น อุตสาหกรรมของประเทศก็จะเจริญขึ้นด้วย แต่ในขณะนั้นปรากฏว่าชาวนาไม่ได้รับความเป็นธรรมในการ

การในคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการทำงาน สาขาวิศวกรรมศาสตร์ของโครงการความร่วมมือระหว่างสภาวิจัยแห่งชาติ และ Japan Society for Promotion of Science (JSPS) ของญี่ปุ่น, เป็น Executive Secretary ของ Regional Network on Instrumentation and Process Control for South East Asia and the Pacific ของ Unesco เป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน เป็นต้น

แนวนโยบายในการทำงาน

มีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยมิใช่สถาบันที่ทำงานสอนเพียงด้านเดียว แต่จะต้องทำการพัฒนาความรู้ ทำงานวิจัยด้วย ดังนั้น เมื่อเริ่มตั้งสถาบันเทคโนโลยีวิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง จึงได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า อาจารย์ที่สอนในสถาบันนี้ จะต้องทำงานวิจัย และงานพัฒนาเพื่อจะได้มีความรู้นำไปสอนนักศึกษาได้อย่างถูกต้องและทันสมัย เพราะมีความคิดว่าแม้

ขายข้าว กล่าวคือ ในต้นฤดูการผลิตขณะที่ข้าวเปลือกอยู่ในมือของชาวนา ราคาจะตกต่ำมาก พอปลายฤดูการผลิต ซึ่งข้าวเปลือกอยู่ในมือของพ่อค้า ราคาข้าวเปลือกก็จะสูงขึ้น ประกอบกับการนำข้าวเปลือกไปขายให้โรงสี ชาวนาจะถูกหักค่าความชื้น ตลอดจนสิ่งเจือปนต่าง ๆ โดยไม่มีมาตรฐาน จนทำให้ไม่ได้รับเงินตามที่ควรจะได้ นายกรัฐมนตรีจึงคิดที่จะช่วยเหลือ โดยการซื้อเครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือกจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาเครื่องละ ๒-๓ หมื่นบาท มาใช้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เห็นว่า เงินจำนวนนี้มีค่าเท่ากับผลผลิตข้าวเปลือกที่ครอบครัวชาวนาต้องใช้เวลาในการผลิตนานถึง ๑ ปี ซึ่งนับว่ามีค่าต่อชาวนาไทยมาก หากนำเงินนี้ไปซื้อเครื่องมือดังกล่าวก็เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ประกอบกับ สถาบันฯ มีวัตถุประสงค์หลักสำคัญประการหนึ่ง คือการบริการและช่วยเหลือสังคม และเห็นว่า การช่วยแก้ปัญหาของชาวนาในกรณีนี้ ควร

อาจารย์จะเรียบจบปริญญาโท-เอกจากต่างประเทศ หากไม่ทำงานวิจัยความรู้ที่เรียนมาภายใน ๒-๓ ปี ก็ล้าหลัง ไม่เหมาะที่จะสอนหรือแนะนำคนอื่น จึงพยายามส่งเสริมให้อาจารย์สัมพันธ์กับอุตสาหกรรมภายนอกกับหน่วยงานของเอกชน ให้บริการทางวิชาการเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ทำสัญญาวิจัย (Research Contract) กับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งก็ให้ผลดีคือ อาจารย์ได้ทำการวิจัยในเรื่องที่เป็นความต้องการจริง ๆ ของสังคม

สำหรับนักศึกษา ก็พยายามสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาพยายามช่วยตัวเองให้มากที่สุด โดยสร้างห้องสมุดให้นักศึกษาใช้ได้อย่างคล่องตัว สร้างอุปกรณ์การเรียนให้นักศึกษาสามารถใช้งานได้ ซึ่งทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน

ปรัชญาในการทำงาน คิดว่าในการทำงานต้องพยายามถามตัวเองว่า เราทำงานในหน้าที่ใด จุดประสงค์ของงานคืออะไร เมื่อทราบวัตถุประสงค์ของ

เป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันฯ จึงได้เสนอความคิดนี้ไปยังคณะกรรมการนโยบายข้าว เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๔ โดยเสนอความเห็นที่ว่า เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือกนั้น ไม่จำเป็นจะต้องซื้อจากต่างประเทศ สถาบันฯ สามารถผลิตให้ได้ในราคาเครื่องละ ๒-๓ พันบาท คณะกรรมการนี้ซึ่งมี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมีนายบุญชู โรจนเสถียร เป็นผู้ดำเนินการ เห็นชอบตามข้อเสนอ

งานแล้ว ก็ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก ส่วนวิธีการทำงานนั้นเห็นว่ามียุทธวิธี แต่จะต้องมีความเข้าใจวิธีการทำงานของภาคตลอดเวลา โดยไม่ไปลอกใครมาทั้ง ๆ ที่ไม่เข้าใจ ซึ่งหากเห็นว่าวิธีไหนไม่ดี ก็สามารถปรับได้ แต่ที่สำคัญจะต้องยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักและเข้าใจในวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

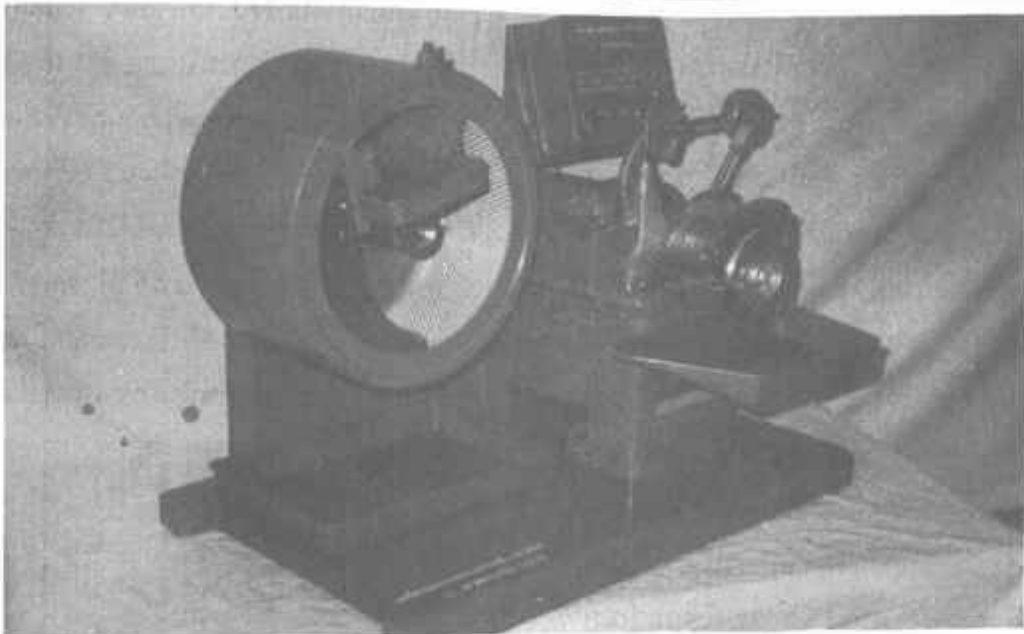
รศ.ดร.สิทธิชัย โภไคยอุดม

คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ประวัติ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ณ ตำบลสัมพันธวงศ์ อำเภอยานนาวา เริ่มเรียนหนังสือระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ที่โรงเรียนศิริวิทยากร อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และ

ศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนเซนต์จอห์น กรุงเทพฯ ทั้งนี้ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนนี้ ก็ได้รับทุน American Field Service ไปเรียนชั้นปีที่ ๑๒ ณ Bel Air Senior High School มลรัฐแมริแลนด์ สหรัฐอเมริกา เป็นเวลา ๑ ปี ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ก็ได้รับทุน Colombo Plan เข้าเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย New South Wales เมืองซิดนีย์ ออสเตรเลีย และได้รับปริญญา Bachelor of Engineering พร้อมด้วย

และได้มีมติให้สถาบันฯ ทำการผลิตเครื่องมือนี้รุ่นแรกจำนวน ๒๐ เครื่อง ภายในเดือนมกราคม ๒๕๒๔ ซึ่งสถาบันฯ ก็สามารถทำการผลิตได้ภายใน ๑๐ วัน เมื่อนำไปเสนอคณะกรรมการฯ และนำไปใช้ก็ปรากฏว่าได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ

การประดิษฐ์เครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก

ต่อมาคณะกรรมการนโยบายข้าวมีความเห็นว่า เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือกสามารถแก้ปัญหาเพียงส่วนหนึ่งของชาวนาที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม แต่ยังมีปัญหาหนึ่งที่สำคัญและชาวนาไม่ได้รับความ

First Class Honours และได้ที่หนึ่งของคณะวิศวกรรมศาสตร์ จึงมีสิทธิได้รับทุนพิเศษของมหาวิทยาลัยให้ศึกษาปริญญาเอกที่เรียกว่า Dean's Scholarship และได้รับปริญญา Doctor of Philosophy สาขาวิชา Solid State Electronics เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ในระหว่างที่ศึกษาปริญญาเอกนี้ ก็ได้เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาปริญญาตรีด้านวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ ณ School of Electrical Engineering มหาวิทยาลัย New South Wales เมื่อกลับมาเมืองไทย ก็เข้ารับราชการเป็นอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ ศูนย์นนทบุรี ลาดกระบัง และได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าภาควิชาอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๒๔ ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นรองคณบดีฝ่ายบริหาร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

ผลงานในอดีตที่ภูมิใจ ในระยะแรกที่จบการศึกษาจากต่างประเทศใหม่ ๆ ได้เขียนบทความแบบ Original ลงในวารสารมาตรฐานสากลของโลก

ถึง ๓๕ บทความ ต่อมาก็เริ่มทำงานวิจัยโดยเน้นด้านเทคนิค เช่น เครื่องโทรศัพท์ตู้สาขาอัตโนมัติ แบบไม่มี Operator ซึ่งปัจจุบันเริ่มผลิตจำหน่ายบ้างแล้ว ฯลฯ เป็นต้น และในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ก็ได้รับรางวัลนักประดิษฐ์ดีเด่นประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับบริษัท IBM (Thailand) จากผลงานการประดิษฐ์เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือก แบบลาดกระบัง ๐๑/๒ ร่วมกับ รศ.ดร.โกศล เพ็ชรสุวรรณ นอกจากนี้ยังได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธาน และกรรมการในคณะกรรมการชุดต่างๆ อาทิเช่น ดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของศูนย์วิชาการไทย-ออสเตรเลีย ดำรงตำแหน่งอนุกรรมการฝ่ายวิชาการของสมาคมอุปกรณ์การวัด และวิศวกรรมควบคุม ฯลฯ เป็นต้น

ปรัชญาในการทำงาน พยายามทำงานโดยอาศัยเหตุผล เสียสละ ซึ่งทำให้ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์เป็นอย่างดี

เป็นธรรมดาที่สุด คือ การตีราคาคุณภาพข้าวเปลือกที่ขาดมาตรฐาน กล่าวคือ เมื่อชาวบ้านนำข้าวเปลือกไปขายให้โรงสี โรงสีจะตีคุณภาพข้าวเปลือกว่าจะสีเป็นข้าวสาร ๕% หรือ ๑๐% โดยที่ชาวบ้านไม่สามารถโต้แย้ง ดังนั้น คณะกรรมการนโยบายข้าวจึงได้มอบให้สถาบันฯ ดำเนินการผลิตเครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือกขึ้นใช้ ซึ่งเมื่อผลิตแล้วปรากฏว่าสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้เป็นอย่างดี เพื่อให้การใช้เครื่องมือนี้เป็นไปอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด สถาบันฯ ก็ได้ออกไปช่วยเหลือฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชาวนา ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ ให้เข้าใจถึงหลักการและวิธีการใช้ ตลอดจนประโยชน์ของการใช้ ขณะเมื่อนำเครื่องมือนี้ไปเผยแพร่คำว่า "เครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก" สื่อความหมายได้ยาก ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น "เครื่องตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก" ซึ่งเป็นที่รู้จักกันจนทุกวันนี้

จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๖ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ก็ได้พิจารณาให้เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีประโยชน์ต่อประเทศโดยได้รับรางวัลที่ ๑ ฝ่ายวิทยาศาสตร์ ปี ๒๕๒๖ เป็นเงินรางวัลจำนวน ๓ แสนบาท และประมาณเดือนสิงหาคมในปีเดียวกันนั้นเอง คณะรัฐมนตรีก็มีนโยบายให้โรงสีใช้เครื่องตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกในการซื้อข้าวเปลือกเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ พร้อมกันนั้นก็ได้ประกาศให้โรงสี

อาจารย์ศิริชัย หุชวัฒน์

อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ประวัติ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ณ จังหวัดนนทบุรี เริ่มเรียนหนังสือชั้นต้นที่โรงเรียนอนุบาลนนทบุรี จบชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนกฤษณาวิทยา จังหวัด

นนทบุรี และจบชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนวัดบวรนิเวศ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ และในปีเดียวกันนั้นเอง ก็เข้าศึกษาที่โรงเรียนช่างกลขนส่งทหารบก แผนกช่างยนต์ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ศึกษาต่อที่วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา แผนกช่างยนต์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตพระนครเหนือ ในคณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาเครื่องกล เมื่อจบการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ก็เริ่มเข้าทำงานเป็นอาจารย์ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง อยู่ในภาคเครื่องกลของคณะวิศวกรรมศาสตร์ เมื่อทำงานได้ ๑ ปี ก็เริ่มเข้าทำงานวิจัยร่วมกับรองอธิการบดี และคณบดีทำการประดิษฐ์เครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก จนได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์คิดค้นที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ประจำปี ๒๕๒๖

ปรัชญาในการทำงาน คิดว่าพยายามทำงานให้ดีที่สุด โดยพยายามลดปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคในการทำงานให้หมดไป

ใช้เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือกประกอบการซื้อขายข้าวเปลือกด้วย

รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือก

วัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์ เพื่อใช้ในกิจการการซื้อขายข้าวเปลือกของโรงสีและงานบริการต้นข้าว

หลักการ วิธีการ กรรมวิธี นำข้าวเปลือก ๑๐๐ กรัม ให้นำหน่วยสีของเครื่องนี้สีเป็นข้าวกล้อง แล้วขัดมันให้เป็นข้าวสารที่มีระดับความขาวตามชนิดของข้าว เช่น ตีเลิศ ตี ปานกลาง ธรรมดา จากนั้นนำข้าวสารที่ได้ไปแยกเมล็ดข้าวหักออกให้เหลือแต่ต้นข้าว ซึ่งมีเมล็ดข้าวตั้งแต่ ๘ ใน ๑๐ ส่วนขึ้นไป นำหนักของต้นข้าวที่ได้รับจะบอกชนิดของข้าวเปลือกนั้น

วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์และแหล่งที่มา ประกอบด้วยอลูมิเนียมหล่อ เหล็กเหนียวหล่อ มอเตอร์

ไฟฟ้า และวัสดุอื่น ๆ ที่ผลิตในประเทศแทบทั้งสิ้น

ลักษณะและคุณสมบัติ เป็นเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ที่จะบอกให้ทราบ ว่า ข้าวเปลือกเมื่อสีเป็นข้าวสารแล้ว จะได้ข้าวสารคุณภาพชั้นใด ซึ่งการทำงานของเครื่องประกอบด้วย การกะเทาะข้าวเปลือก การขัดมันข้าวกล้อง และการคัดข้าวสารให้เหลือแต่เมล็ดต้นข้าว สามารถจะบอกชนิดข้าวเปลือกได้อย่างรวดเร็วและแน่นอน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องที่ใช้งานง่ายและเหมาะสมสำหรับการใช้ประกอบการพิจารณาซื้อขายข้าวเปลือกในชนบท

ประโยชน์หรือคุณค่าที่จะได้รับ

๑. สามารถตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกได้ละเอียด สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา และแรงงาน ดีกว่าวิธีอื่น
๒. สามารถทำให้การพิจารณาคุณภาพข้าวเปลือก และกำหนดชั้นชนิดข้าวที่จะซื้อขายได้ง่าย

คล่องตัว และถูกต้องตามความจริงของข้าวชนิดนั้น ๆ รวมทั้งนำหนักข้าวที่จะสีได้จริง

๓. สามารถทำการแยกต้นข้าว ตามชั้นชนิดของข้าวตามมาตรฐานของกระทรวงพาณิชย์ ด้วยตะแกรงกลม และสามารถทราบน้ำหนักของต้นข้าวว่าสีได้น้ำหนักเท่าใดต่อต้นข้าวเปลือกจากการชั่งน้ำหนักต้นข้าวที่สีตรวจสอบได้

๔. น้ำหนักข้าวจากการสีตรวจสอบของข้าวแต่ละชนิดคุณภาพ เทียบกับสีจริงจากโรงสีทั่วไป ต้นข้าวเฉลี่ยน้อยกว่าโรงสีใหญ่ ประมาณร้อยละ ๓-๖ (รวมข้าวทุกชนิด) ปลายข้าวเฉลี่ยมากกว่าโรงสีใหญ่ ประมาณร้อยละ ๒-๔ (รวมข้าวทุกชนิด)

๕. เครื่องสีตรวจสอบ ตั้งการขัดสีไว้มีความขาวในคุณภาพความขาวของมาตรฐานข้าวชนิด ๑๐๐% ดังนั้น ข้าวที่นำมาสีตรวจสอบ หากคุณภาพต่ำกว่าข้าวชนิด ๑๐๐% เมื่อนำข้าวชนิดนั้น ๆ ไปทำการสีจริงจากโรงสี ก็จะต้องทำการขัดสีเบาเพียงให้ได้ความขาวตามคุณภาพของมาตรฐานน้ำหนักข้าวสารและต้นข้าวจะได้มากเพิ่มขึ้น ตามลำดับชั้นชนิดของความขาวตามมาตรฐานนั้น ๆ ประมาณร้อยละ ๑.๘-๑ ตามลำดับ

๖. ให้ความเป็นธรรมในการซื้อขายมากกว่า

การตรวจสอบด้วยวิธีอื่น เพราะผู้ซื้อสามารถแสดงกรรมวิธีตรวจสอบ เช่น ชั่งน้ำหนักตัวอย่างข้าวเปลือกก่อนนำมาสี ชั่งน้ำหนักข้าวสารที่สีได้แล้วทั้งต้นข้าวและปลายข้าว รวมทั้งรำและแกลบที่สีได้ด้วย ให้ผู้ขายรู้เห็นชัดเจนได้อย่างละเอียด

๗. เหมาะสมกับโรงสีใหญ่ที่ยังขาดผู้ชำนาญในการพิจารณากำหนดชั้นชนิดข้าวเปลือกและประมาณการน้ำหนักจากข้าวเปลือกที่จะสีได้เป็นข้าวสารและสถาบันที่ควบคุมปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับเรื่องข้าวที่ควรมีไว้ใช้

ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ปี ๒๕๒๖ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งบุคคลนำสนใจทั้ง ๓ ท่าน ประจำเดือนเมษายนได้ร่วมกันประดิษฐ์คิดค้น แต่อย่างไรก็ตามบุคคลทั้ง ๓ ต่างก็มีความเห็นร่วมกันว่า การประดิษฐ์คิดค้นเครื่องตรวจสอบชนิดข้าวเปลือกจะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้เลย หากปราศจากความช่วยเหลือจากเพื่อนอาจารย์ และนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **นายปิ่น โภไคยอุดม** ซึ่งได้ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีเกี่ยวกับเครื่องกล

การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

กับ การบริหารราชการ

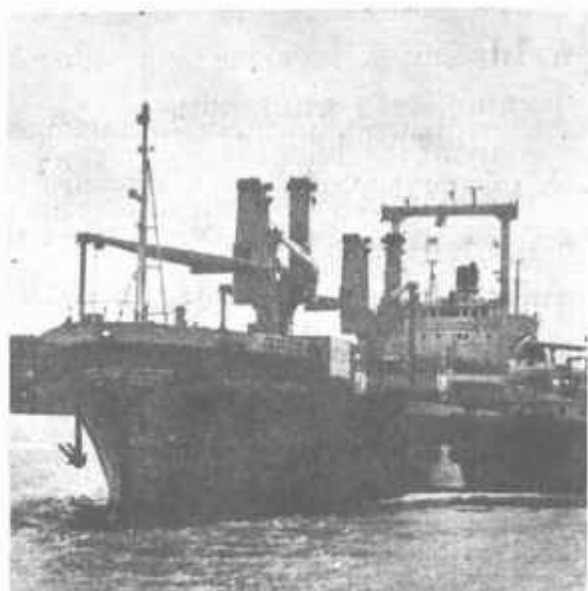
ทั่วไป

การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้เริ่มมีการวางแผนปฏิบัติการอย่างจริงจังมาตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๔ สำหรับเป็นที่ตั้งอุตสาหกรรมหลัก อุตสาหกรรมเบา อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ พร้อมทั้งการจัดระบบบริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าเรือน้ำลึก ถนน รถไฟ ไฟฟ้า น้ำ โทรศัพท เทเลกซ์ ฯลฯ รวมตลอดทั้งการวางแผนล่วงหน้าสำหรับผลกระทบที่จะตามมา ทั้งในด้านการเพิ่มขึ้นของชุมชน และสิ่งแวดล้อม

- ผู้อำนวยการศูนย์วิเคราะห์และประสานแผนปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ** เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๗ ศูนย์วิเคราะห์และประสานแผนปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อรัฐบาลได้เริ่มประกาศแผนงานนี้ออกไปหลายวงการก็ยังมีข้อสงสัยและตั้งคำถามอยู่ตลอดเวลาว่า จะเป็นไปได้หรือไม่? จะเอาจริงหรือไม่? ฯลฯ บางกลุ่มถึงกับสรุปว่า เป็นเรื่องของความฝันอีกแล้ว ทั้งนี้เพราะแผนงานนี้เป็นแผนงานขนาดใหญ่ ใช้เงินลงทุนสูง และต้องการความร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ รวมตลอดทั้งสถาบันการเงินระหว่างประเทศต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นแนวทางใหม่ ที่รัฐบาลยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน จนอาจกล่าวได้ว่า เป็นการเปิดมิติใหม่ของการพัฒนาประเทศ

ทำในชายฝั่งทะเลตะวันออก

เหตุผลที่เลือกพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรม บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก มีอยู่หลายประการ กล่าวคือ ก๊าซธรรมชาติที่จะใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก ในขั้นแรกนั้นได้มีการพัฒนาและวางท่อได้ทะเลจากหลุมก๊าซในอ่าวไทย มาขึ้นฝั่งที่บริเวณมาบตาพุดแล้ว ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศเอื้ออำนวยให้ก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ได้ มีที่ดินติดทะเลขนาดใหญ่เพียงพอที่จะขยายเป็นแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไปได้ในอนาคต มีแหล่งน้ำจืดเพียงพอและสามารถควบคุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้ นอกจากนี้ ปัจจุบันยังมีโครงสร้างพื้นฐานหลัก ซึ่งค่อนข้างสมบูรณ์อยู่แล้วทั้งระบบถนน ระบบไฟฟ้า มีท่าเรือพาณิชย์สัทธิบ และสนามบินอยู่ระดับที่สามารถใช้งานได้ทันที ในอันที่จะช่วยสนับสนุนการขนส่งวัสดุ อุปกรณ์ในช่วงระหว่างการก่อสร้างเพื่อพัฒนาพื้นที่เป้าหมายทั้งบริเวณแหลมฉบังและบริเวณมาบตาพุด รวมตลอดทั้งสามารถพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมได้ง่าย และประการสำคัญก็คือ พื้นที่เป้าหมายอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากเกินไป จนอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในระยะแรก

นโยบายการพัฒนา

จากศักยภาพการพัฒนาอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่มีอยู่ค่อนข้างสูงนี้ จึงได้มีการกำหนดนโยบายหลักการพัฒนาไว้ ๓ ประการ คือ

- เพื่อกระจายความเจริญ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกจากกรุงเทพมหานครสู่ภูมิภาคอย่างเป็นระบบ
- เพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศเข้าสู่โฉมหน้าอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยในระยะแรกกำหนดจะให้ทรัพยากรภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก๊าซธรรมชาติ แรงงาน และตลาดภายในประเทศเป็นหลัก
- เพื่อเป็นศูนย์กลาง ที่จะสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นการเปิดประตูใหม่สำหรับการพัฒนาประเทศ

พื้นที่เป้าหมายการพัฒนา

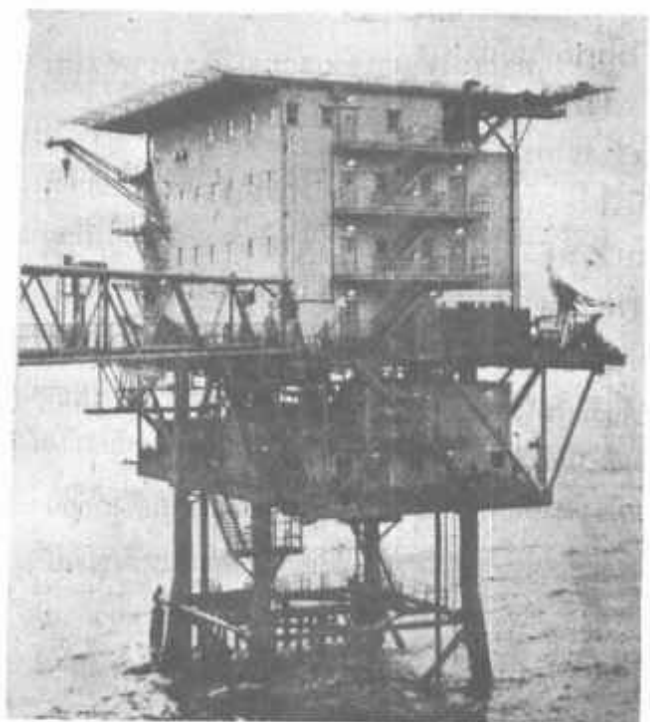
ในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนานั้น จะอาศัยอุตสาหกรรมเป็นจุดเริ่มต้นนำการพัฒนาโดยภาคเอกชน เป็นผู้นำการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ส่วนรัฐบาลเป็นผู้นำการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมาสนับสนุน ควบคู่กับการจัดแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม การพัฒนาชุมชน การส่งเสริมการลงทุน การควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้อุตสาหกรรมต่างๆ สามารถเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในระยะแรกรัฐบาลจะลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักให้ก่อน เพื่อชักนำการลงทุนภาคอุตสาหกรรมให้เกิดขึ้นตามแผน ทั้งนี้ ได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ ๒ บริเวณ คือ

บริเวณแหล่งอุตสาหกรรมหลักมาบตาพุด

จังหวัดระยอง กำหนดให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบในการผลิตรวมถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ โดยรัฐจะจัดระบบบริการโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น ได้แก่

- ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด สามารถรับเรือขนาด ๑๒๐,๐๐๐ ตัน เทียบท่าได้
- นิคมอุตสาหกรรมหลักมาบตาพุด
- ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำดอกกรายมายังแหล่งอุตสาหกรรมมาบตาพุด
- ทางรถไฟแยกจากสายอะเชิงเทรา-สัตหีบ ไปยังแหล่งอุตสาหกรรมมาบตาพุด
- เคนะชุมชนสำหรับแรงงานอุตสาหกรรมและบริการต่อเนื่อง
- ระบบถนน
- ระบบสื่อสารโทรคมนาคมต่าง ๆ ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงภายในประเทศ และกับต่างประเทศได้
- การควบคุมและป้องกันด้านมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม

บริเวณแหล่งอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี กำหนดให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยรัฐจะก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

- ทำเรือพาณิชย์แหลมฉบัง ที่สามารถรับเรือขนาด ๑๒๐,๐๐๐ ตัน เทียบท่าได้
- นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก
- ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำหนองค้อมายังบริเวณแหลมฉบัง
- ทางรถไฟแยกจากสายจะเชิงเทรา-สัตหีบ ไปยังแหลมฉบัง
- เคหะชุมชนสำหรับแรงงานอุตสาหกรรมและบริการต่อเนื่องอื่น ๆ
- ปรับปรุงระบบถนนให้สมบูรณ์ขึ้น
- ระบบสื่อสารโทรคมนาคมต่าง ๆ ที่สามารถติดต่อเชื่อมโยงภายในประเทศ และกับต่างประเทศได้

นอกจากพื้นที่เป้าหมาย ๒ บริเวณดังกล่าวข้างต้นก็ยังได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาแหล่งชุมชนใกล้เคียงเพื่อสนับสนุนพื้นที่เป้าหมายดังกล่าวด้วย เช่น ปรับปรุงเมืองพัทยาให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจและพาณิชย์ สำหรับสนับสนุนการพัฒนาด้วย

แผนการลงทุน

จากประมาณการเบื้องต้น แผนงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจะใช้เงินลงทุนทั้งหมดประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ในช่วงระยะเวลาประมาณ ๑๐ ปี ประกอบด้วย

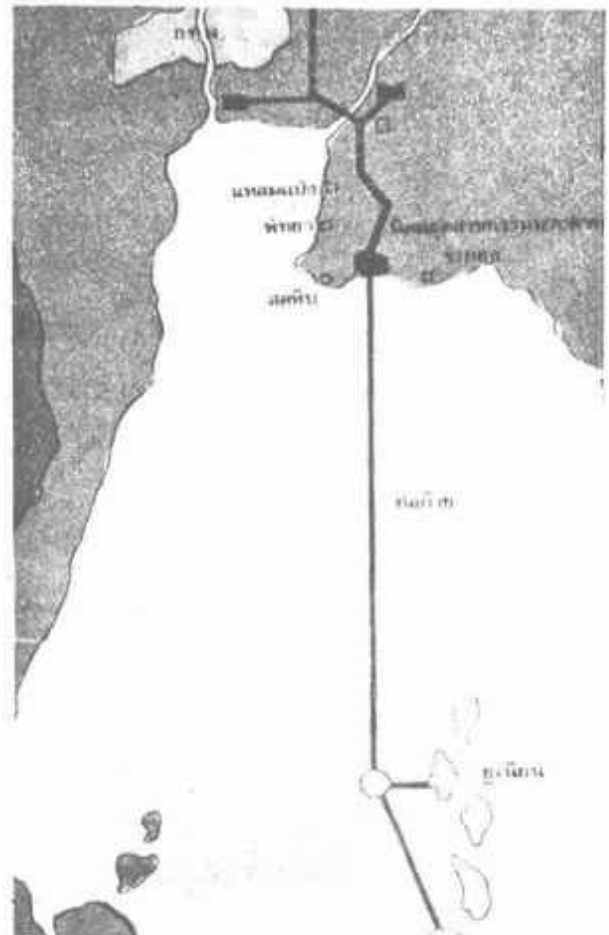
การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประมาณร้อยละ ๒๕ หรือ ๒๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยแยกแหล่งเงินลงทุนออกได้เป็น

แหล่งเงินทุน ร้อยละ ๖๐ หรือ ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท
งบประมาณ ร้อยละ ๔๐ หรือ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

การลงทุนด้านอุตสาหกรรม ประมาณร้อยละ ๗๕ หรือ ๗๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยแยกแหล่งเงินลงทุนออกได้เป็น

ภาคเอกชน ร้อยละ ๗๕ หรือ ๕๖,๒๐๐ ล้านบาท

ภาครัฐบาล ร้อยละ ๒๕ หรือ ๑๘,๘๐๐ ล้านบาท

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

แผนงานการพัฒนาในระยะแรกนี้ คาดว่าจะก่อให้เกิดการจ้างแรงงานทั้งทางตรงและทางอ้อมในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งยังไม่รวมถึงแรงงานที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากกิจกรรมต่อเนื่องทางด้านพาณิชย์และบริการอื่น ๆ ที่จะติดตามมาอีก อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาขึ้นมาในในระยะแรก จะเป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ และจะช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศได้ประมาณ ปีละ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับชุมชนในอนาคต ที่จะเป็นผลติดตามมาจากแผนพัฒนานี้ อาจคาดการณ์ได้ว่า

เมืองชลบุรี จะเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นทั้งในเชิงธุรกิจการค้า และการบริหารงานภาครัฐบาล

แหลมฉบัง จะเป็นเมืองท่าสมัยใหม่ของประเทศ

พัทยา จะเป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่ไปกับศูนย์พาณิชย์ และธุรกิจการค้า

มาบตาพุด จะเป็นเมืองอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของประเทศ

เมืองระยอง จะเป็นศูนย์บริการและฐานการศึกษา และวิจัย ด้านเทคโนโลยี

การบริหารราชการ : ความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

จุดอ่อนจากบทเรียนในอดีต

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศใน

ช่วงระยะเวลากว่า ๒๐ ปี ที่ผ่านมาของทางราชการ กล่าวได้ว่าเกือบทั้งหมดเป็นการดำเนินงานในลักษณะการพัฒนาเป็นรายโครงการ โดยหน่วยราชการใดหน่วยราชการหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง สำหรับแต่ละโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยงานระดับกรม หรือหน่วยงานวิวิธศึกษาในสังกัด ของกระทรวงต่าง ๆ โดยแต่ละหน่วยงานต่างก็มีอิสระและสามารถดำเนินการพัฒนาโครงการได้อย่างค่อนข้างเอกเทศ เนื่องจาก ระบบการบริหารราชการของไทย มีลักษณะเป็นการวางระบบบริหารงานตามแนวตั้งหรือในระดับเล็ก เริ่มตั้งแต่การจัดองค์กรและระบบการตัดสินใจเป็นขั้นตอนลดหลั่นลงมาจากระดับกระทรวง จนถึงระดับกรม กอง และแผนกต่าง ๆ ตามลำดับ และระบบนี้ ก็ได้หยั่งรากลึกลงในวงราชการควบคู่กับการพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผลที่ติดตามมาก็คือระบบประสานงานตามแนวราบ หรือในระดับกว้าง ระหว่างกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ยังเป็นจุดอ่อนของการบริหารราชการของไทยอยู่แม้ในปัจจุบัน

ในอดีต ปัญหาจุดอ่อนเรื่องระบบประสานงานในแนวราบระหว่างกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ไม่แสดงออกอย่างเด่นชัด เนื่องจากการพัฒนาประเทศในระยะแรก ยังไม่สลับซับซ้อน และอยู่ในวิสัยที่จะพัฒนาเป็นรายโครงการ ๆ ไปโดยเอกเทศได้ แต่เมื่อระดับการพัฒนาประเทศสูงขึ้นภายใต้ประชากรที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น และทรัพยากรธรรมชาติที่มีน้อยลง การพัฒนาประเทศจึงทวีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาประเทศในลักษณะเป็นแผนงานรวมแบบผสมผสาน คือ พัฒนาโครงการต่าง ๆ พร้อมกันเป็นชุดให้รับและส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยแนวนอนนี้ จะทวีความจำเป็นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจาก การพัฒนาโครงการต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อโครงการอื่น ๆ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ทำให้ต้องประสานโครงการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยประสานงาน

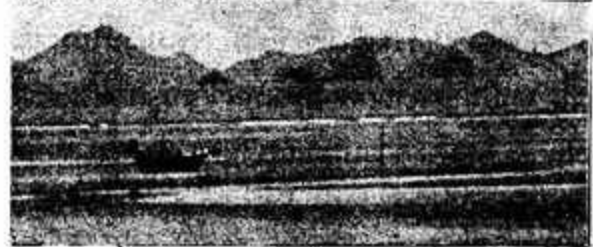
แนวทางปฏิบัติโดยทั่วไปของราชการ จึงออกมาในรูปของการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อช่วยประสานงานในระดับต่าง ๆ อาทิเช่น คณะกรรมการในระดับชาติ เพื่อช่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างกระทรวง คณะกรรมการในระดับกระทรวง เพื่อช่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานในกระทรวงเดียวกัน เป็นต้น แต่การทำงานในรูปของคณะกรรมการ จะได้ผลหรือไม่เพียงใดก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลัก ๒ ประการคือ

- คณะกรรมการ มีอำนาจจริงหรือไม่ในอันที่จะดึงอำนาจออกมาจากกระทรวง หรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อตัดสินใจ และสั่งการให้กระทรวงหรือหน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบปฏิบัติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก
- หน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการ มีขีดความสามารถเพียงใดในอันที่จะประมวลและวิเคราะห์เรื่องในประเด็นต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาตัดสินใจต่อไป

กรณีการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

การวางระบบบริหารงาน สำหรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในหลักการก็ได้แตกต่างไปจากแนวทางปฏิบัติโดยทั่วไปของทางราชการ กล่าวคือ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกขึ้นเพื่อรับผิดชอบโดยเฉพาะ แต่โดยที่แผนงานนี้เป็นการพัฒนาขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก การปฏิบัติงานต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ รวมตลอดทั้งสถาบันการเงินระหว่างประเทศด้วย จึงได้อาศัยกลไกการบริหารราชการมาวางระบบการตัดสินใจและการประสานงานนโยบาย

ในระดับสูงสุด เพื่อจะได้แปรนโยบายออกเป็นแผนปฏิบัติการของโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานรวม และหมายกำหนดการระยะเวลาทำงานที่สอดคล้องซึ่งกันและกันก่อน แล้วจึงกระจายงานออกไปให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับไปปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนงานรวม

คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่อง

คณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อประสานงานการปฏิบัติของส่วนราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและดูแลงานสำคัญเฉพาะเรื่องอีก ๔ คณะ คือ

- คณะอนุกรรมการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา) เป็นประธาน และการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ
- คณะอนุกรรมการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกชายฝั่งทะเลตะวันออก มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน และการท่าเรือแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ
- คณะอนุกรรมการพัฒนาการศึกษาและสังคม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมการลงทุนชายฝั่งทะเลตะวันออก มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล ตะวันออก

คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย ๗ คนๆ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีศูนย์วิเคราะห์และประสานแผนปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ ทั้งนี้ คณะกรรมการได้รับมอบอำนาจเป็นพิเศษจากคณะรัฐมนตรีให้สามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแทนคณะรัฐมนตรีได้ แล้วเพียงแต่รายงานคณะรัฐมนตรีทราบ ในภายหลังเท่านั้น

สรุป : การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก กับการบริหารราชการ

ความสำเร็จในระยะที่ผ่านมา

รูปแบบองค์กรการบริหารงานพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่มีอยู่เป็นเพียงการวางระบบการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น ทำให้สามารถกำหนดนโยบายได้อย่างแน่ชัด แปรนโยบายออกเป็นแผนงานที่แน่ชัดว่าประกอบด้วยโครงการอะไรบ้าง จนถึงขั้นการประสานแผนงานเข้าด้วยกันเป็นชุดภายใต้หมายกำหนดการของโครงการต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จนอาจกล่าวได้ว่า เป็นแนวทางใหม่ที่ทางราชการยังไม่เคยทำได้อย่างรวดเร็วเช่นนี้มาก่อน กล่าวคือ เพียงช่วงเวลาประมาณ ๓ ปีเศษที่ผ่านมา แผนงานนี้ได้ก้าวหน้าไปจนถึงขั้นได้เริ่มมีการก่อสร้างบางโครงการไปแล้ว ตัวอย่างเช่น โครงการท่อน้ำดอกกรายมาบตาพุด ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ใช้เงินกว่า ๕๐๐ ล้านบาท และมีกำหนดจะก่อสร้างแล้วเสร็จในปลายปีนี้

จุดอ่อนยังมีและต้องแก้ไขต่อไป

อย่างไรก็ตามต้องยอมรับความจริงประการหนึ่งว่า ในขั้นดำเนินการปฏิบัติจริงตามแผนนั้น ก็ยังใช้กลไกระบบราชการปกติของหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในแต่ละโครงการ โดยแต่ละหน่วยงานต่างมีกฎเกณฑ์และสมรรถภาพในการปฏิบัติไม่เหมือนกัน ซึ่งจะไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานตามแผนงานขนาดใหญ่ที่ทุกโครงการจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ภายใต้เงื่อนไขเรื่องเวลาที่จะต้องให้แล้วเสร็จสอดคล้องซึ่งกันและกัน แตกต่างจากการทำงานเป็นรายโครงการแบบเอกเทศ

ทุกฝ่ายในทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแผนงานนี้ ได้รับรู้และตระหนักถึงจุดอ่อนดังกล่าวข้างต้นเป็นอย่างดี เนื่องจากจะมีการเริ่มก่อสร้างโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้น และปัญหาประสานการปฏิบัติก็จะเพิ่มขึ้นตามมา ขณะนี้ จึงกำลังพิจารณาวางระบบบริหารงานในขั้นตอนต่อไป ทั้งสำหรับระยะสั้นและระยะยาวที่จะให้มีอิสระและความคล่องตัวมากกว่าระบบราชการโดยปกติทั่วไป เพื่อให้สามารถปฏิบัติแผนงานนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป [๑๖]

สารพัดทุกข์ ข้าราชการ

วารสารฉบับเดือนมีนาคม กองบรรณาธิการ
ได้ลงข้อปริบททุกข์ของเพื่อนข้าราชการไปแล้ว ๒ ราย
ฉบับนี้เป็นคำตอบ

รายแรก เป็นเรื่องของคุณสน เจ้าพระยา
เกี่ยวกับการถูกคำสั่งประจำกรมแบบสายฟ้าแลบให้
ไปนั่งในห้องเย็น และถูกให้เขียนเรียงความเรื่อง
หลักราชการ

อ่านดูแล้วก็รู้สึกเห็นใจและเข้าใจว่าทำไมคุณ
สนจึงทุกข์เพราะเกิดอับอายว่าถูกสั่งประจำกรมซึ่งคน
ส่วนใหญ่ยังเข้าใจกันว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี แต่ความจริง
นั้นเหตุผลที่ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้ข้าราชการประจำ

กรมมีอยู่หลายกรณี ตั้งแต่กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำ
ผิดทางวินัย กรณีไปศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมนาน ๆ
จนถึงกรณีที่มีความจำเป็นพิเศษเพื่อประโยชน์แก่
ราชการ ซึ่งเป็นกรณีของคุณสน แต่ก็อยากจะบอกให้
คุณสนใจขึ้นขึ้นมาบ้างว่าข้าราชการที่ถูกสั่งประจำ
กรมกรณีแบบเดียวกับคุณนี้มีอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย
และไม่ใช่ว่าเรื่องเสียหายร้ายแรงอะไรเลย

ถ้าคุณสนยังไม่ลืมว่าการเป็นข้าราชการก็เพื่อ
ทำงานรับใช้ประชาชน คุณก็ควรทำใจให้ได้ในเมื่อ
ผู้บังคับบัญชาท่านเห็นว่าการให้คุณประจำกรมก็เพื่อ
ให้มีผู้มาปฏิบัติงานที่เหมาะสม(กว่า)และเกิด
ประโยชน์ต่อประชาชนมากขึ้น คุณจึงไม่ควรเสียใจ
(คนเราย่อมเก่งกันคนละด้าน เมื่อคุณไม่เหมาะกับงาน
เดิมก็ไม่ควรฝืนใจทำต่อไป) การที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้
คุณประจำกรมก็คงเพื่อจะหาทางจัดให้คุณลงในตำแหน่ง

ที่เหมาะสมกับคุณต่อไปนั่นเอง อย่าเพิ่งคิดมาก และตีโพยตีพายไป ตั้งสติให้ดี และพยายามใช้เวลาที่ประจำกรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับปัญหาที่คุณถาม ขอตอบสั้น ๆ ดังนี้

๑. ปัญหาที่ว่าผู้บังคับบัญชาจะสั่งคุณประจำกรมได้อีกนานเท่าใด และคุณควรจะทำอย่างไรจะดี

ตามหลักเกณฑ์ ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้คุณประจำกรมได้ไม่เกิน ๖ เดือน ถ้าจะให้อยู่เกินกว่านั้นก็ต้องชี้แจงเหตุผลและขออนุมัติต่อ ก.พ. ซึ่งกรณีนี้ ก.พ. จะอนุมัติก็ต้องเป็นเหตุผลพิเศษจริง ๆ สำหรับการปฏิบัติตัวของคุณในขณะนี้นั้น ขอแนะนำว่าทำให้สงบ ๆ มีเหตุมีผล ใครจะพูดว่าอะไรก็ใจเย็น ๆ เอาไว้ นึกถึงสุภาวดี ซ้ำ ๆ ได้พร้าสองเล่มงาม กาลเวลาจะช่วยคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ไปเอง ถ้ามีเวลาว่างมากก็ใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะได้มีโอกาสทำงานที่สำคัญ ๆ ต่อไปในอนาคต แล้วก็อย่าลืมพิจารณาไตร่ตรอง ทบทวนดูว่า ทำไมผู้บังคับบัญชาจึงคิดว่า คุณไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และอย่าเข้าข้างตัวเอง ลองสมมติให้ตัวคุณเป็นผู้บังคับบัญชาและดูว่าคุณจะมองเห็นอะไรบ้าง พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด อย่างไรก็ตามเสียผู้บังคับบัญชาก็ต้องพึ่งลูกน้องที่มีฝีมือเสมอ

๒. ปัญหาที่ว่าทำอย่างไรจึงจะให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้กลับไปทำงานที่กองตามเดิมเรื่องนี้ก็ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าจะสั่งให้คุณประจำกรมได้ไม่เกิน ๖ เดือน ดังนั้นผู้บังคับบัญชาของคุณจะให้กลับไปทำงานที่กองเมื่อไรก็ได้ภายใน ๖ เดือนนี้ เมื่อท่านเห็นว่า มีตำแหน่งที่เหมาะสมกับคุณก็ควรจะออกคำสั่งให้คุณไปทำงานในตำแหน่งนั้นต่อไปโดยเร็ว

๓. ปัญหาที่ว่าคุณจะถูกอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ได้หรือไม่นั้น การอุทธรณ์นี่คงจะไม่ได้แน่เพราะไม่เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย ส่วนการร้องทุกข์นั้นจะทำ

ได้ก็ต่อเมื่อผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง กรณีของคุณพิจารณาดูแล้วไม่เข้าข่าย จึงอยากขอแนะนำคุณเสนอว่าอย่าไปกังวลคิดถึงเรื่องนี้เลย รอดูไปก่อน ทำตามคำแนะนำ ผลอ ๆ สิ่งที่คุณคิดว่าร้าย อาจจะกลายเป็นดีก็ได้

ราชที่ ๒ เป็นข้อปรับทุกข์ของ**หนูข้าราชการผู้อาวุโสน้อย** ที่สอบตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ ๔ ได้ แต่มีผู้สอบได้หลายคน เลยสงสัยว่าเขาจะพิจารณาแต่งตั้งกันตามอาวุโสหรือไม่ อย่างไร

ก่อนอื่นขอทำความเข้าใจกับหนูก่อนว่า การแต่งตั้งให้ข้าราชการดำรงตำแหน่งนั้น ผู้บังคับบัญชาจะยึดหลักความรู้ความสามารถเป็นหลัก ส่วนหลักอาวุโสนั้น จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณาก็ต่อเมื่อมีผู้มีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันให้เลือกหลายคน ดังนั้นกรณีของหนู ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้ใดมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งมากที่สุด ก็อาจแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งได้ แม้จะอาวุโสน้อยกว่าคนอื่นก็ตาม ปัญหาที่จะตอบหนูต่อไปนี้จึงหมายความว่าผู้สอบได้ทุกคนมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน จำเป็นต้องดูอาวุโสเป็นเครื่องประกอบการพิจารณา

๑.-๒. หนูสงสัยว่าอาวุโสตามความหมายของราชการคืออะไร และกรณีของหนูจะถือว่าอาวุโสกว่าคนอื่นในการที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งหรือไม่

อาวุโสในราชการนั้น ตามหลักก็มีอยู่ ๓ อย่าง คือ เงินเดือน เวลาที่ดำรงตำแหน่งนั้น และอายุราชการ เมื่อทุกคนมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน ผู้บังคับบัญชาจึงต้องใช้ดุลพินิจให้ความเป็นธรรมกับทุกคนในการเลือกสรร อาวุโสก็เข้ามาเกี่ยวข้อง

นี้ อาวุโสยังมีผู้ที่ไม่เข้าใจอยู่อีกมากกว่าต้องพิจารณาเรียงตามลำดับตามหัวข้อที่กล่าวไป จริง ๆ แล้วไม่ใช่ไม่เคยมีหลักเกณฑ์ตายตัวว่าจะพิจารณาอาวุโสอันไหนเป็นหลัก อันไหนรอง การพิจารณาอาวุโสที่แท้จริงอยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาว่าตำแหน่งหรือลักษณะงานนั้น ๆ ควรใช้อาวุโสด้านใดเป็นหลัก ขอยกตัวอย่างกรณีตำแหน่งของหนู ดังนี้

● เงินเดือน กรณีนี้การใช้อาวุโสเงินเดือนเป็นหลักเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เพราะว่าตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ใช้วุฒิ ม.๖ (ม.ศ.๓) หรือ ป.ว.ช.ก็ได้ ซึ่งวุฒิเหล่านี้อัตราเงินเดือนเริ่มต้นไม่เท่ากัน เมื่อผู้บังคับบัญชาเห็นว่าขณะนี้ทุกคนก็มีความรู้ความสามารถเท่ากันแล้ว การใช้อาวุโสเงินเดือนมาเป็นหลักก็น่าจะเป็นธรรม

● เวลาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ อาจใช้เป็นหลักในการพิจารณาได้เพราะถ้าอยู่มานานก็อาจมีความรู้ความชำนาญกับงานด้านนี้มาก แต่หนูไม่ได้บอกมาว่าคนอื่นที่สอบได้นั้น เขาอยู่ในตำแหน่งนี้ด้วยหรือเปล่า หรือมาจากตำแหน่งอื่น จึงไม่สามารถวิจารณ์ได้

● อายุราชการ เป็นอาวุโสที่ควรพิจารณาที่สุดกรณีนี้ เพราะคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งและมีอายุราชการมาก ย่อมถือว่าได้รับใช้

ราชการมาอย่างจงรักภักดีมากกว่า ควรจะได้รับผลตอบแทนในโอกาสที่มากกว่าคนอื่น

กรณีนี้เพียงยกตัวอย่างเท่านั้น การที่จะดูอะไรเป็นหลักเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาของหนูซึ่งท่านต้องใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบที่สุด ไม่มีใครจะไปเดาใจท่านได้ ก็เลยตอบไม่ถูกว่าหนูจะมีโอกาสได้รับการแต่งตั้งมากกว่าคนอื่นหรือเปล่า

๓. หนูถามว่าถ้าไม่ได้รับการแต่งตั้งจะทำอย่างไรดี ก็ทำงานของหนูต่อไปให้ดีที่สุดซิจะ บางครั้งคนอื่นเขาอาจจะเหมาะสมกว่าเราก็ได้ ตั้งใจทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ดีที่สุด สักวันหนึ่งกรรมดีจะตอบแทนหนูเอง อายุหนูก็ยังน้อยอยู่ โอกาสยังมีอีกมาก

๔. ปัญหาการย้ายสายงานหลังจบปริญญาตามที่หนูขอคำแนะนำนั้น คนเราทุกคนต้องการความก้าวหน้ากันทุกคน แต่การย้ายสายงานนั้นมีหลักเกณฑ์ของ ก.พ. และนโยบายแนวทางปฏิบัติของกรมเอง จะย้ายได้หรือไม่ได้นั้นจึงยังตอบตอนนี้ไม่ได้ทางที่ดีที่สุดเมื่อหนูเรียนจบก็ควรไปปรึกษาขอคำแนะนำจากกองการเจ้าหน้าที่ของกรมที่หนูทำงานอยู่ เขามีหน้าที่ทางนี้โดยตรงอยู่แล้ว ก็คงให้ความกระจ่างแก่หนูได้ และขอเอาใจช่วย หวังว่าหนูคงประสบความสำเร็จตามที่หนูตั้งใจไว้ทุกประการ (๑)

“.....ราชการนี้เป็นงานที่กว้างขวางมาก ถ้าแต่ละคน ๆ ทำงานในหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความสุจริตแล้ว ส่วนทั้งหมดของราชการก็ก้าวหน้าดี เป็นที่เชื่อถือของประชาชน และเป็นผลดีในทางที่จะสร้างให้บ้านเมืองเจริญก้าวหน้า มีความเรียบร้อย มีความปลอดภัย แต่แต่ละคนจึงมีหน้าที่โดยเจาะจงว่า ต้องทำหน้าที่เพื่ออะไร เป็นเกียรติแก่ตัวเองและการเสริมสร้างให้ข้าราชการมีประสิทธิภาพ ถ้าคนหนึ่งคนใดทำไม่ดี ก็อาจทำให้ส่วนรวมปั่นป่วนไปได้ ฉะนั้นทุกคนก็ต้องทำหน้าที่ของตนด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความเสียสละ ด้วยความสุจริต เพื่อให้ส่วนรวมมีความเข้มแข็ง...”

บทบาท

ของ

ข้าราชการ

ในการ

พัฒนาประเทศ

ดร.วิลาศ สิงหวิสัย*

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงตรัสเนื่องในโอกาสพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ข้าราชการ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๓ มีความตอนหนึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาทของข้าราชการทั่วไป ว่า

*รวมลงถึงร กพ. เช่นเดียวกับ ตระสมโกช นพคุณ และคุณชอรา ไกละสูต

จากพระบรมราโชวาท จะเห็นได้ว่า ทรงเน้นถึงบทบาทและหน้าที่ของข้าราชการ เพราะข้าราชการเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชน แม้ว่าการบริหารงาน นโยบายและการจัดการจะดีเพียงใด มีงบประมาณ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ พร้อมมูลสักเพียงใด ถ้าผู้ปฏิบัติงานหรือตัวข้าราชการไม่รู้จักหน้าที่ของตน ไม่มีสมรรถภาพ ขาดประสบการณ์ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต หรือไม่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยอันดีแล้ว ก็เป็นการยากที่รัฐบาลหรือหัวหน้าส่วนราชการ จะบริหารงานให้บรรลุผลดีตามความมุ่งหมายของราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้าราชการทุกคนควรรู้และเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนว่า งานราชการที่ทุกคนกำลังปฏิบัติงานอยู่ทุกวันนี้ เป็นการงานเพื่อใคร หากมีความเข้าใจว่าเป็นการงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อส่วนราชการที่ตนสังกัดอยู่แล้วละก็ ขอเรียนว่า ความเข้าใจดังกล่าวไม่ตรงกับอุดมการณ์ที่ข้าราชการควรจะมีมากนัก เพราะเป้าหมายของราชการหรืออุดมการณ์สูงสุดของข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการประเภทอื่น ๆ ที่แท้จริงมีเป้าหมายเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาประเทศ และเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนเป็นสำคัญ

หากข้าราชการทุกคนมีความเข้าใจตรงกันหรือสอดคล้องกันว่า ปัจจุบันทำงานเพื่อใคร และทุกคนมุ่งทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด มีความพอใจในหน้าที่ของตน ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ซึ่งกันและกัน ตลอดจนประสานงานและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงานไม่เกี่ยงหน้าที่กัน การแก้ไขปัญหาของประชาชนและการพัฒนาประเทศชาติก็จะสามารถดำเนินการรุดหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของข้าราชการแต่ละคน ทำอย่างไรแต่ละคนจึงจะสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ของตนได้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด เพราะการ

ทำงานของข้าราชการทุกคนย่อมมีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าของหน่วยงานและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ในทำนองเดียวกัน ความเจริญก้าวหน้าของประเทศและความก้าวหน้าของหน่วยงานก็ จะมีความสัมพันธ์กับปริมาณและคุณภาพของงานของข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการให้บริการแก่ประชาชนซึ่งจะต้องเพิ่มการให้บริการให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและเพียงพอกับความเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้านของประเทศ

การที่ข้าราชการแต่ละคนจะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาประเทศและความอยู่ดีกินดีของประชาชนนั้น ข้าราชการแต่ละคนจะต้องมีความเข้าใจด้วยว่าสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยปัจจุบัน ในแง่ของประชาชนมีความต้องการใช้บริการของทางราชการอยู่หลายระดับ ระดับหนึ่งเป็นประชาชนที่มีความยากจน ขาดการศึกษาและกำลังประสบปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนในชนบท ประชาชนเหล่านี้กำลังต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการเพื่อก่อให้เกิดการปฏิรูปเกษตรกรรม ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้มีความเพียงพอที่จะใช้ในการดำรงชีวิต ระดับที่สอง เป็นประชาชนที่ผ่านการปฏิรูปเกษตรกรรมมาแล้ว ประชาชนจะมีผลผลิตและรายได้เหลือจากการบริโภคเองเพียงพอที่จะใช้ประกอบการค้าและการอุตสาหกรรม ในส่วนนี้ประชาชนจะต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการในการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเข้าสู่สังคมปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องมีการนำเอาวิทยาการที่ก้าวหน้าแขนงต่าง ๆ มาใช้ในการเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอกับการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม และอีกระดับหนึ่ง เป็นประชาชนหรือบริษัทของเอกชนที่ได้มีการพัฒนาผ่านช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรมมาแล้ว และกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งในระดับนี้จะมีการนำเอาเครื่องมือ เครื่องจักรกล

และเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ มาใช้แทนแรงงานของมนุษย์เกือบทั้งหมด ประชาชนส่วนนี้จะไม่ต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการในทางเทคโนโลยีแต่จะต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ

การให้บริการแก่ประชาชนทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าว จะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น จึงต้องมีการให้บริการแก่ประชาชนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน การพัฒนาประเทศจึงจะสามารถดำเนินการไปได้บรรลุวัตถุประสงค์ของอุดมการณ์ราชการ ทั้งนี้ ประเทศไทยของเราเคยมีบทเรียนในความผิดพลาดของการให้บริการมาแล้ว กล่าวคือ นโยบายของรัฐบาลเก่าที่ผ่านมามักเอนเอียงไปในทางที่มุ่งให้ประโยชน์แก่ประชาชนในตัวเมืองเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เศรษฐกิจและสังคมในตัวเมืองใหญ่มีความเจริญก้าวหน้า และดูดซับเอาทรัพยากรทางเศรษฐกิจจากชนบทมาใช้ทำนุบำรุงและพัฒนาในเมืองเป็นสำคัญ สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างสังคมชนบทและสังคมเมือง เพราะในขณะที่ชนบทที่ถูกดูดซับทรัพยากร จำนวนประชากรที่มีความยากจนจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่ประชากรที่อยู่ในเมืองที่ประกอบธุรกิจการค้าหรืออุตสาหกรรมกลับมีความร่ำรวยมากขึ้น แม้ในปัจจุบันรัฐบาลจะมีนโยบายที่จะพัฒนาชนบทมากขึ้น แต่การ

พัฒนาส่วนใหญ่ก็เป็นการพัฒนาด้านวัตถุ สิ่งที่สังคมชนบทได้รับจึงกลายเป็นการที่พ่อค้านำเอาสิ่งฟุ่มเฟือยไปเผยแพร่และมอมเมาให้ประชาชนที่ยากจนอยู่แล้ว มีความยากจนมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นปัญหาเรื้อรังที่แก้ไขได้ยาก ดังนั้น การทำงานของราชการและการปฏิบัติงานของข้าราชการแต่ละคนหรือแต่ละหน่วยงานจึงมีความจำเป็นจะต้องทราบบทบาทและหน้าที่ของตนในการให้บริการ และจะต้องมีแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งระบบราชการและตัวข้าราชการเองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นตามความเหมาะสมของปริมาณงานที่จะเพิ่มมากขึ้นในแต่ละด้านด้วย จึงจะสามารถทำให้การพัฒนาประเทศดำเนินการไปได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ ไม่ว่าข้าราชการจะทำงานในหน้าที่ใด ฐานะใด หรือเป็นผู้บริหารระดับใด อยู่ในส่วนใดของประเทศ ทุกคนจึงมีความสำคัญต่องานของราชการ หากการทำงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนถูกละเลย หรือทำแต่ไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น หน่วยงานหรือระบบราชการก็อาจได้รับการกระทบกระเทือนบ้างไม่มากก็น้อย ยิ่งเป็นข้าราชการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบสูงมากเพียงใด ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ราชการและประเทศชาติในกรณีนี้ที่ข้าราชการผู้นั้นไม่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเองก็จะมีผลมากขึ้นตามไปด้วย

ตัวอย่างเช่น ในกรณีผู้ทำหน้าที่ด้านพิมพ์ดีด แม้ว่าโดยลักษณะงานจะเป็นงานประจำอยู่กับเครื่องพิมพ์ดีด ไม่มีโอกาสที่จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหาร หรือไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการให้บริการหรือช่วยเหลือประชาชนให้มีความกินดีอยู่ดี แต่บทบาทหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่ด้านนี้ก็มีความสำคัญต่อหน่วยงานและประเทศชาติเช่นกัน เพราะหากปฏิบัติงานพิมพ์โดยขาดความละเอียด

ศึกษารายงานที่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติเสนอขึ้นมา แล้วลงนามเสนอหรือสั่งการจากเหตุผลต่าง ๆ ผู้ทำหน้าที่เหล่านี้จะต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนว่า การบริหารราชการนั้น จะสั่งการโดยพิจารณาวินิจฉัยจากรายงานหรือความเห็นของเจ้าหน้าที่อย่างเดียวนั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอนัก ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องออกไปเห็นหรือฟังปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนซักถามไถ่เรียงด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และ

รอบคอบ อาจเกิดด้วยความตกหล่นผิดพลาด ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน และอาจทำให้ปฏิบัติงานผิดพลาด หรือเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และการให้บริการแก่ประชาชน อันอาจจะเป็นผลเสียหายแก่ราชการและประชาชนโดยส่วนรวมได้

หรือผู้ที่เป็นฝ่ายบริหาร หรือผู้บังคับบัญชา ตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป ซึ่งมีลักษณะงานต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการนั่งประจำโต๊ะทำงาน เพื่ออ่านหรือ

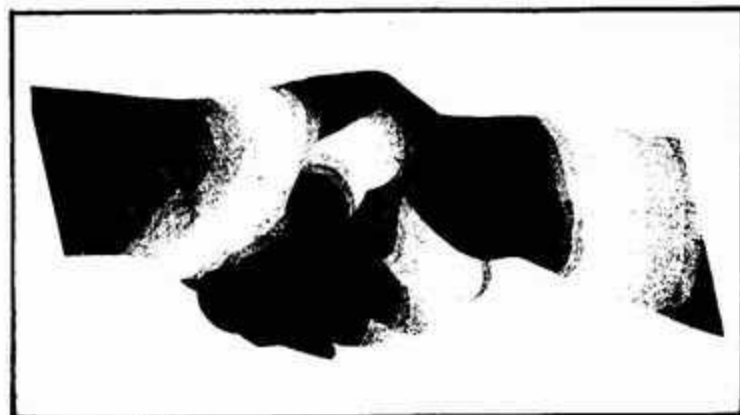
ความรอบรู้แล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงตามหน้าที่ของตนด้วย หากไม่เข้าใจหรือไม่สนใจในบทบาทหน้าที่ส่วนนี้เท่าที่ควร ก็อาจทำให้หน่วยงานในความรับผิดชอบของตนปฏิบัติงานผิดพลาด หรือมีความล่าช้ากว่าหน่วยงานอื่น ๆ และจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมากเช่นกัน

แม้แต่ข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานที่มีได้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชน เช่น หน่วยงานที่ให้บริการแก่ข้าราชการในรูปแบบต่าง ๆ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการเหล่านั้นก็ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการบริการประชาชน และการพัฒนาประเทศได้เช่นกัน เพราะการให้บริการแก่ข้าราชการนั้นก็เพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวก บำรุงขวัญและกำลังใจของข้าราชการให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้ให้บริการแก่ข้าราชการไม่รู้จักรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง หรือปฏิบัติงานผิดไปจากบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น อาจทำให้เกิดผลเสียหายต่อประสิทธิภาพของข้าราชการในส่วนรวมในด้านการให้บริการแก่ประชาชน และการพัฒนาประเทศโดยทางอ้อมได้ด้วยเช่นกัน

สำหรับความสำคัญในการประสานงานระหว่างข้าราชการในหน่วยงานเดียวกันและต่างหน่วยงานกันนั้น อาจชี้ให้เห็นความสำคัญได้ชัดเจนยิ่งขึ้น หากนำมาเปรียบเทียบกับธรรมชาติที่ทุกคนเห็นกันอยู่เป็นประจำ นั่นคือการทำงานของร่างกายมนุษย์ ซึ่งถ้าเซลล์แต่ละเซลล์ในร่างกายเปรียบเสมือนข้าราชการแต่ละตำแหน่ง อวัยวะแต่ละส่วนเปรียบเสมือนส่วนราชการแต่ละแห่งร่างกายเปรียบเสมือนประเทศ การเจริญเติบโตของร่างกายเปรียบเสมือนความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และความสุขภาพของร่างกายเปรียบเสมือนความอยู่ดีกินดีของประชาชน

จะเห็นได้ว่า เซลล์ทุกเซลล์ในร่างกายของมนุษย์จะมีบทบาทหน้าที่และความสำคัญในตัวเองที่จะรวมตัวขึ้นเป็นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย การทำงานของเซลล์ทุกเซลล์จะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบทำให้อวัยวะต่าง ๆ ที่มีอยู่สามารถทำงานตอบสนองความต้องการของร่างกาย และทำให้ชีวิตมนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข เมื่อใดที่เซลล์ในส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายทำงานผิดปกติหรือทำงานไม่สัมพันธ์กัน อวัยวะส่วนนั้นก็ทำงานผิดปกติ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ผู้นั้นได้ ทั้งนี้ เซลล์ใดที่ประกอบขึ้นเป็นอวัยวะสำคัญ เซลล์นั้นก็มีความสำคัญมากขึ้นกว่าเซลล์อื่น ๆ และถ้าเซลล์ส่วนนั้นทำงานผิดปกติก็จะมีผลกระทบต่ออวัยวะและร่างกายมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าข้าราชการทุกระดับ ทุกตำแหน่ง มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ข้าราชการทุกคนควรที่จะต้องทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนไม่ควรจะรีรอ หรือลังเลโดยคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน และควรช่วยเหลือร่วมมือประสานงานกันในการทำงาน โดยมีอุดมการณ์ในการทำงานที่มั่นคง ในฐานะที่เป็นกลไกที่สำคัญของรัฐซึ่งจะนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ เพื่อนำความกินดีอยู่ดีไปสู่ประชาชน และเป็นกำลังผลักดันให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินไปได้และบรรลุผลสำเร็จต่อไป (๒)

หลักการดำรงชีวิตและการทำงาน

ทำอย่างไรเมื่อรู้สึก “เฉา”

อัญชณา เวสารัชช

“เฉา” ใคร ๆ ก็ต้องเคยผ่านความ “เฉา” หรือเคยผ่านพบคนที่ “เฉา” มาแล้วทุกคน อันคำว่าเฉานี้ตามพจนานุกรมให้ความหมายไว้ว่า เหี่ยว ไม่สดชื่น ซึ่งมักจะใช้กับต้นไม้ที่มันเฉา ที่จะมีอาการทั้งแห้งทั้งเหี่ยว โกล้งจะตายมีตายแหล่ อาจจะเพราะขาดน้ำหรือได้รับน้ำมากเกินไป กับคนเฉาก็เช่นกันจะมีความรู้สึกที่ห่อเหี่ยว เศร้าอย่างลึก ๆ เหนง และว่าเหว้อย่างจับจิต ความรู้สึกเฉานี้จะรุนแรงมาก หากปล่อยไว้นาน ๆ อาจจะมีอาการเศร้าซึม (depress) เจ็บเบยสร้างโลกของตัวเองขึ้นและไม่สามารติดต่อกับโลก

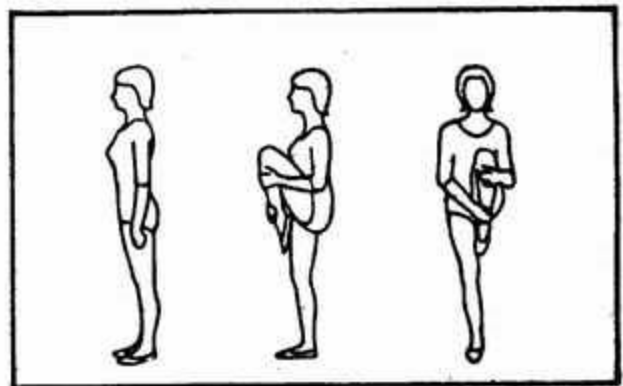
ภายนอกได้ แน่ละนักบริหารย่อมไม่оек “เฉา” เพราะจะเกิดผลเสียต่อทั้งตัวเองและกิจการงานในความรับผิดชอบ แต่แปลกที่ว่ายิ่งท่านขึ้นไปอยู่สูงเท่าไร ท่านก็จะพบเจ้าตัวเฉานี้มากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะท่านจะสูญเสียตัวของท่านเองไปทุกที ผู้คนเขาก็จะไม่มองตัวท่านอย่างที่ท่านเป็น ทั้งนี้และทั้งนั้นขึ้นอยู่กับว่าหากมันเกิดขึ้นกับตัวท่านแล้ว ท่านรู้ตัวหรือเปล่า ท่านเฉาเป็นหรือไม่ รู้จักวิธีที่จะจัดการกับมัน ควบคุมมัน และใช้มันให้เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ ต้นไม้เฉาเพราะขาดน้ำ คนเฉาเพราะขาดน้ำใจ อะไรอีกที่ทำ

ให้คนเราเขา คนเรานั้นมักจะเขาเพราะพ่ายแพ้ล้มเหลว ไม่ว่าจะในเรื่องชีวิต เรื่องงาน หรือแม้แต่ในเรื่องของคน บางทีก็เพราะผิดหวัง ขาดความมั่นใจในตัวเองที่เคยว่าแน่มาก่อน รู้สึกมีปมด้อย ถูกมองในแง่ร้าย ถูกเข้าใจผิด ถูกกลั่นแกล้ง ถูกทอดทิ้ง สารพัดอย่าง ก็แล้วท่านจะทำอย่างไร ไม่มีใครจะช่วยท่านได้ดีที่สุดเท่ากับตัวท่านเอง ถึงคนอื่นจะพยายามอย่างไร หากท่านคือแพ่งไม่ยอมเขาก็ช่วยท่านไม่ได้ ในทางกลับกันเมื่อใดที่ท่านรู้สึกเขาขึ้นมา หากท่านไม่ยอมเขาซะอย่างก็ไม่มีใครจะมาบังคับท่านให้เขาได้ ท่านจะต้องพยายามต่อสู้กับมัน เอาชนะและควบคุมมันให้ได้ด้วยใจของท่านเอง อย่าให้สิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขอื่น ๆ มามีอิทธิพลกับตัวท่านได้ หากท่านยังเอาชนะใจตัวเองไม่ได้ก็ยากที่จะหายเขา วิธีการเอาชนะความเขาก็ขึ้นกับแต่ละคนว่าถนัดที่จะใช้วิธีใด และวิธีใดที่ใช้ได้ผล แรกเริ่มก็อาจจะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุให้ได้ก่อนว่าท่านเขาเพราะอะไร และวิเคราะห์ตัวเองด้วยว่าต้องการอะไรแน่ บางคนก็เขาเพราะต้องการรู้สึกเขาที่เพิ่มรสชาติให้ชีวิตไปอีกแบบ แบบนี้ไม่ต้องหาวิธีแก้ เมื่อวิเคราะห์ได้แล้วก็แก้ไขให้ตรงจุดด้วยวิธีที่ได้ผลเฉพาะสำหรับตัวท่านเอง แม้ว่าในบางครั้งท่านก็อาจจะต้องยอมลดทิว ละครดัดจริตที่แบกเอาไว้มากมายเสียบ้าง เพื่อแลกกับความ สุข ความสงบและความสบายใจของท่าน มักจะมีคนถามข้าพเจ้าบ่อย ๆ ว่า ทำไมถึงได้มีความสุขอยู่ตลอดเวลา และว่าคนอย่างข้าพเจ้านั้นเคยทุกข์บ้างไหม ก็หลักต่อไปนี้แหละ เป็นวิธีการที่ข้าพเจ้าใช้และได้ผล ซึ่งขึ้นกับระดับความเขาด้วยว่าเขามากหรือเขาน้อย มีทั้งสู้ หลบเลี่ยง ลักพิก หากกำลังใจ ลืมมันเสีย ใช้เวลาช่วย หรือบางทีก็หาประโยชน์จากมันเสียเลย ที่สำคัญขอให้ท่านอยู่กับปัจจุบัน อย่าอาวรณ์อดีตหรือห่วงอนาคต แต่ทำขณะนี้เดี๋ยวนี้ให้ดีที่สุด

วิธีการต่อไปนี้ไม่ยากแต่ก็ไม่ง่าย อยู่ที่ว่าท่านทำได้หรือเปล่าและทำให้ได้ผลหรือไม่ด้วย

(๑) อย่าขอมเขา

ข้อนี้เป็นหลักที่สำคัญที่สุด คนเรามักจะคล้อยตามสิ่งแวดล้อมและเงื่อนไขต่าง ๆ ในสังคมไป ไม่ยอมรับรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างที่มันเป็นจริง ไม่ละ ไม่วาง หลักนี้เพียงแต่ทำให้ไม่ยอมเขาเสียอย่าง เมื่อมันเขาก็ให้รับรู้เพียงว่า อ้อ! ตอนนี่เรารู้สึกเขาแล้วนะ ก็ดับเสียตรงนั้น อย่าไปรับรู้รับชู้กับมันอีก อย่าไปต่อความยาวสาวความยืดกับมัน มันก็จะสิ้นสุดลงแต่ตรงนั้น หรือไม่ก็หนีเราไปเอง วิธีนี้จะทำให้ได้ผลก็ต้องอาศัยการฝึกใจให้เข้มแข็ง ซึ่งอาจจะกระทำได้หลายวิธี เช่น การฝึกวิชาการต่อสู้ต่าง ๆ (เทควันโด, ยูโด, คาราเต้, ฟันดาบ) ที่มักจะสอนการฝึกใจให้แน่นก่อน การฝึกโยคะ การฝึกสมาธิก็ช่วยได้มากทีเดียว

(๒) มีคนเขาว่า

คนที่เขามากมักจะคิดว่าตัวนั้นเขาซะที่สุดแล้ว เขาแต่นั่งสงสารตัวเอง นารู้ไม่ว่ามีคนอื่นที่เขามากกว่าท่านอีกหลายเท่านี้ ก็จงนึกถึงคนอื่น ๆ ที่เขาลำบากทนทุกข์มากกว่าท่าน ทำไมเขายังทนได้ แล้วท่านก็จะรู้สึกว่าทุกข์ของท่านนั้นช่างน้อยนิดเหลือเกิน

คำว่าเพื่อนในที่นี้ไม่ได้จำกัดวงอยู่เฉพาะแค่คำว่าเพื่อนหรือเฉพาะคนเท่านั้น แม้แต่พระ หมอ ดูจิตแพทย์ สัตว์ สิ่งของ ก็เป็นเพื่อนเราได้หรือแม้แต่กับคนบางคนที่ท่านไม่เคยรู้จัก ไม่เคยอยู่ในสายตาไม่มีความสำคัญแต่เป็นคนดีมีน้ำใจ ก็อาจทำให้เราสบายใจ หายเขาได้เหมือนกัน หรือสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะ

หมาบางทีก็เป็นเพื่อนที่ดีกับเราได้ยิ่งกว่าคนเสียอีก
สิ่งของบางอย่างก็อาจทำให้เราเพลิดเพลินได้ เช่น
ดอกไม้ หนังสือ วิทยุ โทรทัศน์ อยู่ที่ว่าจะรู้จักค้น
พบมันหรือไม่

(๓) หาเพื่อนแท้

เวลาเจอแล้วอย่าอยู่คนเดียว จงหาเพื่อนแท้ที่
เขาบริสุทธิ์ใจกับเรา ดีกับเรา มีน้ำใจกับเราเสมอ
มา หากคนดี คนที่เข้าใจคน คนที่เวลาอยู่ใกล้ คุยด้วย
แล้วเย็นใจ สบายใจ ชื่นใจ ไม่มีเรื่องร้อนหู คนที่
ให้ความรู้สึกว่าตัวเราแท้ ๆ มีคุณค่า ไม่ใช่ฐานะ
บรรดาศักดิ์ ตำแหน่ง หรือสิ่งทีล้อมรอบห่อหุ้มตัวเราอยู่

(๔) หากิจกรรมที่ชอบที่ทำแล้วมีความสุข หรือ อยากจะทำมาทำ

กิจกรรมเหล่านี้อาจได้แก่ การเล่นกีฬา
การออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ งานอดิเรก
ต่าง ๆ การดูหนัง การเที่ยว การไปพักผ่อนหย่อน
ใจ การหาของอร่อย ๆ กิน หรือแม้แต่การนอนหลับ
นอกจากนี้ยังรวมถึงกิจกรรมหรือวิธีการอะไรก็ตามที่
เราเคยทำแล้วเราหายเศร้าได้ อันนี้จัดเป็นวิธีการเฉพาะ
ตัวของแต่ละบุคคลที่จะต้องแสวงหาและค้นพบด้วยตนเอง

(๕) หาประโยชน์จากความเฉา

มีหลายคนที่ประสบความสำเร็จ และมีชื่อเสียง
จากความเฉามาแล้ว เพราะความเฉาอาจก่อให้เกิด
แรงบันดาลใจหรือความคิดสร้างสรรค์ ความคิดที่
แปลกใหม่ออกไปจากเวลาปกติ เช่น พวกนักแต่ง
เพลง นักดนตรี นักร้อง ศิลปิน นักเขียน นักวิทยา-
ศาสตร์ ฯลฯ

(๖) เฉาได้เฉาไป

วิธีนี้คือไม่ว่าจะทำอย่างไรก็ตามมันก็ยังเฉาอยู่
นั่นแล้ว ก็ปล่อยให้มันเฉาไปเถิด จงยอมมันแต่โดย
ดี อย่าไปฝืนแต่อย่าไปหมกมุ่นอยู่กับมัน แล้วก็จะเฉา
อย่างมีความสุข

ที่กล่าวมาแล้วเหล่านี้ เป็นวิธีการขจัดความเฉา
ซึ่งไม่สงวนลิขสิทธิ์ ขอแต่ให้ท่านนำไปใช้ให้ได้ผลเท่า
นั้น หากว่าขณะนี้ท่านไม่เฉา ก็จะมีเมตตาอนุเคราะห์
หรือคิดถึงที่เขากำลังเฉาบ้าง เพราะท่านนั้นแหละอาจ
จะช่วยให้เขาหายเศร้าได้ อนึ่งการที่ท่านทำตนให้เป็น
คนดี มีคุณค่า มีประโยชน์แล้วก็นั่นแหละคือเหตุผลที่
ว่าทำไมท่านถึงไม่เฉา หรือจะมีโอกาสที่จะเฉาน้อย
เต็มทีหรือถึงมีเฉาได้ไม่นาน. ๒

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกษมกลการ

KASEM MOTORS LTD., PART.

๓๗๔๐/๔-๖ ถนนมิตรภาพ อาคารไทยไฮเทค

นครราชสีมา โทร.(๐๔๔) ๒๔๒๖๕๔, ๒๔๑๘๗

ตัวแทนจำหน่าย อะไหล่รถยนต์ และ แทรกเตอร์ อินเตอร์เนชันแนล
ฮิวสเตอร์, แกลเลียน, เว็บบัก แคทเตอร์ฟิลลาร์, อลิสซามเมอร์,
ดัจฟาร์โก, จี๊ป ตลอดจนเครื่องยนต์ และเครื่องจักรกลอื่น ๆ ทุกชนิด

นโยบายและกลวิธี การมีส่วนร่วมของชุมชน ในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน

ดร.ไพรัตน์ เตชะรินทร์ *

ความหมายและหลักการ

เพื่อประโยชน์การทำความเข้าใจร่วมกันในการวิเคราะห์เรื่องนโยบายและกลวิธีที่มีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน จึงขอเสนอความหมายและหลักการสำคัญเรื่องนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาดังต่อไปนี้

หมายถึงกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันในเรื่องต่อไปนี้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้คือ

(๑) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงลดจนความต้องการของชุมชน

(๒) ร่วมคิดและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

(๓) ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน

(๔) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

(๕) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(๖) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

(๗) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

(๘) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

ความต้องการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามีมาแต่โบราณตั้งแต่มนุษย์อยู่ร่วมกันหรืออีกนัยหนึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับที่มีการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ชาติ จะแตกต่างกันแต่ในรูปแบบและวิธีการเท่านั้น การเข้าร่วมพัฒนาอาจทำโดยบังคับ โดยสมัครใจโดยความจำเป็น การเข้าร่วมพัฒนาอาจเกิดจากการชักนำของผู้นำชุมชน หัวหน้าเผ่า หัวหน้าหมู่บ้าน ข้าราชการผู้มีอำนาจหน้าที่หรือแม้กระทั่งรัฐบาลหรือองค์การเอกชน การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอาจทำในระยะสั้น ระยะยาวต่อเนื่อง อาจกระทำในกรอบนโยบายที่กำหนดหรือทำตามความจำเป็นที่ผู้เข้าร่วมในชุมชนต้องช่วยกันเพื่อการอยู่รอด และเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

นโยบายและรูปแบบที่ค่อนข้างเป็นทางการเกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อกลุ่มประเทศที่ก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและทางการเมืองพยายามสรรหาวิธีการที่จะนำไปใช้กับประเทศเกิดใหม่ ประเทศที่เพิ่งได้เอกราชและประเทศที่ล่าหลัง เพื่อให้กลุ่มประเทศเหล่านั้นสามารถพัฒนาตนเองโดยไม่รอคอยรัฐบาลและการช่วยเหลือจากภายนอกอย่างเดียว แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนสมัยนั้น (พ.ศ. ๒๔๙๕) เริ่มเผยแพร่มาทางกลุ่มประเทศเอเชียโดยองค์การสหประชาชาติ และประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมหลายครั้ง และทางราชการเริ่มนำความคิดมาจัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นในกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๔๙๖) และโครงการมูลสารศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. ๒๔๙๗) จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงได้รวมงานทั้งหมดที่ทำโดยหลายหน่วยจัดตั้งกรมการพัฒนาชุมชนขึ้นในกระทรวงมหาดไทย เพื่อรับผิดชอบการทำงานตามรูปแบบและแนวความคิดดังกล่าวมาจนกระทั่งปัจจุบัน

หลักการแนวคิดและแนวทางการพัฒนาโดยมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ยังถือปฏิบัติ

มาจนทุกวันนี้ ส่วนจะทำได้มากน้อย และทำตามหลักได้เพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ มากมาย **เรื่องต่อไปนี้เป็นส่วนสรุปของหลักการและแนวทางการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน**

(๑) ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม หากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ก็ต้องใช้เวลาในการกระตุ้น เร่งเร้าความสนใจให้มีความรู้ความเข้าใจจนประชาชนยอมรับความจำเป็นและประโยชน์ในการที่จัดทำกิจกรรมเหล่านั้น

(๒) กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบ ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวม ทำงานเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

(๓) แนวทางการพัฒนาในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชนที่รับดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทักษะนอก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกต้องไม่ทุ่มเทในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรม และต้องสามารถทำต่อไปเองได้ เมื่อการช่วยเหลือจากภายนอกสิ้นสุดลง การช่วยตนเองและการพึ่งตนเองเป็นหลักสำคัญที่ต้องเริ่มตั้งแต่นั้น

(๔) กิจกรรมพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม ความพร้อมรับของชุมชน ซึ่งหมายรวมทั้งการใช้ทรัพยากรชุมชน การสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน

(๕) การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชน ซึ่งหมายถึงผู้นำตามธรรมชาติ ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากทางราชการ เพื่อเป็นผู้บุกเบิกและชักนำชาวบ้านต่อไป ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปจะสามารถปรับทัศนคติและการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็วกว่าและเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีศรัทธาในตัวอยู่แล้ว การเริ่มต้นจากผู้นำจึงไปได้เร็วกว่าและได้รับการยอมรับมากกว่าประชาชนทั่วไป

(๖) ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น กล่าวคือ ร่วมหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุปัญหา ร่วมปรึกษาหรือทางแก้ไขปัญหา ร่วมการตัดสินใจ ร่วมการวางแผนงาน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงานจนถึงขั้นการร่วมบำรุงรักษาในระยะยาว

เพื่อให้การทำงานตามหลักการแนวทางพัฒนาดังกล่าว กรมการพัฒนาชุมชนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้วางหลักปฏิบัติในการจัดทำโครงการพัฒนาหรือกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรของประชาชน

ในระดับหมู่บ้านอย่างน้อยต้องมีขั้นตอนการทำงานตามลำดับดังนี้ คือ

(๑) **การค้นคว้าความคิด** นักพัฒนาจะต้องนำปัญหาหรือสิ่งใหม่ที่ประชาชนต้องการจัดทำไปหรือทำความเข้าใจกับองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านเพื่อแพร่ความคิด ฟังความคิดเห็นจากประชาชน และรับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องจึงตัดสินใจว่าควรทำในขั้นต่อไปหรือไม่

(๒) **การแสวงหาข้อเท็จจริง** เมื่อความคิดได้มีการแพร่ขยายและได้รับความสนใจในเบื้องต้นแล้ว นักพัฒนาจะต้องร่วมกับองค์กรประชาชน ศึกษาข้อมูลข้อเท็จจริง ความเป็นไปได้ แนวทางด้านนิงานต่าง ๆ เพื่อจะได้พิจารณาพร้อมกันในชั้นรายละเอียด ในขั้นนี้ควรมอบหน้าที่การตัดสินใจให้องค์กรประ-

ชาชนนักพัฒนาไม่ควรไปตัดสินใจแทน

(๓) **การวางโครงการ** หลังจากองค์กรของประชาชนตัดสินใจว่าต้องการทำกิจกรรมหรือโครงการที่นำเสนอแล้ว การเตรียมโครงการในรายละเอียด เช่น ขนาดและปริมาณงาน เป้าหมาย แหล่งวัสดุ ฯลฯ เป็นหน้าที่ของนักพัฒนาต้องช่วยชี้แนะองค์กรประชาชนในการคิดคำนวณ การหาผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นมานแนะนำ ออกตรวจสอบพื้นที่ดำเนินงานรวมทั้งการออกแบบ หรือเขียนโครงการเพื่อเสนอต่อที่ประชุมในระดับต่าง ๆ

(๔) **การปฏิบัติตามโครงการ** โครงการที่ตกลงกันได้โดยไม่ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากภายนอกหรือรอการอนุมัติจากทางราชการ องค์กรของประชาชนจะลงมือทำงานร่วมกับชาวบ้านตามแผนงานที่ตกลงไว้ หากเป็นโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือจากภายนอกต้องส่งไปตามลำดับ เพื่อขอรับการช่วยเหลือต่อไป และส่วนใหญ่มักไม่เป็นไปตามที่ขอลงมือจึงต้องมีการประชุมหรือในชั้นปฏิบัติอีกครั้งเมื่อโครงการได้รับการอนุมัติ

(๕) **การติดตามผล** องค์กรของประชาชนต้องทำหน้าที่นี้เพราะเป็นคนอยู่ในหมู่บ้าน นักพัฒนาจะร่วมกับองค์กรประชาชน วางขั้นตอนการติดตามผลการปฏิบัติงาน กรรมการหรือสมาชิกขององค์กรประชาชนต้องคอยดูแลปัญหา ข้อขัดข้องที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานจะได้แก้ไขได้ทันที่รวมทั้งรวมไปถึงการวางขั้นตอนการทำโครงการต่อเนื่องและการบำรุงรักษาให้โครงการสามารถใช้งานได้ตลอดไปด้วย

นโยบายการระดมความร่วมมือจากภาคเอกชน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ได้วิเคราะห์ผลความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่ช่วงแผนฉบับที่แล้วมารวมทั้งได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหา นโยบาย และมาตรการอย่างชัดเจน ซึ่งควรแก่การศึกษาโดยเฉพาะเรื่องมาตรการดังนี้

๑. จัดระบบประสานงานระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชนในรูปคณะกรรมการร่วม คณะกรรมการร่วมเป็นคณะกรรมการประสานนโยบายระดับสูงหน้าที่หลักคือ พิจารณาความเหมาะสมของนโยบายการส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในสาขาเศรษฐกิจสำคัญที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ และติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

๒. จัดทำโครงการร่วมระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน ซึ่งมีความพร้อมจะดำเนินการได้ คือ การลงทุนพัฒนาการเกษตรในเขตชลประทาน การประหยัดการใช้พลังงานในสาขาอุตสาหกรรม การส่งเสริมตลาดต่างประเทศสำหรับสินค้าออก การส่งเสริมตลาดของธุรกิจการท่องเที่ยว การจัดตั้งสถาบันทดสอบคุณภาพสินค้าออกด้านอาหารและผลไม้

๓. จัดทำแผนเฉพาะประเภท เป็นแผนร่วมที่ภาครัฐบาลและภาคเอกชนจะร่วมมือประสานการดำเนินงานแผนที่จะเร่งรัดให้มีขึ้นได้แก่ แผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม แผนการลงทุนอุตสาหกรรมหลักชายฝั่งทะเลตะวันออก แผนการส่งออกเป็นรายสินค้า

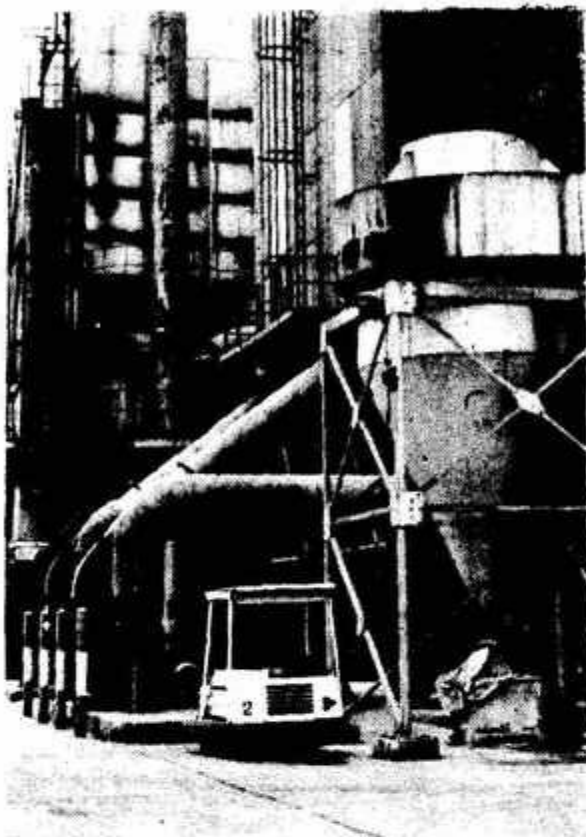
๔. ทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้ง และควบคุมสถาบันธุรกิจเอกชนหากมีความจำเป็นให้เตรียมร่างกฎหมายขึ้นใหม่ให้เหมาะสม

๕. สนับสนุนให้สถาบันธุรกิจเอกชนปรับปรุงขีดความสามารถในการบริหารเพื่อสนองความรับผิดชอบที่จะเพิ่มมากขึ้น

๖. ดำเนินงานในด้านเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนให้ตระหนักถึงบทบาทของเอกชนต่อการพัฒนาประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ นอกจากจะแสดงชัดเจนเรื่องการระดมการมีส่วนร่วมภาคเอกชนแล้วยังมีนโยบายที่แสดงไว้ในระดับจุลภาคที่น่าสนใจดังนี้

(๑) การปรับโครงสร้างการผลิตด้านเกษตรมีเป้าหมายที่จะเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรโดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งส่งเสริมสถาบันเกษตรกรที่มีอยู่แล้วให้สามารถช่วยซึ่งกันและกันในด้านการผลิต การจำหน่าย การเพิ่มรายได้ การจัดดำเนินการธุรกิจ และสามารถขยายความรู้ และบริการด้านอื่นถึงมือเกษตรกรได้กว้างขวางและมากขึ้น

(๒) ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาจับบทบาทในการผลิตเมล็ดพันธุ์การลงทุนจัดตั้งโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีผลิตปูนมาร์ล การตั้งโรงฆ่าสัตว์ และการให้สถาบันการเงินการธนาคารปล่อยสินเชื่อให้เกษตรกรรายย่อย การลงทุนพัฒนาจัดรูปที่ดินรับสัมปทาน การบริหารงานจัดสรรกรใช้น้ำ การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตรในพื้นที่ ๆ เหมาะสม

(๓) เร่งขยายการจัดการศึกษาอบรมโรงเรียน โดยเน้นการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้ปรับปรุงอาชีพที่ทำอยู่เดิมได้ โดยความร่วมมือจากชุมชน ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงในด้านการศึกษาการผลิต การออกแบบ และการตลาด

(๔) พัฒนาระบบการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งเป็นระบบการให้บริการแบบผสมผสานที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลเชื่อมโยงกับระบบสาธารณสุข ซึ่งดำเนิน

การโดยรัฐ โดยใช้อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข รวมทั้งอาสาสมัครของหน่วยงานอื่น ๆ ผู้นำชุมชน ฯลฯ

(๕) ให้ประชาชนและสื่อมวลชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการจัดตั้งอาสาสมัครในชุมชนทุกระดับ จัดให้มีโครงการชุมชนสัมพันธ์ให้การคุ้มครองพยาน สร้างความเข้าใจอันดี และจัดเผยแพร่ความรู้กฎหมายไปสู่ประชาชน

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันและองค์การเอกชนเช่นสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ สถาบันทางศาสนา ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านศาสนา ศิลป และวัฒนธรรม ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และจัดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ให้มากขึ้น

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรี กลุ่มสตรีรูปต่าง ๆ มีส่วนร่วมในด้านการเมือง การปกครอง และการบริหาร ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านขึ้นไป ด้วยการศึกษาและความเข้าใจเพื่อเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของบุรุษและสตรีที่มีต่อสังคม

(๘) เร่งรัดให้มีการประสานงานกับหน่วยงานเอกชน และสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับเยาวชน โดยเน้นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์รวมเยาวชนระดับตำบล การศึกษาทางสื่อมวลชน และการฝึกอาชีพ

(๙) การพัฒนาชนบทแนวใหม่ต้องการเน้นให้มีการปรับปรุงแนวทางให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นตามลำดับ และให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาของตนเองได้มากที่สุด

(๑๐) จัดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการพัฒนาไปสู่ท้องถิ่นและส่งเสริมบทบาทของประชาชนในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้นทั้งในเขตเมืองและชนบทโดยเฉพาะสภาตำบล

รูปแบบและประเภทการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันหากจะจัดประเภทและรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ พอจะแยกให้เห็นได้ดังนี้

(๑) องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ กลุ่มประชาชนที่มีความสนใจในการพัฒนาชุมชนสังคมมีการรวมตัวกันเองในกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน หรือระดับตำบลอำเภอ ในตัวเมืองเพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น อาสาสมัครรูปต่าง ๆ เช่น ลูกเสือชาวบ้าน อสปช. ชมรมคุณุญประเภทต่าง ๆ องค์กรประชาชนชนเหล่านี้อาจได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการหรือองค์กรอาสาสมัครเอกชนที่จดทะเบียนตามกฎหมาย เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มปลูกผัก กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มเลี้ยงไหม กลุ่มอื่น ๆ อีกมากมายตามลักษณะอาชีพหรือกิจกรรมที่จะทำ กลุ่มที่จัดตั้งไม่เป็นทางการจะทำงานให้เป็นประโยชน์กับสมาชิกกลุ่มเป็นส่วนใหญ่และต่อส่วนรวมที่ไม่ใช่เป็นส่วนน้อย

(๒) องค์กรประชาชนที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ องค์กรเหล่านี้มีการจดทะเบียนในรูปสมาคม มูลนิธิ ตามกฎหมายและยังมีรูปการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ชาวไร่ ยังมีกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมาย คณะกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรประชาชนเหล่านี้จะทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนหรือตามที่ระเบียบกฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ ส่วนใหญ่จะเป็นตัวแทนของประชาชนหรือสมาชิกในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนา ร่วมกับราชการ หรือจัดทำเองตามบทบาทและหน้าที่

(๓) ตัวแทนบุคคลหรือตัวแทนองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ รูปต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการเฉพาะกิจ คณะกรรมการประสานงานในกิจการของทางราชการ ซึ่งต้องการความร่วมมือ หรือต้องการความช่วยเหลือ อย่างเช่น คณะกรรมการแก้ไขปัญหาด่าง ๆ คณะกรรมการร่วมเอกชนและรัฐบาล เป็นต้น ภารกิจและหน้าที่ของตัวแทนที่เข้ามาเป็นตัวแทนในรูปคณะกรรมการ อาจรับไปดำเนินการในองค์กรที่ตนสังกัด หรือร่วมในฐานะส่วนบุคคลทั้งในด้านความคิด ทรัพยากร และการจัดการ

จากรูปแบบการจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาจะเห็นว่ารัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาฯ ทั้ง ๕ ฉบับที่ผ่านมาได้พยายามเน้นเรื่องการพัฒนาองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านให้ขึ้นมารับผิดชอบทั้งการจัดการกิจกรรมเฉพาะเรื่องทั้งทางสังคมและด้านเศรษฐกิจ การบริหารการพัฒนา เพื่อให้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชน หรือเป็นกลุ่มตัวแทนเพื่อให้

รักษามลประโยชน์ สร้างอำนาจการต่อรอง ความพยายามของทุกหน่วยงานได้มุ่งเน้นที่การจัดตั้งองค์กรประชาชนจนประชาชนสับสน เพราะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขมากมาย ผู้เขียนได้เคยวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาองค์กรประชาชนมาแล้วครั้งหนึ่ง และได้เสนอข้อสมมติฐานเพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายการพัฒนาองค์กรประชาชนในอนาคต จึงขอนำมาเสนออีกครั้ง

๑. ความสำเร็จขององค์กรประชาชนต้องขึ้นอยู่กับ การมีจำนวนผู้นำพอสมควร ในชุมชนที่มีความเข้าใจเรื่องความสำคัญขององค์กรประชาชน และผู้นำเหล่านั้นจะต้องมีความบริสุทธิ์ใจ ความซื่อสัตย์และความจริงใจต่อประชาชน

๒. ความจำเป็นของการมีองค์กรประชาชน และสามารถดำเนินกิจกรรมได้ดีก็ต่อเมื่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรประชาชนแน่ชัดว่า ตั้งขึ้นมาเพื่อต่อสู้กับใครและจะต้องรวมตัวต่อสู้เพื่อสมาชิกในเรื่องอะไร

๓. ในระยะเริ่มต้นของการจัดตั้งองค์กรประชาชนต้องอาศัยบุคคลผู้รู้อาจเป็นประชาชนทั่วไป

ผู้นำ หรือบุคคลภายนอกที่เก่งและบริสุทธิ์ใจเป็นผู้แนะนำ และต้องการได้รับการสนับสนุนเรื่องการทำ ความเข้าใจ กับสมาชิกผู้ก่อตั้งอย่างต่อเนื่องระยะหนึ่ง การช่วยเหลือด้านอื่น ๆ มีความจำเป็นน้อยกว่า เรื่องการทำ ความเข้าใจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้ง

๔. หากจะให้การจัดตั้งองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านมีความสามารถพึ่งตนเองได้ ต้องมีการจัดตั้งองค์กรระดับจังหวัด หรือมีหน่วยงานระดับจังหวัดทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงในด้าน การติดต่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกินความสามารถขององค์กรจัดตั้งในระดับหมู่บ้าน

๕. ในบรรดาการพัฒนาองค์กรประชาชนทั่ว

สำคัญจะตรงกับความต้องการของชาวบ้านคือ องค์กรประชาชนที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ องค์กรด้านสังคม ศาสนา และการปกครอง ชาวบ้านได้มีการรวมตัวทำกันอยู่แล้ว และสามารถทำกันได้เมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นราชการและหน่วยงานภายนอกไม่ควรเข้าแทรกแซงองค์กรด้านเศรษฐกิจมากนัก นอกจากความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน การนำเงินหรือประโยชน์ไปส่อให้มีการจัดตั้งกลุ่มมักล้มเหลว ผู้กรทำความเข้าใจที่แท้จริงไม่ได้

๖. องค์กรประชาชนด้านเศรษฐกิจจะทำได้ก็ต่อเมื่อชุมชนนั้นเป็นชุมชนที่มีการผลิตมากพอสำหรับการตลาด และการจัดตั้งควรเริ่มจากกลุ่มเล็กในวงเครือญาติ เพื่อนบ้านไม่ควรขยายขอบเขตกว้างไปจนกว่าจะเรียนรู้การทำงานกับกลุ่มได้ดี กิจกรรมอาจแบ่งเป็นด้านการใช้แรงงาน การใช้ที่ดิน การใช้น้ำ การซื้อการขาย การใช้ทุน และสินเชื่อ การใช้เครื่องมือทุนแรงต่าง ๆ เป็นต้น

๗. องค์กรประชาชนด้านเศรษฐกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับกลุ่มผลประโยชน์เดิมหรือพ่อค้าในเมืองที่เอาัดเอาเปรียบจะต้องมีมาตรการที่ค่อยทำค่อยไปจะไม่ต่อรองให้เกิดการเสียประโยชน์โดยสิ้นเชิงของกลุ่มผลประโยชน์เดิม อำนาจการต่อรองต้องค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามความสามารถและความเข้าใจร่วมกันของพัฒนาากลุ่มสมาชิก

๘. การพัฒนาองค์กรประชาชนต้องยอมรับความล้มเหลว แต่ผู้จัดตั้งโดยเฉพาะผู้นำต้องไม่ท้อถอยและถือว่าการล้มคลุกคลานของกลุ่มจัดตั้งเป็นเรื่องธรรมดาผู้นำและสมาชิกต้องเรียนรู้จากจุดอ่อนของการล้มเหลว เพื่อแก้ไขให้ดีขึ้น และเริ่มรวมตัวกันใหม่ได้เมื่อเห็นว่าจำเป็น

๙. องค์กรประชาชนด้านเศรษฐกิจจะดำเนินไปได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนระดับชาติเกี่ยวกับราคาพืชผลตามฤดูกาล ราคาปุ๋ย ราคาเช่าที่ดิน และเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน

๑๐. การรวมตัวขององค์กรทางเศรษฐกิจจะเกิดปัญหาขัดแย้งภายในกลุ่มขึ้นก็ต่อเมื่อองค์กรนั้นเริ่มขยายตัวในการดำเนินกิจการมากขึ้น มีผลประโยชน์มากขึ้น ทำให้ผู้นำด้วยกันเริ่มมีผลประโยชน์ขัดแย้งกันเอง และลงท้ายสมาชิกก็จะลดความไว้วางใจจึงต้องคอยป้องกันแต่ต้นเมื่อกิจการขยายตัว

๑๑. ความสำเร็จขององค์กรประชาชนด้านเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับความสามารถการต่อสู้กับประชาชนสมาชิกพ่อค้า และข้าราชการ การต่อสู้กับฝ่ายอื่น ๆ ผู้นำองค์กรจัดตั้งสามารถเอาชนะได้ไม่มากแต่การเอาชนะข้าราชการที่ไม่จริงใจไม่บริสุทธิ์ใจและการต่อสู้กับระเบียบปฏิบัติทางราชการที่เข้าไปแทรกแซงมากเป็นเรื่องที่ผู้นำต้องประสบปัญหามากและหมดกำลังใจต่อสู้ไปในที่สุด

๑๒. การจัดตั้งองค์กรประเภทต่าง ๆ โดยส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน อาจเป็นประโยชน์สำหรับชุมชนที่เริ่มต้นฝึกหัดการจัดตั้ง แต่เมื่อผ่านไประยะหนึ่งแล้ว ควรจะมีองค์กรจัดตั้งไม่มากนักเพื่อจะได้มีพลังต่อรองได้ดีขึ้น องค์กรจัดตั้งที่มีวัตถุประสงค์ควรจะรวมตัวกัน การรวมตัวเกิดขึ้นได้จากสมาชิกเลือกเองทางหนึ่ง เมื่อบริการขององค์กรจัดตั้งใหม่ทำได้ดีกว่า แต่ทางที่ดีหน่วยราชการที่ให้การสนับสนุนองค์กรจัดตั้งที่มีวัตถุประสงค์เหมือนกันควรจะสังยุบเลิกกันเอง โดยไม่หวังประมาณไปสนับสนุนและที่สำคัญหากชุมชนใดมีองค์กรจัดตั้งที่แข็งแรงอยู่แล้วไม่ควรไปจัดตั้งองค์กรเพิ่มขึ้นมาอีก

สำหรับเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรประชาชนในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ขอเสนอสมมติฐานที่จะมองจากสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขภายนอกต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. ทำอย่างไรจึงจะทำให้ระดับผู้นำทางการเมืองเข้าใจความสำคัญ และความสำเร็จของการพัฒนา

ชนบทว่าขึ้นอยู่กับขีดความสามารถขององค์กรประชาชนมากกว่าการเพิ่มปริมาณข้าราชการ และการหยิบยื่นบริการของรัฐให้แต่ฝ่ายเดียว

๒. ทำอย่างไรจึงจะทำให้นโยบายการจัดการภารกิจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐบาลให้ชัดเจนว่าหน่วยงานไหน ควรจะมีหน้าที่หลักเกี่ยวกับองค์กรประชาชนโดยเฉพาะส่วนกิจกรรมที่จะจัดทำอาจแยกให้หน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบและลงไปสู่องค์กรเดียวในหมู่บ้าน ตำบล อย่าไปจัดตั้งองค์กรประชาชนในสังกัดของหน่วยงานขึ้นมาตาม

๓. ทำอย่างไรจึงจะยอมตกลงกันให้แน่ชัดว่าองค์กรระดับหมู่บ้าน ตำบล ควรจะมีอะไรบ้าง เขวชน สตรีอาชีพ การปกครอง การป้องกัน การชลประทาน การพัฒนาการตลาดหรืออะไรอีกมากมาย แต่ขอให้มององค์กรของชาวบ้านไม่ใช่องค์กรของหน่วยงาน

๔. ทำอย่างไรจึงจะมอบอำนาจวิธีการจัดการงบประมาณให้กับองค์กรประชาชนที่ได้ตกลงให้มีขึ้นในระดับหมู่บ้าน หรือตำบล ส่วนกิจกรรมเป็นทางเลือกของท้องถิ่น ซึ่งอำเภอและจังหวัดต้องมีหน้าที่ช่วยกำกับดูแล ควบคุมให้เป็นไปตามแนวคิดและปรัชญาที่ตกลงร่วมกันระดับชาติ

๕. ทำอย่างไรจึงจะมีวิธีการคัดเลือกคนทำงานด้านนี้ให้ได้คนที่มีศรัทธา มีความตั้งใจจริง รักชนบท ทุ่มเท ให้กับชนบทโดยไม่เห็นแก่ส่วนตัว ซึ่งไม่ได้หมายเฉพาะพัฒนากรอย่างเดียว คงจะหมายรวมถึงหลายหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรประชาชนด้วยกัน จะได้สร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ให้ตรงกับแนวคิดและหลักการการทำงานอย่างแท้จริง

๖. ทำอย่างไรจึงจะได้องค์การอาสาสมัครเอกชน มหาวิทยาลัยได้เข้ามามีบทบาทร่วมกับทางราชการในด้านวิชาการ การติดตามผลการประเมิน การสนับสนุนดำเนินงาน การศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่ทำงานด้านนี้ เลยไปถึงการจัดประชุมจัดการฝึกอบรมเพื่อเสริมงานด้านการพัฒนาองค์กรประชาชนที่หน่วยงานต่าง ๆ ทำกันอยู่แล้ว แต่ทำกันอย่างไม่ค่อยมีการปรับปรุงค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง ทำกันอย่างขาดหลักการศึกษาก็ได้มาจากพื้นที่ในหมู่บ้านไทยแต่ละภาค หลายแห่งทำตามตำราที่แปลมาจากต่างประเทศ และเมื่อทำได้ผลแห่งหนึ่งเข้าใจว่าคงจะนำไปทำที่อื่นได้ผลด้วย ซึ่งหลายครั้งพบว่าข้อสมมติฐานนี้ไม่จริงเลย เพราะมีตัวแปรมากมายที่ยังขาดการศึกษาและการปรับปรุงให้รับกันได้

๗. ทำอย่างไรจึงจะมีหลักสูตร คู่มือ ที่ทำการสอนในระดับวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสำหรับผู้ที่เรียนเพื่อออกมาเป็นผู้ชำนาญการงานพัฒนาองค์กรประชาชนโดยเฉพาะ รู้ทั้งวิธีการปรัชญาแนวคิด และสามารถลงมือปฏิบัติหรือชี้แนะสอนฝึกต่อไปได้ ขณะนี้ตามมหาวิทยาลัยเริ่มให้ความสนใจบ้าง แต่ก็ยังหาตำราคู่มือทางปฏิบัติจริง ๆ เหล่านี้ไม่ค่อยได้

นอกจากการลอกเลียนหลักการกว้าง ๆ ที่ถ่ายทอดกันมาเริ่มมีบ้างที่สร้างจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

๘. องค์การเอกชนและมหาวิทยาลัยจะมีบทบาทด้านนี้มาก หากเริ่มต้นเข้ามาทำในส่วนที่ราชการขาดแทนการทำซ้ำซ้อนช่วยกันสรรหาวิธีการที่ถูกต้องโดยศึกษาค้นคว้าจากหมู่บ้านทุกภาค แล้วนำผลการศึกษามาจัดให้มีการสัมมนาระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เชิญผู้นำทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาฟังผลการศึกษาและแลกเปลี่ยนความเห็นกันบ่อย ๆ จะช่วยทำให้การขยายผลเรื่ององค์การประชาชนที่ควรจะทำใน ๖ หมู่บ้าน ได้ถูกต้องเร็วขึ้นเชื่อว่าแนวโน้มอีก ๑๐ ปีข้างหน้าจะค่อยชัดเจนขึ้น หากได้เริ่มต้นบัดนี้ในลักษณะแบ่งงานกันทำตามความถนัดมากกว่าการแย่งงานทำ การลอกเลียนแบบทำเพื่อแบ่งงบประมาณและแย่งตัวบุคคลากร

ปัญหาข้อจำกัดและแนวทางใหม่

๑. นโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนส่วนใหญ่ต้องขึ้นอยู่กับระบบราชการเป็นหลักส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้ดีขึ้น

แนวคิดการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการยังเป็นเรื่องใหม่ แท้ที่จริงจะเห็นว่าการระบุไว้ในเชิงนโยบายของแผนชาติมีมากมาย แต่ในทางปฏิบัติยังเป็นการทำแบบค่อยเป็นค่อยไป เพราะเป็นการเปลี่ยนโครงสร้าง ทักษะคิดและค่านิยม โดยเฉพาะทางฝ่ายข้าราชการซึ่งมีระบบค่อนข้างรวมอำนาจและมีการปรับตัวได้ช้า ข้าราชการที่มีแนวคิดใหม่ ยอมรับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจังยังมีน้อย ส่วนใหญ่ยังคุ้นเคยกับการสั่งการ การตัดสินใจแทนประชาชน เพราะ

ต้องการการยอมรับของประชาชนโดยเร็ว เพื่อรายงานผลงานต่อหน่วยเหนือหลักการและวิธีการต่าง ๆ ต้องใช้เวลามากจึงจะเห็นผล

แนวทางแก้ไขต้องจัดให้มีการอบรมข้าราชการให้ยอมรับปรับโครงสร้างการสั่งการ จากเบื้องบน การกำหนดรายละเอียดและการคุมอำนาจการอนุมัติไปให้กับส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นมากขึ้น เลื่อนศูนย์นำนักการตัดสินใจไปที่จังหวัดและอำเภอ เพื่อตัดสินใจทันต่อเหตุการณ์ ระบบการจัดสรรงบประมาณต้องทำให้คล่องตัวและมีระยะเวลาเบิกจ่ายเร็วขึ้น ลดขั้นตอนลง เพื่อให้มีการพูดจากันแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการได้ทันทั่วทั้งกับองค์กรประชาชนในชุมชน

๒. ประชาชนคุ้นเคยกับการรับคำสั่ง การยอมรับความถูกต้องของข้าราชการ และการยอมรับความช่วยเหลือตนเอง การคิดเอง และหลีกเลี่ยงการโต้แย้งกับข้าราชการ

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ตกทอดกันมาตั้งแต่ระบบการปกครองยังมีอิทธิพลครอบงำความรู้สึกและถ่ายทอดกันต่อมาในทางปฏิบัติ ประชาชนโดยทั่ว

ไปในชนบทที่ยอมรับข้าราชการทั้งการแนะนำ ส่ง
การทั้ง ๆ ที่บางครั้งเห็นว่าทำไม่ได้หรือไม่อยากจะ
ทำแต่ก็ต้องยอมทำตาม ไม่ต้องกาโต้แย้ง หรือขัดใจ
ข้าราชการ ยิ่งหมู่บ้านที่มีข้าราชการไปดูแลอย่าง
ใกล้ชิดมีโครงการพัฒนาไปท่ามาก ๆ ประชาชน
คุ้นเคยกับการขอโครงการ การคอยให้ข้าราชการ
มาแจกของมาจัดอบรมในเชิงสังการ และยังคงปฏิบัติ
การตามเงื่อนไขเพื่อจะได้โครงการ และความช่วยเหลือ
ที่ขอไป

แนวทางแก้ไขควรยอมให้กลุ่มประชาชนทั้ง
ที่มีการจัดรูปเป็นทางการและไม่เป็นทางการลอง
ทำกิจกรรมขนาดเล็กที่เขาต้องการทำเขาทำอะไร
ก็ช่วยโดยไม่ต้องมีเงื่อนไขมากมาย การช่วยต้องดู
ในสิ่งที่เกินขีดความสามารถของเขา เช่นด้านเงินทุน
ลองให้เขามีการกู้ยืมไปลงทุนแทนการกู้จากนายทุน
อย่างโครงการธนาคารยา โครงการประมงหมู่บ้าน
กลุ่มออมทรัพย์ร้านค้าสหกรณ์ในหมู่บ้าน ธนาคาร
ข้าว การสร้างถังเก็บน้ำฝน โดยยืมทุนหมุนเวียน
หลายแห่งทำได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะชาวบ้านกลุ่ม
เล็ก ๆ และทำกันเองโดยมีระเบียบแบบง่าย ๆ ควบคุม
ดูแลกันเองไม่มีข้าราชการไปยุ่งมากนัก ส่วน
ใหญ่จะพบว่าผู้นำที่มีความสามารถสูงจึงทำได้
สำเร็จ

๓. กิจการหรือโครงการที่ได้ย่ำแย่ส่วนใหญ่ ให้ร่วมเฉพาะอาสาสมัครโครงการ และอาสาสมัครปฏิบัติ โครงการ ไม่มีการร่วมแบบครบวงจร

โครงการพัฒนาที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมไม่ว่าจะเป็นโครงการเชิงเศรษฐกิจ หรือเชิง
สังคมมักจะทำให้ประชาชนเสนอโครงการตามเงื่อนไข
แล้วรอการอนุมัติขั้นตอนอื่น ๆ ประชาชนไม่ได้ร่วม
ด้วย จึงไม่ครบวงจรตามความหมายและหลักการการ
มีส่วนร่วมที่วิเคราะห์ไว้ตอนต้น ตั้งแต่มีโครงการ
กสช. ปี ๒๕๒๓ จนปัจจุบันนี้ได้พัฒนาระบบครบ
วงจรโดยให้สภาพัฒนาศึกษาปัญหาของตำบลวางโครง
การเสนอโครงการตามวงเงินงบประมาณ และตาม

ลักษณะโครงการที่กำหนดแล้วจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ
สภาพัฒนาเป็นหน่วยดำเนินการควบคุมการดำเนินการ
ตรวจการจ้าง การจัดซื้อวัสดุและการเบิกจ่ายเงิน
ค่าแรงให้ประชาชน และรายงานผลการปฏิบัติงาน
โครงการของหน่วยอื่น ๆ ที่สภาพัฒนาสามารถทำได้
น่าจะได้ลองทำดูบ้าง

๔. องค์การอาสาสมัครสมาคมมูลนิธิและชมรมต่าง ๆ มีมากมาย แต่ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เฉพาะภาค ทุน ขาดเป้าหมายและหลักการที่แน่นอน และขาดการ สนับสนุนอย่างจริงจัง และที่สำคัญขาดแกนกลางของ รัฐบาลและองค์การเหล่านี้ที่จะประสานติดต่ออย่าง เป็นทางการในทุกระดับ

จำนวนองค์การสมาคมมูลนิธิชมรม ศูนย์ต่าง ๆ
มีจำนวนเป็นพัน ๆ แห่ง แต่กระจัดกระจายมีขีดความ
สามารถแตกต่างกันมีเป้าหมายต่างกัน แม้จะมีศูนย์
รวมที่สภาสังคมสงเคราะห์สหภาพสตรี แต่ทางปฏิบัติ
แล้วการเชื่อมโยงสนับสนุนปรับแนวทางการทำงาน
พัฒนายังเป็นเอกเทศ และทั้งสองหน่วยงานที่ทำหน้าที่
ประสานก็มีงานและโครงการมาก มีทุนน้อยและขาด
เจ้าหน้าที่ระดับวิชาชีพ ส่วนใหญ่เป็นผู้อาสาสมัคร
เป็นผู้มีประสบการณ์มีความตั้งใจดี โครงการพัฒนา
ที่ทำกันระยะหนึ่งก็เปลี่ยนไปตามวาระของกรรมกร
หรือผู้ดำเนินการ ผลงานที่แสดงออกต่อส่วนรวมมี
เป็นระยะ ๆ บางครั้งไม่ต่อเนื่อง ทำให้ภาพพจน์ของ
ฝ่ายราชการเกิดความไม่แน่ใจ ราชการก็ไม่มีมาตรการ
แน่นอนจะสนับสนุนจริงจังในหน่วยใดอย่าง
ใด ทุกอย่างจึงต้องดิ้นรนกันเอง หาทุนจากองค์การ
ต่างประเทศ การหาผู้อาสาสมัครที่พอมีเวลาร่วมทำ
งานชั่วคราว

แนวทางแก้ไขน่าจะได้พิจารณาสรรหาหน่วย
งานอาสาสมัครเอกชนที่เริ่มมีขีดความสามารถสูงขึ้น
ให้การสนับสนุนได้ทำงานพัฒนาเฉพาะด้านอย่างการ
งานวางแผนครอบครัวที่ทำได้ผลมาแล้ว หากทางให้
การสนับสนุนด้านการเงินโดยภาคธุรกิจเอกชนอย่าง
เป็นทางการ และมีการประเมินผลงานอย่างจริงจัง

บางเรื่องอาจทำตรงกับจังหวัดอำเภอ โดยไม่ต้องผ่าน กรมกระทรวงจะได้เกิดความคล่องตัว บางกรณี จังหวัดอาจหางบประมาณสนับสนุนได้เองในโครงการขนาดเล็ก

องค์การเอกชนบางแห่งมีทุนการดำเนินการสูง ได้ร่วมมือกับหน่วยราชการที่ขาดเงินทุนอย่างเช่น มูลนิธิช่วยเหลือเด็กยากจน (ซี ซี เอฟ) ปีหนึ่ง ๆ มีงบประมาณ 47 ล้าน ให้จังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการพัฒนาศูนย์เด็ก อุปการะเด็กยากจนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนระดับจังหวัด เริ่มต้นเมื่อปี ๒๕๒๐ ด้วยงบประมาณเพียงล้านเศษ จนปัจจุบันสามารถจัดตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้านในระดับหมู่บ้านบริหารโดยกรรมการหมู่บ้าน

ในวงการธุรกิจระดับจังหวัดมีสมาคมมูลนิธิ เช่น เอ.ซี. ไลออน โรดซี เริ่มมีบทบาทและสนใจให้การสนับสนุนโครงการพัฒนามากขึ้น จังหวัดและอำเภอควรมีรูปคณะกรรมการร่วมอย่างเป็นทางการ และมีการประชุมร่วมกันเป็นประจำเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาระดับท้องถิ่นแทนการรอคอยแต่งตั้งทางราชการ

๕. องค์กรประชาชนส่วนใหญ่มักจะคอยดูแลผลประโยชน์และขยายผลประโยชน์ไปให้กับกรรมการหรือสมาชิก ในสังกัดมากกว่าถึงมือประชาชนทั่วไป

การมุ่งหวังให้องค์กรประชาชนที่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนที่คอยค้ำจุนและปกป้องประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนค่อนข้างยาก เพราะส่วนใหญ่จะมุ่งทำเพื่อสมาชิกของกลุ่มหรือองค์กร จึงเป็นเหตุที่ทำให้เกิดกลุ่มคนที่ได้อภิสิทธิ์ขึ้นในเรื่องการพัฒนา หรือได้รับผลประโยชน์ความช่วยเหลือจากราชการในฐานะที่เข้าร่วมเป็นกรรมการหรือเป็นสมาชิก บางกรณีก็มีการกีดกันเพื่อป้องกันคนทั่วไปมาเข้ามาเป็นกรรมการ

หรือสมาชิก เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงและกำลังเกิดมากขึ้นในหลายกรณีที่พบ

แนวทางแก้ไขก็อาจต้องส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในกรณีที่มีการกีดกันจากองค์กรเดิม หรือมิฉะนั้นก็ต้องมีมาตรการให้องค์กรประชาชนที่มีอยู่แล้วพยายามส่งผลให้กับประชาชนส่วนร่วมหรือแม้กระทั่งเข้ามาเป็นตัวแทนในการตัดสินใจเรื่องใดควรได้รับการสอบถามความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมแล้ว การทำเช่นนี้เป็นเรื่องยากในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ทางราชการต้องคอยระมัดระวังมิฉะนั้นจะมีการรวมตัวเพื่อต่อรองรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและกลับไปเอาดีเอาเปรียบประชาชนทั่วไปในชุมชน เป็นการสร้างอภิชนและสร้างความไม่เสมอภาค ไม่ยุติธรรมต่อคนในชุมชนเป็นการทำลายการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างสิ้นเชิง

สรุป

การวิเคราะห์นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ดำเนินการอยู่ปัจจุบัน เขียนขึ้นในเชิงมหภาคและมองภาพรวมไม่สามารถเจาะลึกและกว้าง ยังมีจุดอ่อนที่ไม่สามารถครอบคลุมผลการดำเนินงานในระดับปฏิบัติของหน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนที่ทำอยู่กระจัดกระจายมากมายเชื่อว่าปัจจุบันนี้คงมีผลงานที่น่าพอใจมากขึ้นตามลำดับ แต่เนื่องจากเอกสารอ้างอิงมีจำกัดไม่สามารถใช้เวลาไปศึกษาเฉพาะกรณี จึงขอเสนอให้มีการศึกษาในเรื่องนี้อย่างจริงจัง พร้อมทั้งสรรหามาตรการที่แน่ชัดเพื่อนำเสนอให้เป็นนโยบายการพัฒนาแนวคิดนี้ในทางปฏิบัติในการจัดเตรียมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ ต่อไป

แนะนำการสอบเลื่อนตำแหน่ง :

ตัวอย่างข้อสอบ และแนวการตอบ

อาจารย์ตี๋

และท่านทราบว่าจะมีการแก้ปัญหาอย่างไร หรือท่านเห็นว่าควรจะแก้ปัญหาอย่างไร”

ฉบับที่แล้วเราคุยกันถึงการเตรียมสอบและเทคนิคการตอบข้อสอบเลื่อนตำแหน่ง และได้นำตัวอย่างข้อสอบเลื่อนตำแหน่งระดับ ๖ ของสำนักงาน ก.พ.มาให้ดูกันไปแล้ว

ฉบับนี้เราจะดูตัวอย่างข้อสอบที่ยกมาดังกล่าว พร้อมทั้งจะขอให้แนวการตอบไปที่ละข้อ

แนวทางนี้เป็นการแนะนำให้ท่านคิดและเขียนตอบต่อไปเพื่อเป็นตัวอย่างให้ท่านเอาไปปรับใช้เท่านั้น

เมื่อท่านทำข้อสอบจริง ๆ ท่านต้องคัดแปลงและปรับใช้ตามควรแก่กรณีต่อไป

ข้อแรกถามคำถามดังนี้

“เนื่องจากมีข่าวเสมอเกี่ยวกับการที่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนมีองค์การบริหารงานบุคคลกลางหลายแห่งท่านเข้าใจว่าอย่างไร เห็นว่ามีปัญหาอย่างไร

เมื่ออ่านคำถามข้อนี้ ขอแนะนำว่าในขั้นแรกท่านควรจับประเด็นที่ตามเสียก่อนว่าถามอะไรบ้าง

ข้อสอบลักษณะนี้ มุ่งถามทั้งความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็น ควบคุมกันไปทุกแง่ทุกมุม

ประเด็นที่ถามทั้งหมดมี ๔ ประเด็น

ประเด็นแรก ถามว่า “ท่านเข้าใจว่าอย่างไร” (ที่มีข่าวเสนอเกี่ยวกับการที่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนมีองค์การบริหารงานบุคคลกลางหลายแห่ง)

ประเด็นที่สอง ถามว่า “ท่านเห็นว่ามีปัญหาอย่างไร”

ประเด็นที่สาม ถามว่า “ท่านทราบว่าจะมีการแก้ปัญหาอย่างไร”

ประเด็นสุดท้าย ถามว่า “ท่านเห็นว่าควรแก้ปัญหายังไง”

เมื่อจับประเด็นต่าง ๆ ได้ครบแล้ว ท่านไม่ควรเขียนตอบไปทันที ควรจะมาเรียบเรียงความคิดและความเห็นที่จะเขียนเสียก่อนเพื่อว่าเวลาตอบ ข้อเขียนของเรา จะได้ต่อเนื่องกันดี คือ เวลาอ่านแล้วมัน “ลื่นไหล” ไปตั้งแต่ต้นจนจบอย่างมีเหตุมีผลต่อเนื่องกัน

วิธีที่ดีที่สุด ขอนแนะนำว่าท่านควรเขียนเค้าโครงหรือ Out Line การตอบในกระดาษเปล่าก่อนที่จะลงมือเขียน

คำถามประเด็นที่ ๑ ที่ถามว่า ท่านเข้าใจว่าอย่างไร แนวการตอบต้องครอบคลุม สาระสำคัญ ๒ จุด คือ

จุดที่หนึ่งคือแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การกลางบริหารงานบุคคลในราชการพลเรือนว่าคืออะไร บทบาทเป็นอย่างไร และที่ว่ามีหลายแห่งในราชการพลเรือน คือ มีกี่แห่ง (๑๑ แห่ง) อะไรบ้าง เช่น ก.ม., ก.ค., และ ก.ตร. เป็นต้น ต้องยกตัวอย่างประกอบด้วย ถ้าทราบทั้ง ๑๑ แห่งยิ่งดี

จุดที่สอง คือ แสดงความเข้าใจในส่วนที่กล่าวว่ามีข่าวเสมอเกี่ยวกับองค์การกลางนี้ ในข้อนี้ท่านควรตอบสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ว่าแต่ละองค์การกลางต่างก็ปรับปรุงทางก้าวหน้า เงินเดือนอยู่เสมอ เมื่อที่หนึ่งปรับปรุงอีกทีหนึ่งก็ปรับปรุงตามบ้างเป็นเช่นนี้ตลอดมา

สำหรับในจุดที่สองนี้ ถ้าท่านยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ มาประกอบด้วยจะทำให้คำตอบชัดเจนขึ้น เช่น ปี ๒๕๒๕ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยขอปรับปรุงสถานภาพอาจารย์ และปี ๒๕๒๖ และ ๒๕๒๗ มีข่าวข้าราชการครูขอปรับปรุงทางก้าวหน้าใหม่อย่างไร เป็นต้น

คำถามประเด็นที่สอง ถามว่า “ท่านเห็นว่ามีความเป็นอย่างไร” แนวตอบประเด็นที่สองนี้ ต้องตอบ

ใน ๓ จุด คือ

จุดที่หนึ่ง ตอบ สภาพปัญหาว่าแต่ละ ก. ต่างก็พยายามปรับปรุงทางก้าวหน้า เงินเดือน และอื่น ๆ ให้แก่ข้าราชการของตนให้ก้าวล้ำไปกว่าแห่งอื่น ๆ พร้อมทั้งชี้สาเหตุว่าทำไมเป็นเช่นนี้

จุดที่สอง ตอบ ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไรบ้าง พร้อมทั้งมีตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นปัญหาความเหลื่อมล้ำดังกล่าว

ในจุดนี้ควรอย่างยิ่งที่จะมีตัวอย่างปัญหาเพราะจะแสดงถึงความเข้าใจของผู้ตอบเองว่ามีใช่ ระบุปัญหาอย่างเดียวแต่ชี้ถึงตัวอย่างจากปัญหาได้ด้วย (แต่ถ้าท่านไม่ทราบแน่ชัด ก็อาจยกเป็นตัวอย่างกว้าง ๆ ว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านทางก้าวหน้าไม่มีเรื่องอะไร ไม่ต้องถึงกับมีตารางเปรียบเทียบ)

จุดที่สาม ตอบ ผลกระทบว่าปัญหานี้ถ้าไม่แก้ไขทิ้งไว้แล้วจะมีปัญหาอย่างไร

คำถามประเด็นที่สาม ถามว่า ท่านทราบว่าจะมีการแก้ปัญหาอย่างไร

คำถามนี้ต้องการวัดความรู้ของผู้ตอบว่าทราบหรือไม่ว่าเรื่องนี้มีการแก้ปัญหาไปแล้วอย่างไร หรือไม่

แนวตอบ คือ ตอบว่าเรื่องนี้มีข้อเสนอแก้ไขปัญหาไปแล้วอย่างไร ใครเสนอ เสนอไปอย่างไร และมีผลออกมาอย่างไร และดำเนินการอยู่ในขั้นใดแล้ว เช่น คณะปฏิรูประบบบริหารราชการฯ เสนอ ค.ร.ม. ไปแล้วมีมติอย่างไร เป็นต้น

คำถามประเด็นที่ ๔ ถามว่า ท่านเห็นว่าควรแก้ปัญหายังไง

คำถามข้อนี้ มุ่งถามความเห็นหรือข้อเสนอของผู้ตอบเองว่าในเรื่องนี้ผู้ตอบมีข้อเสนอแก้ไขปัญหายังไง

แนวตอบ คือ เสนอแนวทางแก้ปัญหาว่าจะมีได้อย่างไร ควรแก้ในจุดใด เช่น ควรมีคนกลางหรือ

องค์กรดูแล ขึ้นมาหรือว่าประการอื่น ๆ จุดนี้อาจเสนอหลาย ๆ วิธี แต่มีความเห็นของเราเลือกไปว่าเราเห็นควรเลือกวิธีใดมากที่สุด เพราะอะไรด้วย จะทำให้ได้คะแนนดีขึ้น

ทั้งหมดนี้เป็นแนวการตอบคำถามในข้อ ๑ ครับ จุดสำคัญ คือ เราต้องแยกประเด็นมาตอบให้ครบทุกด้าน

ต่อไปเราลองมาดูคำถามข้อที่ ๒ ดูบ้าง
คำถามมีว่า ดังนี้ครับ

“การปฏิบัติงานของ ก.พ. ขณะนี้มีปัญหาอย่างไร ในฐานะที่ท่านเป็นข้าราชการผู้หนึ่งในสำนักงาน ก.พ. ท่านเห็นว่าควรจะได้ปรับปรุงแก้ไขอย่างไร”

คำถามข้อนี้ เป็นคำถามที่ต้องอ่านให้รอบคอบ ถ้าอ่านผ่าน ๆ แล้วตอบไปเลย จะตอบผิดเป้าหมายได้ คือคำถามถามถึงปัญหาการปฏิบัติงานของ ก.พ. มิใช่สำนักงาน ก.พ. ถ้าอ่านไม่รอบคอบจะตอบเป็นปัญหาการปฏิบัติงานของสำนักงาน ก.พ. ได้

ตัวอย่างนี้เป็นข้อสอบจริงซึ่งมีผู้ตอบผิดเพราะมิได้อ่านโจทย์ให้รอบคอบเสียก่อนมาแล้วหลายราย

คำถามข้อนี้มี ๒ ประเด็นครับ

ประเด็นที่ ๑ ถามว่า “การปฏิบัติงานของ ก.พ. มีปัญหาอย่างไร” แนวตอบท่านไม่ควรตอบแต่เพียงว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แต่เพียงอย่างเดียว ควรตอบสาเหตุด้วย

ถามปัญหาการปฏิบัติงาน จะต้องตอบปัญหาเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น ปัญหาด้านการประชุม ปัญหาด้านการพิจารณา เป็นต้น ในแต่ละปัญหานั้นนอกจากระบุตัวปัญหาแล้ว ท่านควรยกตัวอย่างประกอบด้วย พร้อมทั้งชี้สาเหตุไปด้วย

มีข้อที่ควรจำไว้อย่างหนึ่งว่า หากโจทย์ถามปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ให้เสนอวิธีแก้ไขปรับปรุงจะต้องระบุสาเหตุไว้ด้วย มิฉะนั้นจะตอบข้อเสนอปรับปรุงแก้ไขได้ไม่ถูกต้อง

ประเด็นที่ ๒ ถามว่าจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร ในประเด็นนี้จะมีแนวตอบง่าย ถ้าหากระบุปัญหาและสาเหตุมาแล้วเป็นอย่างดี แนวตอบการแก้ไขปัญหาก็เสนอแก้ไขตามสาเหตุของปัญหา

จุดที่สำคัญในส่วนเสนอวิธีแก้ไขปัญหานี้ก็คือ ผู้ตอบควรมีความเห็นของผู้ตอบเองว่า ผู้ตอบเห็นว่าวิธีแก้ปัญหาวีธีใดเหมาะสมที่สุด เพราะเหตุใด เป็นต้น จากตัวอย่างคำถาม ๒ ข้อนี้ ผู้เขียนหวังว่าจะเป็นแนวตอบสำหรับเพื่อนข้าราชการในการสอบเลื่อนตำแหน่งได้

ตัวอย่างข้อสอบที่นำมาให้ดูนี้ เป็นตัวอย่างข้อสอบที่มีคำถามประเด็นต่าง ๆ ให้อย่างชัดเจน และถามหลายประเด็น ซึ่งข้อสอบแบบนี้มีข้อดีคือผู้ตอบแยกประเด็นคำถามได้ชัด ว่าตอบประเด็นอะไรบ้าง

แต่มีข้อสอบเลื่อนตำแหน่งอีกลักษณะหนึ่งซึ่งผู้เขียนเคยเห็นออกสอบในกระทรวงอื่น คือถามประเด็นเดียว แต่เป็นประเด็นใหญ่ที่ครอบคลุมประเด็นอื่น ๆ ด้วย ข้อสอบแบบนี้ผู้ตอบจะตอบลำบากกว่าแบบแยกประเด็นชัดเจน

ขอให้ท่านผู้อ่านโปรดดูตัวอย่างข้อสอบเลื่อนตำแหน่งระดับ ๖ ของส่วนราชการแห่งหนึ่ง ดังนี้

ข้อสอบคัดเลือกเลื่อนตำแหน่งระดับ ๖
วิชา ความรู้ความสามารถทั่วไป

ทำทุกข้อ

๑. ถ้าท่านได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานใดงานหนึ่งซึ่งเป็น ระดับ ๖ ท่านจะมีแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานในหน่วยงานนั้นอย่างไร
๒. ถ้าท่านได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วย

งานแห่งหนึ่งในกองซึ่งเป็นระดับ ๖ ท่านจะมีแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนงานของหน่วยงานอย่างไร

จากตัวอย่างข้อสอบทั้งสองนี้ จะเห็นข้อแตกต่างกับข้อสอบที่ยกมาในตอนต้น

ข้อสอบแบบหลังจะถามประเด็นใหญ่ประเด็นเดียว ซึ่งถามกว้างมาก

เพราะฉะนั้นแนวการตอบข้อสอบลักษณะนี้ ต้องวางเค้าโครงให้ดี ว่าจะต้องตอบหัวข้ออะไรบ้าง จึงจะครบประเด็นที่ถามทั้งหมด

เมื่อเห็นข้อสอบลักษณะนี้มีวิธีการเตรียมตอบข้อสอบดังนี้

หนึ่ง ผู้ตอบจะต้องพิจารณาโจทย์ก่อนว่าถามเรื่องอะไรในหลักสูตรการสอบคัดเลือกเลื่อนตำแหน่ง จะมีเรื่องใหญ่ ๆ อยู่ ๔ เรื่องคือ การกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การวางระบบงาน และการบริหารงาน โดยจะมีถามทั้งให้วาง หรือกำหนดขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไข

สอง เมื่อพิจารณาแล้วว่า ข้อสอบถามเรื่องใด เช่น คำถามข้อ ๑ ถามเรื่องการปรับปรุงการบริหารงาน และข้อสอบถามเรื่องการวางนโยบาย และการวางแผนงาน เป็นต้นแล้ว ผู้ตอบควรนึกถึงแนวการตอบว่าถ้าถามปรับปรุงงานตอบอย่างไร เป็นต้น

สาม คือ ขึ้นวางเค้าโครงการเขียนตอบ เช่น ถามเรื่องปรับปรุงงานจะต้องมีหัวข้อตอบอย่างไร

สำหรับคำถามทั้งสองข้อมีแนวตอบ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ แนวการตอบ ควรจะมีหัวข้อดังนี้
หนึ่ง จะต้องศึกษาปัญหาในหน่วยงานก่อน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ

สอง เมื่อทราบปัญหาก็กจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งจะพิจารณาจากหน้าที่ของหน่วยงาน แผนงานและนโยบายของหน่วยงานประกอบกัน

สาม ระบุปัญหา ปัญหาการบริหารงานควรแยกเป็นด้าน ๆ เช่น

- ปัญหาด้านการบริหารงานและการให้บริการ มีปัญหาอะไรบ้าง ระบุเป็นข้อ ๆ

- ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลมีปัญหอะไรบ้าง ระบุเป็นข้อ ๆ

- ปัญหาด้านการบริหารทรัพยากรและหน่วยงานมีปัญหอะไรบ้าง

- ปัญหาด้านปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ มีปัญหอะไรบ้าง

การแยกปัญหาเป็นข้อ ๆ ทำให้คำตอบที่เขียนชัดเจนดีและครอบคลุมทุก ๆ ด้าน แต่ถ้าแยกตอบลำบากจะใช้วิธีพรรณนาก็ได้

สี่ ซึ่งสาเหตุของปัญหาด้านต่าง ๆ ทั้ง ๔ ด้าน โดยแยกเป็นข้อ ๆ ตามปัญหา

ห้า เสนอข้อเสนอแนะปรับปรุงปัญหา ในส่วนนี้ก็ให้แยกตามปัญหาและสาเหตุเป็นข้อ ๆ ไป

หก ความเห็นของผู้ตอบเองว่า เห็นควรเสนอแนวทางปรับปรุงการบริหารงานโดยวิธีใดที่ดีที่สุดเพราะอะไร

อย่าลืมแบ่งเวลาแต่ละข้อไว้ด้วยนะครับ จะได้ทำตามเวลา

คำถามข้อ ๒ เมื่ออ่านคำถามแล้วเป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องการวางนโยบายและแผนงาน

แนวตอบคำถามข้อนี้ ท่านควรแยกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ว่าด้วยการวางนโยบาย และตอนที่ ๒ ว่าด้วยการวางแผนงาน

ก่อนตอบคำถามข้อนี้ท่านควรชี้ถึงแนวทางการดำเนินการก่อนที่จะวางนโยบายและแผนงานก่อน เช่นการศึกษา ขอบข่ายหน้าที่ และแผนงานหลักของหน่วยงานก่อน ปัญหาของหน่วยงาน งานที่ทำไปแล้วมีอะไรมีอุปสรรคประการใด ก่อนเพื่อที่จะวางนโยบายและแผนงานต่อไป

แนวตอบส่วนที่เป็นนโยบายควรกำหนดเป็นแนวปฏิบัติขึ้นมา โดยยึดภารกิจของหน่วยงาน เช่น ให้มีการให้บริการต่อผู้รับบริการที่รวดเร็วและทันเวลายิ่งขึ้น ให้มีการดำเนินการโดยยึดมาตรฐานวิชาชีพยิ่งขึ้น (กรณีเป็นหน่วยงานวิชาชีพ เช่น พยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีนโยบายเกี่ยวกับเรื่องคน จะปกครองบังคับบัญชาให้ได้ผลอย่างไร นโยบายเรื่องพัสดุ และการจัดสถานที่ จะทำอย่างไร แนวตอบคือตอบหลาย ๆ ด้านที่เป็นภารกิจของหน่วยงาน

ทั้งนี้ผู้ตอบจะชี้แจงออกมาด้วยว่านโยบายใดเร่งด่วนสำคัญเป็นอันดับแรก พร้อมทั้งระบุเวลาด้วยก็ได้

ส่วนแนวตอบเรื่องการวางแผนงานก็ระบุแผนงานที่จะต้องมีในหน่วยงานนั้น แนวตอบเรื่องแผนงานก็จะมาจากนโยบายนั่นเอง ถ้ากำหนดนโยบาย

ชัด แผนงานก็กำหนดออกมาชัดได้เอง แผนงานก็ควรถือแนวตอบเช่นเดียวกันคือ แยกเป็นด้าน ๆ แผนปรับปรุงงานการให้บริการมีอะไรบ้าง แผนงานด้านการปรับปรุงขั้นตอนวิธีดำเนินการให้เร็วขึ้นมีอะไรบ้าง เมื่อระบุแผนงานแล้วจึงวางแผนในรายละเอียดเช่น ระบุหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ แนวทางดำเนินการ วิธีดำเนินการ งบประมาณที่ต้องใช้ ผู้รับผิดชอบ ผลได้จากโครงการ เป็นต้น

ทั้งหมดนี้เป็นแนวตอบสำหรับข้อสอบที่ถามกว้าง ข้อสำคัญเราต้องวางโครงตอบให้ดีครับ

ในสองฉบับนี้ผู้เขียนนำข้อสอบเลื่อนตำแหน่งระดับ ๖ มาเป็นตัวอย่างฉบับต่อไปจะขอนำข้อสอบในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับ ๔, ๕ มาดูกันต่อไปครับ

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

ห้างเพชร การ์ต (นายเอี้ยว)

๑๖๑-๑๖๓ สุขุมวิท ๑๑ ซ้างโรงแรมขวลิต กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐
 จำหน่าย รับทำ รับซื้อ แลกเปลี่ยน เครื่องแพชร พลอย รูปพรรณทุกชนิด
 โทร. ๒๕๒๖๒๔๖

เนื่องในวาระดิถีวันคล้ายวันสถาปนาข้าราชการพลเรือน วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๗ ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง กรมตำรวจจึงขอนำประวัติความเป็นมาของกรมตำรวจจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และบทบาทของตำรวจในการให้บริการประชาชน มาเสนอให้ท่านทราบดังนี้

คำว่า "ตำรวจ" หมายถึงผู้มีหน้าที่ตรวจตราและรักษาความสงบ กรมตำรวจเป็นกรม ๆ หนึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงมหาดไทย ตามระเบียบและกฎหมายกรมตำรวจมีหน้าที่

๑. รักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน
๒. รักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางอาญา
๓. บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
๔. ดูแลรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ

บทบาทของ

กรมตำรวจ

ในการบริการประชาชน

กรมตำรวจ

กิจการตำรวจจะได้จัดตั้งขึ้นในประเทศครั้งแรกเมื่อใด ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เพียงแต่สันนิษฐานว่าคงมีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี หลักฐานที่พอจะหาได้บ้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา คือ ในแผ่นดินพระบรมไตรโลกนาถ โปรดเกล้าฯ ให้ตราระเบียบการ

ปกครองบ้านเมืองเป็น ๔ เหล่า เรียกว่า "จตุรคมด" ได้แก่ เวียง วัง คลัง นา พร้อมกันนี้ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกิจการตำรวจขึ้นด้วย โดยให้ขึ้นอยู่กับเวียงอันมีเจ้าพระยาจักรีศรีอครักษ์ สมุหนายกอัครมหาเสนาบดี เป็นผู้บังคับบัญชา

นอกจากนี้ยังมีหลักฐานว่า เมื่อปี พ.ศ. ๑๙๙๘ ภายหลังสร้างกรุงศรีอยุธยาได้ ๑๐๕ ปี สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราศักดินาของตำรวจไว้ในบทพระอัยการ ระบุตำแหน่งนาพลเรือนเช่นเดียวกับข้าราชการฝ่ายอื่นดังนี้

ตำรวจภูธร หลวงวาสุเทพ เจ้ากรมมหาดไทย ตำรวจภูธร ศักดินา ๑,๐๐๐ ไร่, ขุนพิชณูแสน ปลัดขวา ศักดินา ๖๐๐ ไร่, ขุนเพชรอินทรา ปลัดซ้าย ศักดินา ๖๐๐ ไร่

ตำรวจภูบาล หลวงเพชรฉลูเทพ เจ้ากรมมหาดไทย ตำรวจภูบาล ศักดินา ๑,๐๐๐ ไร่, ขุนมหาพิชัย ปลัดขวา ศักดินา ๖๐๐ ไร่, ขุนแสงสท่าย ปลัดซ้าย ศักดินา ๖๐๐ ไร่

จากพระบรมราชโองการนี้ เป็นหลักฐานแสดงว่า “ตำรวจ” ได้ก่อกำเนิดขึ้นแล้วในประเทศไทยกว่า ๕๐๐ ปีมาแล้ว มีเอกสารหลายชิ้นที่แสดงว่าบุคคลที่จะเป็นตำรวจได้นั้น ต้องคัดเลือกจากผู้ที่มิชาติกำเนิดมาจากตระกูลที่ได้ทำคุณความดีแก่ประเทศชาติ และต้องเป็นบุคคลที่ทรงไว้วางพระราชหฤทัยด้วย การปกครองบังคับบัญชาตำรวจในครั้งกระนั้นก็ขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์แต่พระองค์เดียว

กิจการตำรวจไทยได้วิวัฒนาการมาโดยตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ได้มีประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยแบ่งกิจการตำรวจออกเป็น ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นหน่วยบริหารงานส่วนกลางและสำนักบริหารของอธิบดีกรมตำรวจ มีกองที่ขึ้นตรง ๖ กอง คือ กองกลาง กองบัญชา กองโรงเรียน กองคดี กองตรวจคนเข้าเมือง และ กองทะเบียน

ส่วนที่ ๒ คือ ตำรวจนครบาลกลาง

ส่วนที่ ๓ คือ ตำรวจภูธร

ส่วนที่ ๔ คือ ตำรวจสันติบาล

การแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในกรมตำรวจได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง แต่หลักการใหญ่ก็ยังคงแบ่งตำรวจออกเป็น ๔ ส่วน ตามที่มีอยู่เดิมนั่นเอง เพียงแต่ขยายงานให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทันกับความเจริญของบ้านเมือง อย่างไรก็ตาม โดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นฉบับล่าสุด ได้แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ ๗ ส่วนด้วยกัน คือ

๑. หน่วยขึ้นตรงต่อกรม
๒. กองบัญชาการศึกษา
๓. กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
๔. กองบัญชาการตำรวจนครบาล
๕. กองบัญชาการตำรวจภูธร ๑,๒,๓,๔
๖. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
๗. สำนักงานแพทย์ใหญ่

ในปัจจุบันนี้ กรมตำรวจจัดว่าเป็นกรมที่ใหญ่มากกรมหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย มีกำลังพลมาก และมีหน่วยงานกระจายไปในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศถึงระดับตำบล ตำรวจจำนวนมากดังกล่าวทำหน้าที่บริการรับใช้ประชาชนในภาระต่าง ๆ ดังนี้

๑. ตำรวจในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในราชอาณาจักร โดยถือเป็นภารกิจความรับผิดชอบหลักของกรมตำรวจที่จะแก้ไขปัญหาอาชญากรรม สร้างบรรยากาศแห่งความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้บังเกิดผลดี

ในสังคมและในความรู้สึกของประชาชนโดยทั่วไป

๒. ตำรวจในฐานะผู้รักษากฎหมาย

มีหน้าที่ป้องกันมิให้ผู้ละเมิดกฎหมายมหาชน โดยตำรวจจะเป็นเครื่องมืออย่างเป็นทางการในการควบคุมพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม ถ้ามีการละเมิดฝ่าฝืนกฎหมาย ตำรวจก็มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน จับกุม นำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามสมควรแก่ความผิด

๓. ตำรวจในฐานะข้าราชการพลเรือน

นอกจากจะต้องปฏิบัติราชการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและมอบหมายไว้แล้ว ยังต้องปฏิบัติหน้าที่

ทั่ว ๆ ไป เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทุกประการ และต้องรักษาความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในระหว่างข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน

๔. ตำรวจในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง

ภารกิจอันนี้เป็นการเปิดทางให้ตำรวจได้ทำหน้าที่ในฐานะผู้บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ไม่ว่าประชาชนจะมีความเดือดเนื้อร้อนใจในเรื่องใด หากอยู่ในวิสัยที่ตำรวจจะช่วยเหลือได้ ตำรวจก็ต้องเข้าบริการช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ ตำรวจยังมีบทบาทในด้านการพัฒนาอยู่มิใช่น้อย ดังเช่น ในกรณีที่ตำรวจตระเวนชายแดนเข้าไปร่วม

พัฒนาประชาชนไกลคมนาคมให้มีทัศนคติและแนวความคิดในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง

๕. ตำรวจในฐานะตำรวจสนาม

เนื่องจากประเทศของเราอยู่ในภาวะที่ไม่ปกติ กำลังตำรวจโดยเฉพาะตำรวจตระเวนชายแดน ได้รับการฝึกอบรมและมีความสามารถที่จะทำการรบได้ในระดับหนึ่ง ตำรวจจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือทหารในการที่จะป้องกันและต่อสู้กับศัตรูภายในและภายนอก ซึ่งกระทำการบ่อนทำลายรุกล้ำอธิปไตยของชาติด้วย

บทบาทของกรมตำรวจในด้านการบริการประชาชน

หน้าที่อันถือเป็นหลักสำคัญในราชการตำรวจในเวลาที่ปกติโดยทั่วไป คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ด้วยการรักษาและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งกรมตำรวจได้แสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สอบสวนติดตามจับกุมคนร้าย ซึ่งในเรื่องนี้กรมตำรวจก็ได้วางมาตรการไว้หลายประการคือ ประการแรกจะต้องกระทำทุกวิถีทาง เพื่อป้องกันมิให้คดีเกิดขึ้น และเมื่อคดีเกิดขึ้นแล้วก็ต้องพยายามสืบสวนติดตามจับกุมคนร้ายมาลงโทษตามกฎหมายให้ได้ นอกจากนี้กรมตำรวจมิได้มุ่งหวังแต่จะปราบปรามเพียงด้านเดียว แต่ยังคงดำเนินมาตรการในด้านป้องกันอาชญากรรมโดยขจัดต้นตอของแหล่งอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อกูลแหล่งอบายมุข, ซ่องโสเภณี, บ่อนการพนัน, สถานเริงรมย์ต่าง ๆ ในรอบปีที่แล้วกรมตำรวจได้จับกุมปราบปรามแหล่งอบายมุขดังกล่าวอย่างเข้มงวดกวาดล้าง ตั้งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว

ในด้านการบริการประชาชน กรมตำรวจก็ให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการป้องกันปราบปรามและการรักษากฎหมาย เพราะกรมตำรวจตระหนักดีว่างานของตำรวจจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ ถ้าขาดความร่วมมือจากประชาชน กรมตำรวจจึงวางนโยบายที่จะเสริมสร้างและขยายบทบาทของตำรวจในด้านการบริการประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยกรมตำรวจมีความเชื่อมั่นว่าตำรวจจะมีภาพพจน์ และได้รับความร่วมมือจากประชาชนดีขึ้น หากกรมตำรวจจะได้ขยายบทบาทในด้านการบริการแก่ประชาชนให้มากขึ้นและเป็นไปอย่างมีทิศทาง ซึ่งในด้านนี้กรมตำรวจได้ดำเนินการในด้านนี้หลายประการ คือ

๑. การให้ความคุ้มครองป้องกันช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัย

ภัยพิบัตินี้อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงยิ่งกว่านั้นประชาชนผู้ประสบเคราะห์กรรมยังอาจจะถูกขังติดจากอาชญากรที่คอยจ้องโอกาส จึงต้องเตรียมพร้อมทั้งกำลังคน เครื่องมือเครื่องใช้ และการฝึกอบรม เพื่อแก้ปัญหาได้

โดยอับพลันและมีประสิทธิภาพ ภารกิจด้านนี้จึงอยู่ในสภาพที่ต้องพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ กรมตำรวจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในด้านนี้คือ หน่วยบรรเทาสาธารณภัย นอกจากนี้ข้าราชการตำรวจทุกคนถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยต่าง ๆ ในทุกกรณี

๒. การให้บริการด้านกู้ภัย

ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ทุพภิกขภัย, อัคคีภัย, วัตภัย ตำรวจก็ให้ความช่วยเหลือทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กรมตำรวจถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะต้องเข้าช่วยเหลือกู้ภัยต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้แล้วประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ เช่น ภูเขาบ้าน สัตว์เลี้ยงในบ้านอาละวาด ผึ้งหรือต่อแตนเข้าไปทำรังในบ้าน ตำรวจก็ยินดีรับใช้แก้ปัญหาให้ด้วยเช่นกัน

๓. การบริการในด้านความสะดวกและความปลอดภัยในการจราจร

ปัจจุบันอุบัติเหตุจากการจราจรทวีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินปีละเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันสภาพการจราจรในเมืองใหญ่ ๆ ก็ติดขัดก่อให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจเป็นอันมาก กรมตำรวจจึงได้ทุ่มเทความพยายามในทุก ๆ ด้านทั้งกำลังคน กำลังเครื่องมือเครื่องอุปกรณ์มิใช่น้อยในการที่จะบริการประชาชนให้เป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสะดวกในการสัญจรไปมา

..... **ภูเขาบ้าน สัตว์เลี้ยงในบ้านอาละวาด ผึ้งหรือต่อแตนเข้าไปทำรังในบ้าน ตำรวจก็ยินดีรับใช้แก้ปัญหาให้ด้วย**

๔. การช่วยเหลือบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ

กรมตำรวจมีบริการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งประชาชนอาจเรียกใช้ได้ตลอดเวลา ตัวแทนของกรมตำรวจคือสถานีตำรวจหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า "โรงพัก" นั้น เปิดตลอด ๒๔

ชั่วโมง เพื่อให้ความสะดวกในการบริการประชาชนทั้งในด้านที่เกี่ยวกับคดี และไม่เกี่ยวกับคดี ตลอดจนรับแจ้งเหตุ ให้มากที่สุด งานบริการของตำรวจนั้นมีอยู่นานัปการด้วยกัน ตั้งแต่การช่วยเหลือเด็กหรือคนแก่ข้ามถนน, การชี้ทางแก่ผู้หลงทาง, การช่วยเหลือนำคนเจ็บหรือหญิงที่ท้องแก่เจ็บครรภ์ส่งโรงพยาบาล หรือให้คำปรึกษาหรือใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดในการที่จะช่วยหรือเปลี่ยนใจผู้ที่กำลังจะฆ่าตัวตาย ตลอดไปจนถึงการบริการให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่มีปัญหาครอบครัว และกรมตำรวจพยายามที่จะสนับสนุนให้ประชาชนใช้ตำรวจเป็นแกนส่งข่าวข้อมูล เพื่อประชาชนได้เรียกใช้บริการของหน่วยราชการอื่น ๆ เช่น โรงพยาบาล การไฟฟ้า และประปา เป็นต้นด้วย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะบริการและรับใช้ประชาชนของกรมตำรวจ จึงได้กำหนดแนวนโยบาย

ในการบริการประชาชนไว้ดังนี้

ประการแรก เน้นหนักการให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อยังสถานีตำรวจ และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดต่อบริการประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม

ประการที่สอง ขจัดระเบียบวิธีการที่ยุ่งยาก ซ้ำซ้อนให้ลดน้อยลง คงไว้แต่ที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

ประการที่สาม ปรับปรุงบริการของตำรวจในกรณีฉุกเฉิน หรือเมื่อร้องขอให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนทันที่ โดยพยายามขยายบริการรับแจ้งเหตุให้มีศูนย์วิทยุตามเขตเมืองใหญ่ ๆ มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป แม้ว่าบทบาทของตำรวจที่ถือเป็นภารกิจหลักจะยังคงเป็นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อให้บังเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ก็ตาม แต่สภาพของสังคมในปัจจุบันที่ซับซ้อนและสับสน ประกอบกับปรัชญาในการพิทักษ์รับใช้ประชาชน มีอิทธิพลสูงขึ้น บทบาทของกรมตำรวจในด้านการให้บริการแก่ประชาชนดูเหมือนจะปรากฏเป็นภาพที่เด่นชัดยิ่งขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่า การบริการประชาชนเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของกรมตำรวจ. (๑)

รูปสี่เหลี่ยม ด้วยมาตรฐาน

คือ

บริการของ

เทคนิคคัลเลอร์แล็บ

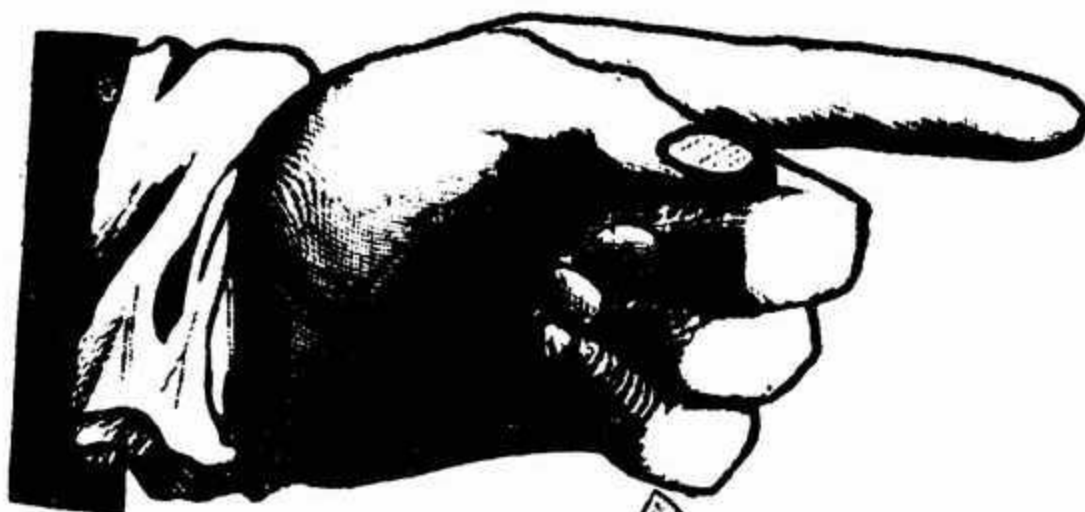
๓๙๐/๙ ถ.สุขุมวิท ตรงข้ามซอย ๒๓ โทร. ๓๙๑-๘๒๒๔-๕

๙๔๒/๕ ถ.พระราม ๔ ตรงข้าม รพ.จุฬาลงกรณ์ โทร. ๒๓๓-๓๓๑๑

|| วนิชข้าราชการ ||

อุกากรณ์ก่อนทำพืด

เอกศักดิ์ ตรีภรณาสวัสดิ์

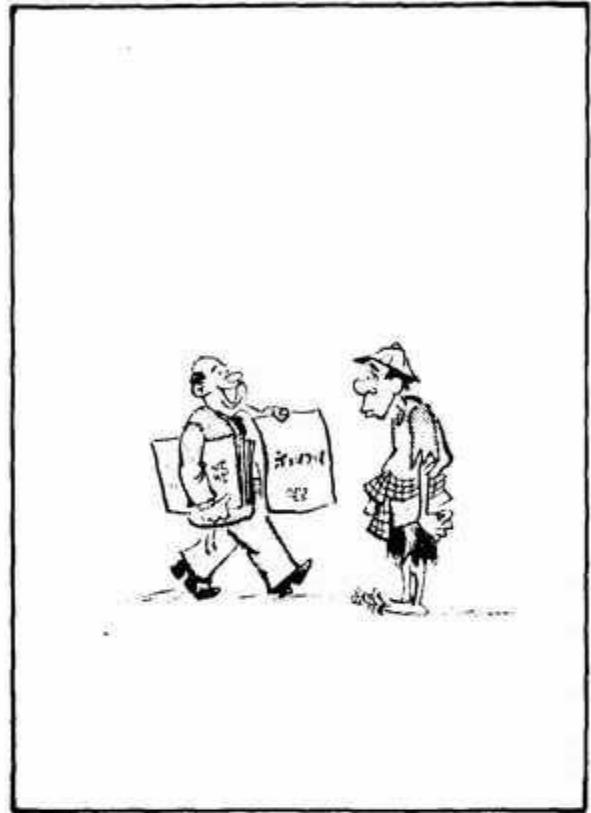

เดือนนี้ อากาศเริ่มทวีความร้อนรุนแรงขึ้นมาเรื่อยๆ แต่อย่างไรก็ดีเดือนนี้มีช่วงวันหยุดติดต่อกัน ๓ วัน ถึง ๒ ช่วงด้วยกัน คือ ๖-๗-๘ เมษายน ๒๕๒๗ และ ๑๓-๑๔-๑๕ เมษายน ๒๕๒๗ เพื่อนๆ ก็คงจะฉวยโอกาสหลบความร้อนไปแอบสูดไอโซนตามป่าเขาลำเนาไพรหรือชายทะเล หรือหลบไปเล่นน้ำสงกรานต์ ตามแต่โอกาสจะอำนวยได้บ้างหรือกนะ เาละเรามาต่อเรื่องวนิชของข้าราชการรัฐการสามัญที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมกันดีกว่าครับ เพราะระดับโทษเริ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ต่อจากนั้นก็เป็นเรื่องของกฎหมายล้างมลทินที่รับฝากมาจาก "น.๗๖๐" ต่อจากเดือนที่แล้วมาออกกล่าวต่อครับ

ขายข้าว

ศาลมีคำสั่งให้สืบเสาะและพินิจจำเลยในฐานะ ความผิดตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอางคดีหนึ่ง ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้นายชวณฟ้าดำเนินการ ตามคำสั่งศาล เมื่อนายชวณฟ้า สืบเสาะและพินิจ จำเลยเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชา ทราบพร้อมกับร่างรายงานการสืบเสาะและพินิจด้วย ผู้บังคับบัญชาได้ตรวจแก้เสร็จพร้อมที่จะพิมพ์ได้แล้ว แต่นายชวณฟ้า กลับนำสำนวนการสืบเสาะและ พินิจพร้อมต้นฉบับรายงานที่แก้ไขแล้วไปให้จำเลย ดู การกระทำของนายชวณฟ้า เป็นความผิดตาม มาตรา ๗๐ และ ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน...เฮ้อ. มาทำอย่างนี้แล้ว จะต้องสืบเสาะโดยทางลับกันทำไมนะ

คดีสำนวน

ในคดีอาญาเรื่องหนึ่ง หลังจากที่พนักงาน อัยการโจทก์ได้นำสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยได้ขอ อนุญาตศาลเพื่อคัดสำนวนความ (คำให้การพยาน โจทก์) ศาลอนุญาต แต่ปรากฏว่า นายดำ ซึ่งมีหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับสำนวนและการให้คัดสำนวนโดย ตรงใส่กุญแจกรงใส่สำนวนที่จำเลยขอคัดไม่เรียบร้อย ประกอบกับมิได้เอาใจใส่หมั่นตรวจตราควบคุมการ คัดสำนวนโดยใกล้ชิด เป็นเหตุให้จำเลยเปิดกรงหยิบ สำนวนออกมาคัดนอกกรง พร้อมกับแอบเพิ่มเติมข้อ ความลงในคำเบิกความพยานโจทก์ การกระทำของ นายดำ เป็นความผิดตามมาตรา ๖๘ วรรคแรก แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน... เออ...ความจริงน่าจะถ่ายเอกสารได้เนาะครับ อะได้ไหม มีปัญหาคัดนอกกรงหรือในกรง

อุปกาสรา

นายตู้ กับนางตี๋ อยู่กินฉันท์สามีภรรยากัน โดยเปิดเผยจนมีบุตรด้วยกัน ๓ คน แต่มิได้จดทะเบียนสมรสกันแต่อย่างใด นายตู้ มีอาชีพทำการประมง ออกทะเลหาปลาอาทิตย์ละ ๕ คืน ระหว่างนั้น นางตี๋ กับนายดอน เกิดชอบพอกันแล้วได้ไปเช่าหอพัก แอบหาความสุขกันอยู่เสมอมา จนกระทั่งนายตู้ ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาว่านายดอน เป็นคู่กับภรรยาของตน ผู้บังคับบัญชาสอบสวนพิจารณาแล้วสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น

ก.พ.พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าระหว่างเป็นคู่กัน นางตี๋จะยังมิได้จดทะเบียนสมรสกับนายตู้ แต่คนทั้งสองก็อยู่กินฉันท์สามีภรรยาโดยเปิดเผยจนมีบุตร ๓ คน ซึ่งในท้องที่

ต่างจังหวัด สามีภรรยาที่อยู่กินฉันท์สามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกันมีอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นที่รู้ของคนทั่วไปว่าคนทั้งสองเป็นสามีภรรยา การที่นายดอนเป็นคู่กับนางตี๋ โดยรู้ถือว่านางตี๋ เป็นภรรยา นายตู้ จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ควรได้รับโทษให้ออกจากราชการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีเห็นชอบด้วย และผู้บังคับบัญชาได้สั่งเพิ่มโทษเป็นให้นายดอน ออกจากราชการ ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีแล้ว...จะเป็นเมียตามแบบชาวบ้าน หรือภรรยาตามกฎหมายมันก็เป็นคู่เหมือนกัน เพราะว่าการณีอย่างนี้เขาถือตามสภาพความเป็นจริง มิใช่ถือตามตัวอักษรนะครับ

ตบ

นายสี มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่รายงานขึ้นมาตามขั้นตอน เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชามีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยสั่งการต่อไป แต่ปรากฏว่า นายสี มิได้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา และได้เสนอเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการต่อไปตลอดระยะเวลา ๘ ปี เป็นเหตุให้มีเรื่องเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการและลูกจ้างประจำที่มีการสอบสวน และรายงานมาตามขั้นตอนกับเรื่องเจ้าหน้าที่บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนหลบหนีค้ำจางการพิจารณารวม ๓๗ เรื่อง การกระทำของนายสี ทำให้นางล่าช้า แต่ไม่ถึงกับเกิดการเสียหายอย่างร้ายแรง เพียงเป็นความผิดตามมาตรา ๖๘, ๗๑ และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น... เอ้อ...เก็บกักเรื่องไว้ไม่ทำอะไรเลยตั้ง ๘ ปี ที่เดียวนะ

ถ่ายภาพเอกสาร

ศาลจังหวัดได้พิพากษาจำคุกจำเลย (หญิง) ๑ เดือน โทษจำคุกให้รอกาลลงโทษไว้ ๑ ปี ในข้อหา ผิดพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๐๓ และจำเลยจะต้องถูกส่งตัวไปฝึกวิชาชีพ หมายจำเลยยื่นอุทธรณ์ และศาลสั่งรับอุทธรณ์ แต่ยังมีได้อนุญาตให้มีการคัดสำนวน แต่นางดอกไม้ ได้ถ่ายสำเนาคำฟ้องอุทธรณ์คดีนี้ แล้วนำไปให้ศาลรับรองสำเนา โดยรู้อยู่ว่าศาลยังมีได้มีคำสั่งอนุญาตแต่อย่างใด และมอบสำเนาคำฟ้องอุทธรณ์ดังกล่าวให้แก่ทนายจำเลยนำไปอ้างอิงต่อทางประชาสงเคราะห์เพื่อให้ปล่อยตัวจำเลยเสีย แต่ทางประชาสงเคราะห์สงสัยจึงได้สอบถามศาลเกี่ยวกับสำเนาคำฟ้องอุทธรณ์นั้น ศาลจึงทราบการกระทำของนางดอกไม้ ดังกล่าว การกระทำของนางดอกไม้ เป็นความผิดตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับ คือ ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น... ดูดู... รู้ทั้งรู้ว่าศาลยังไม่อนุญาตให้คัด ก็ยังกล้าทำถึงขนาดนี้เชียวนะ

รวมมิตร

นายเหมือน เมื่อได้รับมอบหมายให้ไปส่งหมายหรือคำคู่ความก็มักไปส่งล่าช้า ทำให้คดีต้องล่าช้า และมีการร้องเรียนมา บ่อยครั้งก็ฝากหมายให้ผู้ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ส่งหมายไปส่งแทน งานคำพิพากษาของศาลก็ไม่ค่อยจะพิมพ์ปล่อยให้ค้างอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นในเวลาปฏิบัติราชการก็มักนั่งหลับที่โต๊ะทำงาน แล้วเลี้ยงไปนอนในห้องพิจารณา อีกทั้งชอบออกไปนอกที่ทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ๆ และมักเสพสุรามาปฏิบัติราชการด้วยการกระทำของนายเหมือน แม้จะยังไม่ถึงขนาดเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ตาม แต่ถ้าให้นายเหมือน อยู่รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการได้ ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งให้นายเหมือนออกจากราชการ ตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เพราะประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ และบอกพร้อมในหน้าที่ราชการด้วย...กรณีนี้ก็ควรจะเป็นเช่นนี้แหละครับ

ปุจฉา-วิสัชนา ทางวินัย

๑ ปุจฉา การที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้สั่งลงโทษไปโดยไม่ชอบ คือ สั่งโดยไม่มีอำนาจหรือสั่งลงโทษเกินอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากกระทำผิดวินัยนั้นเกิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้สั่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ต่อมาผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษ ได้สั่งให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องภายหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ใช้บังคับ ดังนี้ผู้ถูกลงโทษ จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ หรือจะดำเนินการพิจารณาต่อไปได้หรือไม่

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีที่ได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อน หรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับคำว่า "ผู้ถูกลงโทษทางวินัย" นั้น ให้นิยามศัพท์ไว้ในมาตรา ๓

๒ ปุจฉา ข้าราชการผู้ถูกลงโทษทางวินัย และอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ แต่ผู้ถูกลงโทษได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ เช่นนี้ จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้นั้นต่อไปอีกหรือไม่ หากต้องพิจารณาจะเพิ่มโทษ ลดโทษ ยกโทษ หรือยกอุทธรณ์ได้หรือไม่ และผู้อุทธรณ์จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ และถ้าผู้อุทธรณ์ถอนอุทธรณ์หลังจากพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว ผู้อุทธรณ์จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า ในกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้พิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์นั้นต่อไป ถ้าฟัง

ให้หมายถึงข้าราชการซึ่งถูกลงโทษ หรือลงทัณฑ์ เพราะกระทำผิดวินัย ดังนั้น ข้าราชการซึ่งได้กระทำผิดก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว ไม่ว่าจะถูกลงโทษโดยคำสั่งที่ไม่มีอำนาจหรือเกินอำนาจก็ตาม ข้าราชการผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกลงโทษ เพราะกระทำผิดวินัยตามบทนิยามนั้นแล้ว จึงได้รับการล้างมลทินโดยผลของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ การที่ต่อมาผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษนั้นสั่งดำเนินการใหม่ หากผู้บังคับบัญชาสั่งยกโทษ ข้าราชการผู้นั้นก็มีชื่อผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงไม่มีโทษที่จะต้องล้างมลทิน แต่ถ้าพิจารณาได้ว่ายังมีโทษอยู่ไม่ว่าโทษจะหนักขึ้น เบาลง หรือเท่าเดิมก็ตาม ข้าราชการผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ ดังกล่าวแล้ว ก็ไม่มีผลไปในทางที่ทำให้ข้าราชการผู้นั้นไม่ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัตินี้

ว่าไม่ผิดและสั่งยกโทษ ข้าราชการผู้นั้นย่อมมีชื่อผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงไม่มีโทษที่จะต้องล้างมลทิน แต่ถ้าพิจารณาได้ว่ายังมีโทษอยู่ไม่ว่าโทษจะหนักขึ้น เบาลง หรือเท่าเดิมก็ตาม ข้าราชการผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ส่วนในกรณีที่ถอนอุทธรณ์หลังวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ย่อมถือว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย และเป็นข้าราชการที่กระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษก่อน หรือในวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ข้าราชการผู้นั้นจึงได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ฉบับนี้

๓ ปุจฉา ข้าราชการได้กระทำผิดวินัยโดยละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๒๕ หากผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ เช่นนี้ ข้าราชการผู้นี้จะได้รับผลจากพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ ประการใด

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า ข้าราชการซึ่งกระทำผิดวินัยโดยละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันตั้งแต่วันที่ ๒๕

๔ ปุจฉา กรณีที่มีการกระทำผิดหลายกรรมและต่างวาระกัน บางกรรมเกิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ บางกรรมเกิดหลังวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ แต่ได้ส่งลงโทษหลายกรรมรวมกันมาก่อนพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ เช่นนี้ การกระทำผิดหลังวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ จะถือว่าได้รับผลจากพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ นี้หรือไม่ ประการใด

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้

๕ ปุจฉา ข้าราชการผู้หนึ่งได้เก็บเอกสารของทางราชการไว้ในตู้เก็บเอกสารโดยมิได้ใส่กุญแจตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ต่อมาวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงได้เปิดตู้เพื่อนำเอกสารนั้นเสนอผู้บังคับบัญชา ปรากฏว่าเอกสารนั้นได้หายไป แต่ไม่ทราบว่าย้ายไปในวันใด ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ ผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ดังนี้ ข้าราชการผู้นี้จะได้รับผลจากพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ประการใด

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า กรณีที่ข้าราชการเก็บเอกสารไว้

มีนาคม ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ดังนี้ ข้าราชการผู้นั้น**ย่อมได้รับการล้างมลทิน** ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว **เพราะได้กระทำผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ** ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ **ตั้งแต่วันที่แรกที่ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการแล้ว จึงเป็นความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ อันเป็นผลให้ได้รับการล้างมลทิน** ตามมาตรา ๕ ดังกล่าว

พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า กรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยหลายกรรมต่างกัน บางกรรมเกิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และบางกรรมเกิดหลังจากนั้น และผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษหลายกรรมรวมกัน**ก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ซึ่งไม่ว่าจะแยกโทษได้ว่าเป็นโทษของกรรมใด** จึงพิจารณาให้เป็นคุณแก่ข้าราชการผู้นั้นว่าได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงย่อมได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

ในตู้เก็บเอกสารโดยมิได้ใส่กุญแจตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงได้เปิดตู้เพื่อนำเอกสารเสนอผู้บังคับบัญชา ปรากฏว่าเอกสารนั้นหายไป ไม่ทราบว่าย้ายไปวันใดระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ นั้น **โทษที่กำกับเอกสารราชการไว้ในตู้เก็บเอกสารซึ่งมิใช่กุญแจโดยมิได้ใส่กุญแจไว้ก่อน** พึงได้ว่ากระทำผิดวินัย**เพราะไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕** **ซึ่งเป็นความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕** จึงเป็นผลให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

๖ ปุจฉา กรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเห็นว่าข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ได้กระทำผิดวินัยให้ยุติเรื่องก็ดี หรือกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและสั่งยกโทษก็ดี ทั้งสองกรณีดังกล่าวผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ จะพิจารณาเปลี่ยนแปลงโทษได้หรือไม่ เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า การที่ข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย และผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่ได้กระทำ

ทำผิดวินัย จึงให้ยุติเรื่อง หรือกระทำผิดวินัยเล็กน้อยจึงสั่งยกโทษ เช่นนี้ ข้าราชการผู้นั้น **ย่อมไม่เป็น "ผู้ถูกลงโทษทางวินัย"** ตามนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว **ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ เห็นว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้น ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ผู้บังคับบัญชาก็กล่าวอ้อมมีอำนาจตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่จะดำเนินการต่อไปได้**

๗ ปุจฉา กรณีที่ข้าราชการได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ต่อมาผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เห็นว่าพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นี้มีมลทินหรือมีหม่อมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ซึ่งจะให้รับราชการต่อไป อาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ควรให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนี้ จะสั่งให้ข้าราชการผู้นี้ ออกจากราชการได้หรือไม่ เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว

วิสัชนา ปัญหากรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาวินิจฉัยไว้ว่า กรณีข้าราชการตามปัญหาที่หรือมานี้ ได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และ

ถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับข้าราชการผู้นี้ย่อมได้รับการล้างมลทิน ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ซึ่งให้ถือว่า ข้าราชการดังกล่าวไม่เคยกระทำผิดทางวินัยที่ต้องถูกลงโทษ ดังนั้น การที่ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการให้ข้าราชการที่ได้รับ การล้างมลทิน ไปแล้วนี้ออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมีหม่อมอง ตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ **ภายหลังจากนั้น ย่อมกระทำไม่ได้** ถึงแม้ว่าการให้ออกจากราชการ ตามมาตรา ๙๘ ดังกล่าว จะมีใช้โทษทางวินัยก็ตาม แต่ก็ได้อาศัยเหตุอันเนื่องมาจากการที่ข้าราชการผู้นั้นได้กระทำผิดทางวินัย มาเป็นเหตุสำคัญที่จะให้ออกจากราชการ ดังนั้น **เมื่อข้าราชการผู้นี้ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ แล้ว มลทินที่เมื่ออยู่หม่อมองกลับไปโดยเหตุนี้ผู้บังคับบัญชาจึงไม่อาจสั่งให้ออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมีหม่อมองได้อีก** ๑๖

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาประจำ

สำนักงาน ก.พ.
วันชัย ตันติสุข
วีระ ไชยธรรม
ประพาส ทองศักดิ์
สมเกียรติ ชุมวิสูตร
กรมบัญชีกลาง
ผาสุกนิษฐ์ ปิณฑะรุจิ
สมพงษ์ วัฒนสุระ

๑ การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ผู้ถาม : ข้าราชการใหม่

ด้วยกรมได้มีคำสั่งบรรจุนายแดงซึ่งเคยเป็นลูกจ้างตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและให้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง เมื่อนายแดงทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการครบ ๖ เดือนแล้ว ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้รายงานผลการทดลองขึ้นมาตามลำดับจนถึงอธิบดีว่า นายแดงเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสมที่จะให้รับราชการต่อไปได้ แต่โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงต่ออธิบดีว่า ในระหว่างที่นายแดง

เป็นลูกจ้างตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์นั้น ผู้นี้เคยมีกรณีกระทำผิดวินัยจนถูกลงโทษลดค่าจ้าง และกรณีการกระทำผิดดังกล่าว นายแดงได้ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาของพนักงานสอบสวนด้วย ขณะนี้เรื่องอยู่ในระหว่างประกันตัว กรณีจึงมีปัญหาว่า ผู้บังคับบัญชาจะสั่งให้นายแดงออกจากราชการตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ในฐานะผู้ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการประพฤติตนไม่เหมาะสมได้หรือไม่ หากสั่งให้ออกไม่ได้ กรณีนี้จะควรดำเนินการอย่างไรต่อไป

ตอบ

โดยที่มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) กำหนดให้ผู้ที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเวลา ๖ เดือน ดังนั้น การพิจารณาผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการว่านายแดงเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสมที่จะให้รับราชการต่อไปหรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนเท่านั้น

จะนำข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังครบ ๖ เดือนแล้วมาพิจารณาหาได้ไม่ กรณีของนายแดงผู้บังคับบัญชาจึงไม่อาจนำเรื่องที่ทำนายแดงทำผิดวินัยในระหว่างเป็นลูกจ้างและตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญาของพนักงานสอบสวนดังกล่าวข้างต้น มาเป็นเหตุสั่งให้ผู้นี้ออกจากราชการตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ เพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นก่อนที่นายแดงจะได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ กรณีเช่นนี้หากผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ๖ เดือน นายแดงเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความประพฤติเหมาะสม ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องสั่งให้ผู้นี้รับราชการต่อไป และผู้บังคับบัญชาก็ควรจะได้ติดตามฟังผลการพิจารณาคดีอาญาด้วยว่า นายแดงจะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปตามนัยมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่ ซึ่งถ้าหากขาดคุณสมบัติ ผู้บังคับบัญชาก็ควรจะได้สั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อไป

๒ การโอนมีผลสมบูรณ์เมื่อใด

ผู้ถาม : บุคลากรใหม่

ด้วยนาย ก. ซึ่งเป็นข้าราชการครูสังกัดกรมหนึ่ง ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ถึงอีกกรมหนึ่ง แสดงความจำนงขอโอนจากกรมเดิมมาบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมใหม่ กรมใหม่จึงได้มีหนังสือขอทำความตกลงเพื่อรับโอนนาย ก. ไปยังกรมเดิม ซึ่งกรมเดิมพิจารณาแล้วได้แจ้งให้กรมใหม่ทราบว่า กรมเดิมพร้อมที่จะให้นาย ก. โอนมารับราชการทางกรมใหม่ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ เป็นต้นไป และในการนี้ กรมใหม่ได้ขอให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติการโอนนาย ก. ด้วย

ซึ่ง ก.พ.พิจารณาแล้วอนุมัติให้กรมใหม่รับโอนนาย ก. มาบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิทยากร ๓ ได้ โดยให้ผู้นี้ได้รับเงินเดือนไม่สูงกว่าขั้นที่ได้รับอยู่เดิม กรมใหม่จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๔ สั่งรับโอนนาย ก. มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิทยากร ๓ โดยให้ได้รับเงินเดือนเท่าเดิม ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นมา แล้วส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวไปให้กรมเดิมทราบเพื่อดำเนินการส่งให้นาย ก. พ้นจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนทางกรมเดิมต่อไป แต่กรมเดิมยังมีได้ออกคำสั่งให้นาย ก. พ้นจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนทางกรมเดิม ประกอบกับต่อมานาย ก. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ถึงผู้บังคับบัญชาทางกรมเดิม แจ้งว่า ตนขอระงับเรื่องการโอนไปรับราชการทางกรมใหม่ กรมเดิมจึงส่งหนังสือของนาย ก. ดังกล่าวไปให้กรมใหม่ทราบ กรณีจึงมีปัญหาว่า การโอนรายนี้มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้วหรือยัง และนาย ก. จะขอระงับการโอนของตนได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ

ผู้ตอบปัญหาได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า การที่นาย ก. มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ แสดงความจำนงขอโอนไปรับราชการทางกรมใหม่ กรมใหม่จึงขอทำความตกลงเพื่อรับโอนนาย ก. ไปยังกรมเดิม ซึ่งกรมเดิมก็ได้ยินยอมให้โอนนาย ก. ได้ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ และ ก.พ. ได้พิจารณาอนุมัติให้โอนนาย ก. ได้ ประกอบกับกรมใหม่ก็ได้มีคำสั่งรับโอนนาย ก. มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งวิทยากร ๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นมานั้น เป็นการดำเนินการโอนที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามขั้นตอนของมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และมีผลให้นาย ก. โอนมารับ

ราชการในสังกัดกรมใหม่แล้ว

ส่วนการที่กรมเดิมยังมีคำสั่งให้นาย ก. พ้นจากตำแหน่งและอัตราเงินเดือนทางเดิมให้สอดคล้องกับคำสั่งรับโอนของกรมใหม่นั้น ผู้ตอบปัญหา มีความเห็นว่า การออกคำสั่งดังกล่าวเป็นเพียงทางปฏิบัติซึ่งจะต้องดำเนินการให้เป็นการถูกต้องตามนัยแห่งบทบัญญัติข้างต้นต่อไป กรณีดังกล่าวนี้จึงไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการดำเนินการโอนนาย ก. ที่ได้ดำเนินการไปโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วแต่อย่างใด ส่วนการที่นาย ก. มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ขอระงับเรื่องการโอนของตนนั้น โดยที่การขอระงับการโอนดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายหลังจากที่นาย ก. ได้โอนมารับราชการในสังกัดกรมใหม่แล้ว จึงหาจะมีผลทำให้การดำเนินการโอนข้าราชการรายนี้ได้ดำเนินการไปโดยถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมาย มาตรา ๕๓ แล้วนั้นเสียไปแต่อย่างใดไม่

โดยสรุป คำสั่งของกรมใหม่ที่สั่งรับโอนนาย ก. มารับราชการในสังกัดกรมใหม่นั้น ถูกต้องตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และมีผลใช้บังคับแล้ว ฉะนั้นหากนาย ก. ประสงค์จะรับราชการเป็นข้าราชการครูในกรมเดิมต่อไปแล้ว นาย ก. ก็จะต้องดำเนินการขอโอนไปเป็นข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูต่อไป

๓ การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

ผู้ถาม : สมาชิกเก่า

นางเขียวซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่ง

ระดับ ๓ ได้ถูกกรมส่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ต่อมาผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือได้สั่งเพิ่มโทษนางเขียว เป็นให้ออกจากราชการ และเมื่อใช้บังคับพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้วปรากฏว่า นางเขียวได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย นางเขียว จึงยื่นเรื่องราวขอบรรจุกลับเข้ารับราชการตามเดิม ซึ่งทางราชการได้พิจารณาแล้วประสงค์จะบรรจุผู้นี้ กลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ โดยให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่เคยได้รับอยู่เดิมก่อนออกจากราชการ กรณีจึงมีปัญหาว่า อัตราเงินเดือนที่นางเขียวเคยได้รับอยู่เดิมก่อนออกจากราชการในกรณีเช่นนี้หมายถึง อัตราเงินเดือนขั้นที่นางเขียวได้รับอยู่ก่อนถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน หรือหมายถึงอัตราเงินเดือนขั้นที่ถูกลงโทษขั้นเงินเดือนลงมาแล้ว

ตอบ

การที่นางเขียวถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน แล้วต่อมาผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปได้มีคำสั่งเพิ่มโทษนางเขียวเป็นให้ออกจากการานั้น ย่อมถือได้ว่าโทษลดขั้นเงินเดือนที่นางเขียวเคยได้รับเป็นอันยกเลิกไปตั้งแต่วันที่ถูกเพิ่มโทษ และถือว่างานเขียวไม่เคยถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนมาแต่ต้นด้วย แต่ทางราชการไม่ต้องคืนเงินที่ได้ลดขั้นไปแล้วให้แก่นางเขียว เพราะกฎหมายกำหนดให้เป็นพับ ดังนั้น เมื่อนางเขียวได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ แล้วและทางราชการประสงค์จะบรรจุนางเขียวกลับเข้ารับราชการโดยให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่เคยได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการ อัตราเงินเดือนที่นางเขียวเคยได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการในกรณีนี้ จึงหมายถึงเงินเดือนขั้นที่นางเขียวเคยได้รับอยู่ก่อนถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือน

เรื่องสั้นส่งประกวดจากผู้อ่าน

ข้าราชการที่ดี

ควรมีเป็นอย่างไร

เสน่ห์ จุ้ยโต

เรามักจะได้ยินอยู่เสมอเกี่ยวกับการทุจริต คอรัปชั่นในวงราชการ การทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม และอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของข้าราชการไปในทางที่เสื่อมเสียแก่วงการราชการและระบบราชการเป็นอันมาก ซึ่งก็เหมือนกับปลาตายตัวเดียวกันเหม็นไปทั้งหมด ซึ่งปัญหาดังกล่าวเรามักจะพยายามที่จะแก้ไขปัญหามาโดยการปราบปราม การจับกุมผู้กระทำผิด จึงยากที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้ถ้าเราได้พิจารณาถึงสาเหตุที่มาของปัญหานั้นอย่างแท้จริงว่ามันมีสาเหตุมาจากอะไร และในการเขียนบทความนี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริมให้ข้าราชการมีคุณธรรมและจริยธรรมในการเป็นข้าราชการอย่างแท้จริงมิใช่เป็นเพียงบุคคล ในคราบของความ เป็นข้าราชการเท่านั้นและ **“ข้าราชการที่ดีนั้นควรมีเป็นอย่างไร”**

จะเห็นว่า การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการนั้น ระบบการสอบเราสามารถที่จะประกันได้ว่า เราสามารถที่จะได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงตรงกับลักษณะงานที่จะกระทำ แม้จะมีบ้างส่วนน้อยที่หลงหูหลงตาเข้ามา แต่โดยส่วนรวมเรามีความเชื่อว่า เราได้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสมกับงานแต่ทำไมเราจึงได้ยินคำตามอยู่เสมอว่า ทำไมข้าราชการจึงทำงานล่าช้าเช้าชามเย็นชาม ทำไมข้าราชการจึงทำงานขาดประสิทธิภาพ ทำไมข้าราชการทำงานโดยคำนึงตัวเองมากกว่าประชาชนส่วนรวม ทำไมข้าราชการจึงมีการทุจริต คอ

รัปชั่น และทำไม.....

ซึ่งการจะตอบคำถามเหล่านี้ก็มีไข่ง่ายนักกว่าทำไม่จริงเป็นเช่นนั้น แต่อย่างไรก็ตามในที่นี้ผู้เขียนขอชี้ว่าเป็นเพราะข้าราชการขาดจริยธรรมและคุณธรรมของความเป็นข้าราชการนั่นเอง จึงทำให้พฤติกรรมจึงเป็นไปเช่นนั้น เพราะเหตุว่าในปัจจุบันคนเราเริ่มบูชาวัตถุมากกว่าจิตใจ มีความเห็นแก่ตัวมากขึ้นนั่นเอง

การเป็นข้าราชการที่ดีนั้น มิใช่ที่จะง่ายเกินไปและยากเกินไปขึ้นอยู่กับตัวบุคคลแต่ละคนว่ามีจิตสำนึกของความเป็นข้าราชการมากน้อยเพียงใด การเป็นข้าราชการที่ดีได้นั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานที่จะกระทำ และหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อเป้าหมายของหน่วยงานและของประชาชนส่วนรวมต่อไป

๒. มีจิตสำนึกคุณธรรมและจริยธรรมของความเป็นข้าราชการ สำหรับในประเด็นแรกจะไม่ขอกล่าวถึงแต่จะพิจารณาเฉพาะในประเด็นที่สองเท่านั้น เพราะ **คนเราแม้จะฉลาดมากน้อยเพียงใด ถ้าเห็นแก่ตัวเกินไปแล้วก็ไม่มีคุณค่าสำหรับความเป็นข้าราชการและส่วนรวม**

ในปัจจุบันเรามักจะชื่นชมเงินคือพระเจ้า คนมีเงินเท่านั้นที่เรามักจะให้เกียรติกัน แต่คนที่ทำดีมีคุณภาพ ซื่อสัตย์สุจริตเรามักจะถือว่าเขาเป็นคนโง่ จึงมี

บางคนในระบบราชการ ที่คิดว่าเมื่อเขาโง่ได้เขาก็ควร
จะโง่ได้ไม่เห็นผิดอะไร ซึ่งถ้าทุกคนคิดเหมือนกัน
หมดล่อจิตล่อใจว่าระบบราชการในอนาคตจะเป็นอย่างไร?

ระบบราชการเป็นระบบที่จัดโครงสร้างขึ้นมา
เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุประสิทธิภาพ
ซึ่งกลไกการปฏิบัติงานนั้นคือตัวข้าราชการ การที่
ระบบดี โครงสร้างดี แต่ตัวข้าราชการเขาแต่เขื่อยชาโง่
กินแล้ว ระบบมันก็แยกไกลของระบบราชการคงจะ
ตอบสนองต่อเป้าหมายของชาติและตอบสนองต่อ
ความต้องการของประชาชนไม่เต็มที่ ขาดประสิทธิ
ภาพอย่างแน่นอน ซึ่งผู้เขียนคิดว่า ข้าราชการที่ดีนั้น
ควรมีลักษณะดังนี้คือ

**๑. ตั้งใจที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มความ
รู้ความสามารถ** เพื่อให้งานก้าวหน้าและพัฒนา
เสมอ ได้แก่

- ๑.๑ มีลாமัญสำนึกที่ดี
- ๑.๒ มีความคิดสมเหตุสมผล
- ๑.๓ มีการตัดสินใจที่ดี
- ๑.๔ มีการมองเห็นการณ์ไกล
- ๑.๕ มีความแนบเนียนในเทคนิค

**๒. มีลักษณะทางร่างกายที่ดีพร้อมที่จะ
ปฏิบัติงานเสมอ** ได้แก่

- ๒.๑ สุขภาพดี
- ๒.๒ พลังงาน กำลังกายที่ดี
- ๒.๓ มีความอดทน
- ๒.๔ มีบุคคลิกขณะนำนิยม

**๓. มีลักษณะทางอารมณ์ที่ดีสอดคล้องความ
เป็นข้าราชการ** ได้แก่

- ๓.๑ การเล็งผลแง่ดี
- ๓.๒ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
- ๓.๓ ความเยือกเย็น
- ๓.๔ การบังคับตนเอง
- ๓.๕ ความกระตือรือร้น
- ๓.๖ การวางตัวให้เหมาะสมในสังคม
- ๓.๗ อารมณ์ขัน
- ๓.๘ ความเข้าใจผู้อื่น

๔. มีอุปนิสัยที่ดี ได้แก่

- ๔.๑ ความจริงใจ
- ๔.๒ ความจงรักภักดี
- ๔.๓ ความสำนึกในหน้าที่

- ๔.๔ ความเชื่อมั่นในตนเอง
- ๔.๕ ความกล้าหาญ
- ๔.๖ ความเข้มแข็ง
- ๔.๗ ความยุติธรรม
- ๔.๘ ความไม่เห็นแก่ตัว
- ๔.๙ ความสนใจผู้อื่น
- ๔.๑๐ ความสนใจกว้างขวาง

๕. มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นข้าราชการ ได้แก่

- ๕.๑ สติสัมปชัญญะ หมายถึง ความระลึก
ได้และความรู้สึกตัว
- ๕.๒ นิริโธตตปเปะ หมายถึง ความ
ละเอียดหรือเกลียดต่อการทำชั่ว
- ๕.๓ ปราศจากอคติ (ความไม่ยุติธรรม)
เกิดจาก
 - จันทาคติ คือ ลำเอียงเพราะรัก-
ใคร่ชอบพอ
 - ภยาคติ คือ ลำเอียงเพราะกลัวภัย
 - โทษาคติ คือ ลำเอียงเพราะโกรธเคือง
 - โมหาคติ คือ ลำเอียงเพราะหลง
ผิด สำคัญผิด
- ๕.๔ มีพรหมวิหาร ๔ อย่าง ได้แก่
 - เมตตา ตั้งใจทำให้เขามีความสุข
 - กรุณา ปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์
 - มุทิตา ยินดีที่เขามีความสุข
ประสบความสำเร็จ
 - อุเบกขา วางเฉย เมื่อ ไม่
สามารถช่วยให้เขา
พ้นทุกข์ได้
- ๕.๕ มีฆราวาสธรรม ๔ ประการ ได้แก่
 - สัจจะ ความจริงใจ
 - ทมะ ความอดกลั้น
 - ขันติ ความอดทนต่อความ
ยากลำบาก
 - จาคะ การเสียสละเมื่อถึง

คราวต้องเสียสละ

- ๕.๖ มีสังคหวัตถุ ๔ ประการ ได้แก่
 - ทาน บันลือตามควร
 - ปิยวาจา เจรจาไพเราะ
 - อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์
 - สมานัตตา วางตัวเสมอต้นเสมอ
ปลาย
- ๕.๗ มีความซื่อสัตย์สุจริต
ไม่เห็นแก่ตัว
มีความสำนึกในความยุติธรรม
มีความคิดริเริ่ม
กล้าที่จะตัดสินใจ

สิ่งที่ผมเสนอเกี่ยวกับข้าราชการที่ดีควรมี
ลักษณะอย่างนั้น เป็นตัวแบบที่เราคิดว่าน่าจะเป็น
อย่างนั้น ถ้าข้าราชการประพฤติปฏิบัติดังกล่าวได้แล้ว
จะทำให้ระบบราชการเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา
ของส่วนรวมได้อย่างแท้จริง การเป็นข้าราชการที่
ดี ไม่จำเป็นจะต้องปฏิบัติครบทั้งหมด เราเพียงแต่
เลือกปฏิบัติให้เหมาะสมกับลักษณะงาน โอกาสที่
เหมาะสมในการนำมาปฏิบัติก็ถือว่าเป็นข้าราชการที่ดี
ได้เช่นกัน

